

dr o. Jerko Bakotin

SVJETLO
U
TAMI

ZAGREB

1962.

dr. a. Jerka Bakotić

Svijetlo
" "
Tamni

Zagreb
1902.

Dopuštanjem crkvenih vlasti:

Franjevački provincijalat - Zadar
Br. 203/61 od 9. VI 1961.

Nadbiskupski Ordinarijat - Zadar
Br. 812/61 od 10. VI 1961.

I z d a j e i o d g o v a r a :

o. Dinko Vlašić, Zadar
Trg Vranjanina 1

U m n o ž e n o ciklostilom Nadbis-
kupskog Duhovnog Stola, Zagreb I -
Kaptol 31.

TEMELJNA MISAO

OVIH PROPOVIJEDI

Borba svjetla i tame, koja se zapo-
čela čovjekovim padom u grijeh, bjesni u svoj
žestini. " T a j n a b e z a k o n j a " ,
za koju sv. Pavao каза, da " v e ć d j e -
l u j e " (2 Sol. 2,7), rasplela je sve niti,
da zaplete čovjeka i odvuče u carstvo vječne
tame. Dok s polja prirode svakog dana tama
sve više uzmiče, moralna tama biva sve mrča.
S v j e t l o K r i s t o v o , svjetlo isti
ne i života, ostalo je daleko iza nas. Na zra-
ke, koje ono sipa, jedva se moderni svijet i
obazire. Mijenja se i sam mentalitet. Moderni
svijet od tame pravi svjetlost, od svjetlosti
tamu. (Isp. Iz. 5,20.)

Koji je rezultat toga obrata?

Dade se izraziti jednom riječju, ri-
ječju čovjeka pogodjena najvećim nesrećama,
Jobovom riječju: " N a d a o s a m s e
s r e ć i , a l i j e d e š l o z l o ; č e
k a o s a m s v j e t l o s t , a t a m a
j e d o š l a " (Job.30, 26).

Čovjeku i čovječanstvu ne preostaje,

nego se okrenuti k Onomu, koji za sva vremena, ma kako napredne epohe, nazva sebe S v j e t l o m s v i j e t a (Iv. 8,12). Taj je jedini čovjekov Otkupitelj i Učitelj ISUS KRIST, koji kao " S v j e t l o i s t i n i t o o b a s j a v a s v a k o g a č o v j e k a , š t o d o l a z i n a s v i j e t " (Iv. 1,9).

Njegova koncepcija na život nije izgubila ništa od svoje aktuelnosti i snage, sa mo ako se prihvati u svojoj dosljednosti.

U njemu je zajamčena konačna pobjeda, jer tama protiv svjetlosti ne može ništa. (Isp. Iv.1,5.)

Ukazati na to i usred tame, ma kako strašna bila, vjerovati u pobjedu jedinog " S v j e t l a i s t i n i t a " bio je cilj, koji je pisca vodio pri sastavljanju ovih propovijedi.

U Zadru, na blagdan B.D.Marije, Kraljice, 31. svibnja 1961.

BEZGREŠNOJ,
koja je svijetu
u tami dala vječ
no SVJETLO i ko-
ja se, obučena u
sunce, suprostav
lja svojoj sili ta-
me (Otkr. 12) !

LJUDI

UZLJUBIŠE VEĆMA

TAMU

NEGO SVIJETLO

1

Gx.

VJERA U BOGA Predragi u Kristu!
NA NIŠANU Njemački pjesnik modernoga
poganstva HENRIK HEINE, s i-
ronijom, koja je njemu tako vlastita, riše
zadnje časove i smrt Boga:

"Srce nam strepi od tjeskobe, jer ' se i sam stari Jehovah priprema na smrt. Mi smo ga tako dobro poznavali od njegove kolijevke u Egiptu, gdje se on izdigao nad telad i božanske krokodile, nad češnjak, ptice i posvećene mačke"..... Gledali smo ga u dodiru sa svakojakim narodima tijekom ljudske povijesti, kako se sve više i više pročišćava, produhovljuje, kako poprima očinske crte, posta je milosrdan, dobročinitelj ljudsko-

ga roda, filantrop.... Ništa ga nije moglo spasiti! Ne čujete li zvonce? Kleknite! Nose sakramente umirućih Boga, koji je na umoru".

O smrti Boga slično govori i nje mački filozof NIETZSCHE u svome "Zarathustri". I opet je on koji pita:

"Ne čujete li žamor grobara, koji nose da zakopaju Boga u zemlju? Jer i bogovi truhnu. Bog je umro! Bog će ostati mrtav. Mi smo ga ubili".

A onaj "Ludjak", kojega on riše, ide po crkvama, da intonira: "Requiem aeternam Deo"! - "Pokoju vječni Boga"!

Ne bi bilo razloga zaokupiti se ovom jednom blasfemijom ili krikom čovjeka, koji je morao u ludnicu, kada se njegovu glasu ne bi pridružili neki drugi moderni t.zv. humanistički filozofi.

Napose sam pak ponukan osvrnuti se na te moderne bezbožne filozofe iz razloga, što mase učenih ili neukih, u teoriji ili praksi, svijesno ili nesvijesno slijede njihova načela. To nije već ateizam-bezboštvo; to je antiteizam-protivuboštvo, kojim se nekoji od njih suprostovljaju našemu gledanju na svijet.

"Bog, u kome je čovjek navikao gledati pečat svoje veličine, počinje mu izgledati antagonista, protivnik njegova

dostojanstva. Koliko stari Oci, toliko veliki sredovječni naučitelji sa svoje strane, bez obzira na školu, kojoj su pripadali, i izdizali su čovjeka, iznoseći ono, što je Crkva oduvijek naučavala o njegovu odnosu prema Bogu... Ali nadošao je dan, kada čovjeka taj odnos nije već privlačio. Počeo je vjerovati u protivno, naime, da se on ne bi više smatrao ono, što jest i da se ne bi osjećao slobodan, kada ne bi prekinu o najprije sa Crkvom, a onda sa istim vrhu naravnim Bićem, o kome po kršćanskoj preda ji ovisi. Poprimivši u početku izgled vraćanja na staro poganstvo, ovaj pokret sa tendencijom posvemašnjeg kidanja iskočio je i proširio se tijekom XVIII i XIX stoljeća, da nakon mnogih etapa i izmjena završi sa najsmjelijim i najzagriženijim modernim ateizmom. To je (kako se zove) integralni humanizam, koji se jedini smatra pravim, i u čijim očima kršćanski humanizam ispada prezira vrijedan".

Fenomen, koji dominira ovih posljednjih stoljeća, jest ovaj:

"Čovjek eliminira Boga, da bi sam ušao u posjed ljudske veličine, koju po njegovu mišljenju nepravedno uzurpira netko drugi. U Bogu ruši on zapreku, da steče slobodu". (H.DE LUBAC, *Le drame de l'humanisme athée*, Paris 1950⁴, 20 sl.).

Medju protagonistima drame modernoga bezbožnoga humanizma ističu se njemački mislioci prošloga stoljeća: LUDWIG FEUER

BACH i FRIDRICH NIETZSCHE. Njima pridolazi francuski filozof AUGUSTE COMTE.

Posebno mjesto medju njima zauzima ruski književnik DOSTOJEVSKI.

LUDWIG FEUERBACH Iza smrti Hegela 1831.
(1804-1872) god., interes filozofskih debata usredotočen je oko problema o Bogu.

Prema stavu koji se zauzeo o Bogu, a u prvome redu s vidom na politički i li socijalni smjer, nastao je rascjep između Hegelove desničarske i ljevičarske struje. FEUERBACH se prvo ukazuje kao predstavnik ljevice. Njegov nacrt paralelan je nacrtu njegova prijatelja Federika-Davida Straussa, pisca o postanku kršćanstva. Kao što je Strauss htio historijski dokazati kršćansku iluziju, ovaj je htio psihološki dokazati religioznu iluziju uopće i -kao što sam kaže- pokušao je u antropologiji naći tajnu teologije. Strauss u svome djelu "Das Leben Jesu" (Život Isusov) u svojoj biti ovo kaže: Evandjelja su mit, u kojemu se očituju aspiracije židovskoga naroda.

FEUERBACH paralelno ovome tvrdi: Bog nije đ go, ako ne mit, u kojem se očituju aspiracije ljudske savjesti.

"Onaj, koji nema želja", kaže FEUERBACH, "nema ni bogova....Bogovi su realizacija čovjekovih želja".

Za FEUERBACH-a Bog nije drugo, ako

ne skup pojmova i odličnih svojstava, koja tvore veličinu čovjeka. Kršćanstvo je za njega najgora religija, jer je kao najuzvišenija najviše oplijenila čovjeka od njegovih pretenzija.

"Bit čovjeka je", kaže FEUERBACH, u tome, da je (on) najviše biće. Pobožanstvenje čovjeka je najviši cilj... Zaokret povijesti bit će čas, u kojemu će čovjek doći do svijesti, da je jedini bog čovjekov sam čovjek. H o m o h o m i n i D e u s !"

"Cilj mojih radova je", piše FEUERBACH, "da učinim ljude, ne teologe, nego antropologe; da ih od ljubavi k Bogu odvedem na ljubav prema čovjeku; od nade s onu stranu života, na proučavanje stvari ovdje dolje; da ne budu religiozni ili politički podli sluga monarhije ili aristokracije neba i zemlje, nego slobodni građani i neovisni od toga svijeta."

FRIEDRICH NIETZSCHE Iste godine kada je
(1844-1900) Feuerbach-u zauvijek
zanijemio glas stupio je na pozornicu jedan novi njemački filozof, zagrižen i bjesomučan bezbožac,

cinik, ali koliko filozof, toliko i manijak: FRIEDRICH NIETZSCHE.

Prema NIETZSCHE-u, Bog nije drugo, ako ne čovjekovo zrcalo. Čovjek, kaže on, u nekim iznimnim časovima dolazi do svijesti moći, koja je u njemu pohranjena, ljubavi, koja ga podiže. Kako ti osjećaji dođu nenadno, čovjek, ne znajući ih protumačiti, dotičnu moć i ljubav pripiše jednoj nadčovječjem biću, koje je izvan njega, konkretno Bogu. Tako se čovjek sam odriče onoga, što je najbolje u njemu. Dosljedno, religija osiromašuje i ponizuje čovjeka. Prema NIETZSCHE-u, bitno u problemu čovjeka jest, da postepeno dodje u posjed one više strane, koje je nepravedno lišen. Kršćanstvo je, kaže NIETZSCHE, čovjeka najviše ogolilo i ponizilo, jer ono uči, da je sva čovjekova veličina, sva istina dar milosti.

NIETZSCHE svojim naučavanjem ne izlazi samo kao ateista; on je antiteista. Ne samo da ne vjeruje u Boga, nego hoće da dokaže nerazumnost svake vjere u Boga. Interesantno je zabilježiti, kako NIETZSCHE, dok se u jedan glas sa pjesnikom HEINE-om ruga Bogu, prema Kristu na časove ispoljava simpatije, ponekada ljubav do ludila. Ali ono, što njega osvaja kod Krista, nije Kristova nauka, nego način i metoda Kristova naučavanja zabilježena u Evandjelju. On u svome djelu "Zarathustra" uzima formu Kristovih blaženstava, da izrazi na-

uku oprečnu blaženstvima, koja je naučavao Krist. On piše djelo "Antikrist" i djelo "Ecce Homo" (Evo Čovjeka) predstavljajući se u tim djelima kao rival, koji je konačno Krista pobijedio i nadomjestio (dakako u svome bolesnome mozgu!).

Prema NIETZSCHE-u, dakle, Boga treba lišiti svega, što je lijepo i uzvišeno, i to treba vratiti čovjeku, da na mjesto Boga stupi čovjek, koji već nije obični čovjek, nego "Übermensch" - "Nadžovjek".

Lozinka, s kojom on nastupa, nije neko razbacivanje parolama, nego je ta lozinka za NIETZSCHE-a nužda svake najosnovnije logike, lozinka: "B o g j e u m r o ;
ž i v i o N a d č o v j e k !"

NIETZSCHE nije, dakle, samo ateista. On je antiteista, jer "Nadžovjekom" hoće nadomjestiti Boga, u prvom redu on sam osobno pretendira na to mjesto.

NIETZSCHE-ovu misao izražava njegov Zarathustra riječima:

"Hoću da vam, prijatelji moji, ot-krijem cijelo svoje srce: Kada bi p-stojali bogovi, kako bih ja mogao podnijeti, da ne budem Bog?"

Ali nisu toliko poganski bogovi, koje NIETZSCHE mrzi. Izgubivši vjeru oko 20. godine života, njegova mržnja na kršćanstvo bivala je sve veća. Njegovi zadnji spisi ne očituju samo mržnju, nego bjesnilo. On međjutim ne će sebi zadati truda da

napiše razloge, radi kojih razloga kršćanstvo mora biti uništeno. Za njega je, kao i za filozofa Comte-a i Feuerbacha, to već gotova stvar. Povijest kršćanstva ne može biti drugo, ako ne legenda, a njegova dogmatika mitologija.

NIETZSCHE se bez premissljanja odriče kraljevstva nebeskoga, kada u svo^{me} "Zarathustri" kaže:

"Ni uz koju cijenu mi ne ćemo da u^{djemo} u kraljevstvo nebesko. Mi smo postali ljudi. Radi toga naš je izbor pao za kraljevstvo zemaljsko".

Kada se ispita i prouči cijela NIETZSCHE-ova filozofija, ostaje izvan sumnje, da prije NIETZSCHE-a nije ustao protivnik tako moćan, koji bi zamislio svoj plan na način tako jasan, širok, otvoren kao on i koji bi, kao on, tolikim sistematskim i promišljenim žarom išao za njegovim ostvarenjem u svim domenama.

Na njegov grob, koji inače govori o nemoći njegova "Nadžovjeka", mogli bi smo staviti natpis:

"U mržnji na kršćanstvo bio je dosljedan" (Isp. LUBAC, nav. dj., 40-70).

AUGUSTE COMTE Francuska, taj politički rival Njemačke u povijesti dala je jednoga čovjeka, koji sa čas prije spomenutim njemačkim filozofima očitovao solidarnost u pitanju re

ligije, konkretno: u mržnji na Krista i kršćanstvo, a to je filozof AUGUST COMTE.

Godine 1842. AUGUSTE COMTE dovršava publikaciju svoga opširnoga djela "Cours de philosophie positive" (Kurs pozitivističke filozofije), a to je godina, kada Ludwig Feuerbach publicira svoje protukršćansko djelo "Das Wesen des Christentums" (Bit kršćanstva) sa temeljnom tezom: "Čovjek je početak religije, čovjek je centar religije, čovjek je svršetak religije".

Koincidencija datuma poklapa se sa dvama nacrtima iste tendencije, jer kako je Emile Saisset kratko iza toga pisao: "Gospodin Feuerbach u Berlinu, a gospodin AUGUSTE COMTE u Parizu predlažu kršćanskoj Evropi klanjanje jednome novome bogu, - ljudskome rodu".

COMTE-ova je težnja nadomjestiti u Evropi kršćanstvo, pa da se svijet zaputi novim putevima. I za njega je, kao i za njegove njemačke kolege, vjera u Boga nepodnosivi jaram. Zato je njegov pothvat ovaj: Dati čovjeka bez traga vjere u Boga.

COMTE je u svojoj mašti već gledao inauguraciju jednoga novoga religioznoga režima, kojemu se on osobno nadao predsjedati. U preciziranju pošao je tako daleko, da je pisao, zapravo "prorokovao":

"Uvjeren sam, da ću prije 1860. godine ja lično u crkvi Notre-Dame propovijedati pozitivizam kao realnu i kompletnu religiju."

Pismo nosi datum 23 Arhimedove 63., ili kako bismo mi obični smrtnici napisali: 22 aprila 1851. godine.

Kao što Nietzsche nije puki ateista, tako nije ni COMTE. On se ne zadovoljava pukim negativnim stavom prema Bogu i religiji. On hoće da nadvisi ateizam. Eliminira Boga tumačeći ujedno, kojoj se iluziji ima pripisati ova vjera i koju je ulogu ona provizorno odigrala. Na mjesto Boga on stavlja ljudski rod kao takav, to "istinski veliko biće", kako ga on naziva, "čiji smo mi vlastitim izborom nužni udovi". Jednoga dana u Notre-Dame u Parizu, na kon što dotična crkva postane "veliki hram Zapada", "oltar Božji bit će podnožje kipu ljudskoga roda". Bog će postati "podnožje nogama".

Pozitivizam je u bitnosti "religija ljudskoga roda". Ljudski rod preuzet će ulogu "staroga Boga". Ljudski rod je onaj, u kome -prema COMTE-u- "živimo, mičemo se i jesmo".

Jedan gorljivi pozitivista, E. Sémerie, na adresu katolika upravo je ove riječi:

Mi imamo vjeru, koja inspirira velike stvari i srčanost, koja nas potiče da ih izvršimo. Parfemu vašega tamjana i akordima vaših pjesama, su prostavljamo mi sjajne svečanosti čovječanstva u svetome gradu Revoluci-

je; kultu Boga, kult žene i velikih ljudi, koji su učinili, da smo ono, što jesmo; skučenome katoličkome misticismu, plemenitu aktivnost gradjana i zanosni patriotizam Republikana ca 92. Uvjerit ćemo ljude, osvjedočit ćemo žene, i nije daleko dan, kada ćemo mi kao gospodari ući u vaše napuštene hramove izvijajući nad svojim glavama zastavu triumfirajućeg čovječanstva".

Ove zajedljive riječi protiv katolika otkrivaju nam ujedno unutarnju strukturu pozitivističke religije. Očitujući s jedne strane ostilnost protiv katoličke Crkve, pozitiviste nju ipak u koječemu opo-našaju. Imaju svoje obrede, svoj kalendar, u kojemu, mjesto kršćanskih svetaca, dolazi do velikog izražaja kult velikih ljudi. To nisu samo ljudi od nauke, kapetani ili veliki političari. Tu su i utemeljitelji religija. Ali na listi, na kojoj je ubilježeno ime i Konfucija i Muhameda, nema imena Isusa Krista. Za COMTE-a je on jedan obični religiozni avanturista, koji nije ništa doprinio dobru čovječanstva! To ga ipak ne smeta, da ne izrazi svoje udivljenje prema katolicizmu. On ide tako daleko, te izlazi s prijedlogom, da Crkva zaniječe KRISTA za cijenu vremenitog spasenja. Ovo, kao i čudjenje, što je sv. Ignacije živio u pokornosti Kristu, odaje nam čovjeka, ne već realistu, čime se COMTE hvastao, nego jednostavno čovjeka, koji nije posvema uravnotežen. (Lubac, nav.dj., 135-278).

FEDOR DOSTOJEVSKY U djelima ruskog knji-
(1821-1881) ževnika FEDORA DOSTOJEV
SKOG susrećemo se s mi-
slima bezbožnih filozofa, posebno s mislima
Nietzsche-a. U licima, koja Dostojevsky ri-
še, često dolazi do izražaja demonska oho-
lost, koja ne može podnijeti, da postoji
Bog; ideja o neodgovornosti čina; ideja, da
bi čovjek mogao nešto više, kada bi sa ob-
zorja iščezla utvara božanstva....

Ovdje se DOSTOJEVSKY susreće s
Nietzsche-om. Ali ove misli za njega nisu
ništa više nego jedna napast, koju on pobje-
djuje. Nalazeći se na robiji u Sibiriji, on
se susreo s Kristom i ispovijeda, da nema
ništa ljepše, ništa dublje, ništa simpatič-
nije, ništa razumnije, ništa odvažnije, ni-
šta savršenije nego što je Krist. I ne sa-
mo da nema, nego i da ne može biti. On ne
može da podnese svoje suvremenike, koji si
utvaraju, da se mogu proći i bez Krista.
DOSTOJEVSKY jednoga dana piše na adresu Bje-
linskoga: "Ovaj čovjek je preda mnom pogr-
dio Krista. Ali pogrdjujući ga, nikada se
nije upitao: A koga ćemo postaviti na njego-
vo mjesto?" (Lubac, nav.dj., 279-412).

POGUBNOST IDEJA Dragi vjernici!
BEZBOŽNIH FILOZOFA Iznoseći misli o Bogu
i religiji bezbožnih
filozofa, netko bi u čudjenju mogao upita-
ti: "Od koje je to važnosti za nas? Čemu
propovijed o bezbožnim filozofima, mjesto
propovijedi o božanskim istinama?"

Kada bi sa malo prije iznesenim
bezbožnim mislima bili ograđeni isključivo
čas prije spomenuti filozofi, tada bi se u-
istinu ukazalo suvišno o njima i govoriti u
crkvi. Dovoljno bi bilo spomenuti ih u ško-
lama radi puke jedne registracije ljudi, ko-
ji su se predali pogubnoj struji, koja ih
je pod firmom filozofije bacila u najpogub-
niju tlapnju.

Činjenica je međjutim, da ovi fi-
lozofi, unatoč svojim krivim i tako nastra-
nim idejama, uspjevaju vršiti veliki utje-
caj na ljude.

Nemam nakanu ovdje se upuštati u
dokazivanje opstojnosti Božje. Ljude, koji
ne vjeruju u opstojnost apsolutnoga Bića -
Boga, upravljam riječima Jobovim životinja-
ma, pticama, ribama, da mu oni kažu, postoj-
ji li Bog: "Z a p i t a j ž i v o t i n j e",
kaže Sveto Pismo na usta Joba, "i n a u -
č i t ć e t e; i l i p t i c e n e b e
s k e i k a z a t ć e t i. P o g l e -
d a j z e m l j u, p o k a z a t ć e t i,
i r i b e ć e t i m o r s k e p r i -
p o v i j e d a t i. T k o n e p o z n a
i z s v e g a t o g a, d a j e r u k a
G o s p o d n j a t o s t v o r i l a?"
(Job. 12, 7-9).

Ono što hoću da istaknem jest: O-
duzimanjem vjere u Boga, kako to čine spome-
nuti filozofi, potkapaju se svrednote, s ko-
jima se ruši, ne samo red u svijetu, nego

je u pitanju jednostavno egzistencija čovjeka kao takovog. Opstojnost je Božja dokazana činjenica i jedina prava stvarnost. A pojam o Bogu uključuje u sebi sve, što je ne samo lijepo i uzvišeno, nego i ono, na čemu se temelji egzistencija čovjeka i čovječanstva kao takvoga. Bog je u neku ruku treća dimenzija, kojom čovjek nalazi svoju dubinu. (LUBAC, nav. dj., 64). U Bogu počiva osnovnica Deset zapovijedi, koje ako se pogaze, nema ni čovjeka ni čovječanstva. Ako se tim zapovijedima oduzme temelj, čime će se on nadomjestiti?

Zamislite malo, kad bi ustali neki nadrimatematičari, koji bi - protivno općem prihvaćanju - počeli dokazivati, da dva i dva nisu četiri i da za svoje tvrdnje nadju pristaša među inženjerima i arhitektima. Takva tvrdnja ne bi pokazala samo pogrešnost jednoga računa, nego bi imala za posljedicu obaranje u prah cijelih konstrukcija, koje bi se pokušale izvesti tim računanjem. Ono što ne bi učinio veliki potres, učinilo bi usvajanje pogrešne računice.

A zar ne bi bilo više nego čudno, kada bi usprkos nijekanju apsolutnog Bića, na kome počiva "biti" čovjeka i stvari, ostao neprodrman društveni život ili bi se, što je još i više, tek tada ostvarila puna sreća?

Zdravi razum kaže, da to ne može biti. I uistinu ne može. Ono što NIETZSCHE

stavlja u usta Ludjaka iza proklamacije: "Bog je umro! Bog će ostati mrtav!" - ono što slijedi iza toga, nije slijed bez logike kada Ludjak pita: "Kako da nadjemo utjehu mi ubojice nad svim ubojicama? Ono što je svijet imao najsvetije, najmoćnije, iskrvarilo je pod našim noževima. Tko će nas oprati od ljage ove krvi? Kojom ćemo je vodom isprati? Veličina toga čina nije li možda odveć velika za nas? Ne ćemo li morati postati mi sami bogovi?"

Do čega vodi ovakva filozofija, odveć eksperimentalno smo iskusili u nacističkim divljanjima prošloga rata, kada je Hitler primjenio u djelo ovu Nietzsche-ovu filozofiju.

Prošli je rat dokazao, da je filozof Nikola Berdjajev ispravno okrstio ovu t. zv. humanističku filozofiju autodestrukcijom humanizma. Jer, kako spomenuti filozof reče: "Ondje, gdje nema Boga, nema ni čovjeka".

Crkveni otac sv. Grgur Nisenski kaže, da je čovjek odsjev svijetla istinitoga. Ako je pak pogašeno svijetlo istinito - Bog, gubi se i njegov odsjev, konkretno čovjek.

Stuart Mill, osvrćući se na izvod Comte-ove filozofije, kaže: "Ljudski rod još se nije našao pod auktoritetom jednoga čovjeka, za koga bi se moglo pretpostaviti, da sve znađe, što treba znati, i kada se on stavi na čelo čovječanstva, da bi se mogla

zatvoriti knjiga ljudskoga znanja".

Posljedica usvajanja jedne ovakve filozofije, znači usvajanje jedne totalitarnističke tiranije sa svim gorkim posljedicama, koje smo okušali u prošlom ratu, koji je i pokrenut i vodjen principima iste filozofije. Rezultati takve filozofije oduzimaju joj pravo na ime "humanistička", kojim se zakitila. Čovjek, koji se nakon emancipacije od Boga našao pogažen na zemlji sa najosnovnijim ljudskim elementima u sebi, takav čovjek pobija nazor Ditricha Heinricha Kerlera, koji je kazao: "Kada bi se moglo i matematički dokazati, da Bog postoji, ja neću, da on postoji, jer bi mi bio zapreka veličini".

Synchronē je priznao: "Uprkos željama onih, koji su prisustvovali njegovu rođenju (rođenju hamnističkog čovjeka), u natoč kumovima, koji su preuzeli odgovornost za njegovu budućnost i u njegovo ime rekoše 'n o n c r e d o' (ne vjerujem), što je strogo vezano uz ceremoniju krštenja, priznat će se, da podvig oslobođenja čovjeka nije uspio".

"DRŽI ŠTO IMAŠ DA
NITKO NE UZME VI-
JENCA TVOJEGA!"
(Otkr 3,11)

Predragi u Kristu!
Kada mislim na nastojanje Kristovih neprijatelja, da pod jednim ili drugim vidom liše njegove pristase najdragocjenijeg dobra vjere u Boga, pada mi na pamet opomena u Otkrivenju

sv. Ivana, dana biskupu crkve u Filadelfiji, kojemu Gospodin govori: "D r ž i, š t o i m a š, d a n i t k o n e u z m e v i j e n c a t v o j e g a !" (Otkr 3,11).

Lažni proroci mogu vam samo nešto oduzeti. Obogatiti vas ne će. Sigurno vas ne će obogatiti oduzimanjem vjere, koja sadrži smisao našem životu.

To kao da uvidja i isti lažni prorok Nietzsche, kada u "Zarathustri", prvom čovjeku, kojega ovaj susreće u šumi i čuje pjevati hvalospjev Bogu, na pitanje: "Koji nam dar nosiš?" - Zarathustra odgovara:

"Što bih imao da ti dadem? Pusti me radije, da odem brzo, e da ti štogod ne oduzmem!"

"Č u v a j t e s e l a ž n i h p r o r o k a !"

Mi volimo sloviti nekulturni negoli slušati krivu nauku filozofa, kojom nas lišavaju smisla života.

Za nas je mjerodavno načelo sv. Augustina:

"Nesretan čovjek, koji sve ostalo znade, samo o tebi, Bože, ništa ne zna!

Sretan onaj, koji tebe pozna, pa ne znao inače ništa!" (Confess. 5,4.PL 32, 708).

+ + + +

ČOVJEK

U SLUŽBI

2

POGLAVICE MOĆI TAME

ILI SOTONE

NAJVEĆE ZASTRANJENJE Predragi u Kristu!
 Jedan znameniti teo-
 log (P. Tillmann
 Pesch SJ) izrekao je duboku misao kazavši:

"Put se zvijezda lutalica može
 proračunati, ali ludost čovjekova ne može".

Čovjek, koji je zaniijekao Boga, o
 teo se svojoj gravitacionoj točki, Suncu svo-
 ga života, i postao je zvijezda lutalica. On
 nužno traži jedno novo težište.

Jedan moderni vrsni poznavalac
 čovjeka i religija piše:

"Povijest religija dokazuje, da je re-
 ligiozni akt 'bitno potreban miraz' čo-
 vjekove duše." Odtuda se tumači i zna-

čajan fenomen nadomjestka religije, ko-
 jikod čovjeka nastupa uvijek, ako je
 izgubio pravu religiju, ako je izgub-
 ljen Bog kao predmet apsolutne poveza-
 nosti". (Franz KONIG, Christus und die
Religionen der Erde, I, Wien 1951, 51).

"Tko nije u stanju bilo kojega boga na-
 zvati svojim", piše jedan drugi pisac,
 "taj se konačno preda djavlu. Njegovo
 biće pak ne tvori nikakvu indiferent-
 nost, nego obrat vrijednosti". (E. Spran-
 ger, kod istoga, nav. dj., 52).

Kao što kod pozitivnog orijentira-
 nja čovjek traži jednoga Boga neiscrpjiva
 u dobroti, tako i otpadnik od pravoga Boga
 traži boga neiscrpjiva u zlu. Grci su imali
 svoga boga Hermesa, s kojim je povezan po-
 jam mraka, sna i smrti. To isto imali su ot-
 prilike i Rimljani u bogu Sumanu, Babilonci
 u bogu Nergalu, Indijanci u Varuni, Egipćan-
 i u Setu, dok je kod Perzijanaca Ahriman
 ne samo zli bog, nego i uzrok svemu fizičko-
 me i moralnome zlu na svijetu. (Isp. moju
 dizertaciju: De notione lucis et tenebrarum
 in Ev. S. Joannis, Dubrovnik 1943, 13-23).

Moderni je čovjek odbacio ove mi-
 tološke bogove, ali nije se mogao otresti
 svoje naravi. On se na mjesto jednoga, živo-
 me i pravome Boga u moderno doba počeo kla-
 njati državi, rasi, kapitalu, radu, iznaša-
 čima, tehnicima itd. No brzo je upoznao, da
 je to odveć oskudni nadomjestak neizmjerne
 me Boga. Zato u jedno od najjačih modernih

obožavanje spada obožavanje s o t o n e .
U uroti protiv Boga, modernome čovjeku najviše imponira sotona. U sotoni vidi najmoćnijeg Božjeg rivala i pali mu tamjan. Ne sa mo da postoji kult sotone, nego je taj kult poprmio dimenzije koje izazivaju zaprepaštenje.

S o t o n a je eto nadomjestak, kojim moderni čovjek smatra vrijednim zamijeniti vjeru u Boga!

M o d e r n i č o v j e k, tj. čovjek našega "atomskoga doba", koji se za- kitio tim epitetom otpavši od starog vjerovanja u Boga.

Potrebno je to istaknuti, da ne bih izgledao nemoderan govoreći o s o t o n i. Uz kult "miss-a" i "filmskih zvijezda" nimalo se ne smatra neumjestan ni kult s o t o n e.

Da ne postoji možda medju tim kultovima unutarnja veza i logička nužda?

Ne kanim ulaziti u to. Zadovoljavam se ovom samo nabačenom mišlju. Meni je nakana dati odgovor na slijedeća pitanja:

Tko je sotona?

Koji je njegov kult u XX stoljeću?

Koje su posljedice toga kulta?

TKO JE SOTONA? Sotona je otpali andjeo. Prema Svetome Pismu, sve što je Bog u početku stvorio, bijaše veoma dobro (1 Mojs 1,31).

Prije nego što je stvorio zemlju i stvari na njoj, stvorio je veliko mnoštvo andjela sa najizvrsnijim odlikama i svojstvi ma. Ali kada su bili stavljeni na kušnju, mnogi se na čelu sa Luciferom iznevjeriše, radi čega ih Gospodin baci u pakao. Ovi otpali andjeli zovu se djavli.

Kao što su isti prije pada tvorili na nebu medjusobno razne redove obzirom na svoje dostojanstvo i odlike, tako se i u paklu dijele na razne kategorije obzirom na njihovu zloću i pakosnu ulogu. Jedan prednja či svima. To je Lucifer ili s o t o n a. Sotona znači kavgdija ili klevetnik. Sveto Pismo zove ga i drugim imenima, kao što su: n e č a s t i v i (Mt 13,19), n e p r i j a t e l j (Mt 13,39), l a Ź a c (Iv 8,44), k u Ź a č (1 Sol 3,5), k n e z o v o g a s v i j e t a (Iv 12,31), l a v (1 Petr 5, 8), a Ź d a j a (Otkr 12,3), z m i j a (1 Mojs 3,5; Otkr 13,9).

Ovim je eto epitetima "urešen" sotona.

Protivno vjerovanju nekih starih naroda u zlog boga, sotona nije neki zli bog, koji bi svoje bivstvovanje imao od sebe i koji bi se svojom zlom silom mogao su prostaviti sili dobrega Boga i biti mu rival.

Sotona je u početku bio dobar andjeo. Po na-
učavanju sv. Otaca, grijehi oholosti ga je
srušio sa najviših nebeskih vrhunaca.

Kolika je njegova moć bila kao do-
brog andjela, možemo naslutiti iz njegove
pakosne moći kao zlog andjela. Zaveo je na-
še praroditelje u grijeh; unio je smrt u
svijet, radi čega ga božanski Spasitelj na-
ziva čovjekovim ubojicom od početka (Iv 8,
44); razvezao je čovjekove strasti, od ko-
jih se kako uči sv. Jakov, radjaju ratovi i
raspre među ljudima (Jak 4,1).

Sotona drma cijelim svijetom. Ka-
da prilazi da napastuje samog Spasitelja
svijeta, našega božanskoga Učitelja Isusa
Krista, predstavlja se kao gospodar svijeta
i uzurpira sebi poklon, koji pripada samo
Bogu. (Isp.Mt 4,8 sl.)

Krist je jednom riječju ušutkao
sotonu kazavši: "P i s a n o j e : G o -
s p o d i n u B o g u s v o j e m u k l a
n j a j s e i n j e m u j e d i n o
s l u ž i !" (Mt 4,10).

Krist je na križu smrtnoć moć so-
tone, navijestivši unaprijed njegov poraz
riječima: "S a d j e s u d o v o m e
s v i j e t u , s a d ć e b i t i i s -
t j e r a n k n e z o v o g a s v i j e -
t a n a p o l j e" (Iv 12,31).

Kako piše sv. Pavao, Krist je u-
zeo dio u našem tijelu i krvi, " d a s m r

ć u s a t r e o n o g a , k o j i i m a
v l a s t n a d s m r ć u , t o j e s t
d j a v l a ;

i d a i z b a v i o n e , k o
j i s u o d s t r a h a s m r t i s v e
m u ž i v o t u b i l i r o b o v i" (Žč
2,14-15).

Iza kako je dovršeno naše otkuplje-
nje Kristovom smrću na križu, sotona ima
vlast samo nad onima, koji dragovoljno pri-
znadu nad sobom njegovo gospodstvo.

Reći ćete: Tko je tako lud, da će
dragovoljno priznati nad sobom gospodstvo
sotone, kada se znade, tko je on?

Tko je tako lud?

Istinita je ona izreka, koju sam
spomenuo na početku: "Put se zvijezda luta-
lica može proračunati, ali ludost čovjekova
ne može". Kada je moderni čovjek na usta
Nietzsche-ova oglasio: "Bog je umro!" ukazao
se na obzorju sotona, i čovjek mu se poklo-
nio mjesto Bogu.

Njemu se klanja i čovjek našega
XX stoljeća.

KULT SOTONE U "B o g j e u m r o".
XX STOLJEĆU Ova izreka dala bi se shva-
titi na dva načina.

Mogla bi se shvatiti u smi-
slu stvarne Kristove smrti na križu, a može

se shvatiti i u smislu likvidiranja vjere u Boga.

Fizičkom Kristovom smrću na križu skršena je moć sotone;

likvidiranjem vjere u Boga uspostavlja se kraljevstvo sotone u pojedinim dušama i na svijetu.

I budući da moderni čovjek u ovome posljednjemu smislu ponavlja ovaj bogohulni poklik filozofa Nietzsche-a, kult sotone postao je pravom sotonskom religijom.

Sotona, da bi ljude uspješnije zaveo, ponekada se pritaji, kao da ne postoji. Duhovito, ali posve ispravno je to izrazio BAUDELAIRE rekavši: "Najljepša djavlova strategija sastoji se u tome, da nas uvjeri, da ne postoji". Ta strategija dolazi do izraza u raznim člancima, raspravama, knjigama, predavanjima, u kojima se ismjehuje kršćanska dogma o paklu.

Ali, razumije se, cilj sotone nije, da ostane zatajen, nego da primi poklon sa strane ljudi. I uistinu! Sotona se na časove osili toliko, te smatra, da može zasjesti na prijesto božanstva i tražiti od ljudi štovanje, koje duguju Bogu. A ljudi mu to nisu uskratili!

Sotona je već prije bio obožavan u Egiptu u kultu zmije, a tako isto u semitskome Orijentu i u Delfima.

Sv. Irenej i Tertulijan (II-III st)

govore o o f i t i m a. To je jedna sekta u srodstvu sa krivovjercima u II stoljeću. Naziv ima od grčke riječi "o f i s", što znači zmija. Dakle: poklonici sotone pod oblikom zmije.

Postojala je u svoje vrijeme sekta t.zv. k a i n i t a, čiji su pripadnici obožavali pobunjenike protiv Boga, poimenice: Kaina, Ezava, Sodomljane.

Dualističke sekte, koje ispovijedaju vjeru u dva principa: u princip dobra i princip zla, izdižu sotonu i daju mu istaknuto mjesto.

M a n i h e j s k o k r i v o - v j e r j e je također jedna od formi dualizma. U krilu manihejskih sekta, od kojih se ističu palicijanci, bogumili, katari, albigenzi, bilo je i potajnih grupa luciferanaca, koji su obožavali sotonu.

U visokoj Mezopotamiji i danas postoji muslimansko pleme S a a n i t i - s a a f i t i, koje broji oko 60.000. Pripadnici ovoga plemena klanjaju se sotonu pod nazivom I b l i s .

Ali ne treba tražiti u dalekoj prošlosti ili poći k primitivcima, da bismo otkrili negdje kult sotone. Ovaj se nalazi danas u velikim modernim svjetskim prijestolnicama, koje se osjećaju pozvane, da daju ton modernome životu.

Godine 1930. "Morningpost" je donio

izvještaj o posvudašnjem porastu bezumnog i demonskog sujevjerja. Izvještaj se zasnivao na predavanju Harry Price-a osnivača i upravitelja londonskog nacionalnoga laboratorija. Crna magija, čarolije, čaranje, dozivanje djavla u današnjem Londonu obavljaju se u mjeri i slobodom kao da se nalazimo u srednjem vijeku. Stotine otmeno odgojenih i bogatih muškaraca i žena prijanjaju uz kult sotone. Ovim rukovode većinom stranci, a služe se istim formulama i zaklinjanjima, kojima su se služili ne kromanti u srednjem vijeku. Alkemija, astrologija i druge niže forme magije osiguravaju izvjesnome broju ljudi imućan život na trošak njihovih lakovjernih klijenata. Oni koji obavljaju t.zv. "crne mise" i obred čašćenja sotone, kako je to opisao Huysmans u svojoj knjizi "Là-bas", obavljaju to svoje za nimanje bez rizika, jer ne postoji nikakav zakon protiv njih. (A. KLOTZ, Dokumente u Materialsammlung, Innsbruck 1932, 44).

Za t.zv. "crne mise" traže se otpalji svećenici, postoje za to misali itd. Sve s ciljem profaniranja najvećeg kršćanskog bogoštovnog čina - žrtve sv. Mise!

Dne 2.XII. 1947. u Brighton-u, u Engleskoj, umro je u dobi od preko 70 godina neki Aleister Crowley, koji je

bio veliki meštar "crne magije" i osnovao je dvije stručne revije s temama o satanizmu pod imenom "Gnosis" i "Lucifer". Otvorio je također u Londonu jedan hram posvećen sotoni. Taj je hram još uvijek u prometu i u njemu se nastavlja obavljanje sotonskog kulta. Tu se pjevaju himni, koje je sastavio Crowley pod naslovima od značenja kao što su: "Himan Panu", "Milostinja za gnostičku misu". Crowley-ovi učenici ponavljaju ove himne na grobu svoga učitelja, nadodavajući ovima glasoviti Carducciev "Inno a Satana" - "Himan Sotoni".

Slični slučajevi vjerojatno se nalaze u većini svjetskih prijestolnica. (Isp. NICOLAS CORTE, Satana l'avversario, Edizioni Paoline).

Ali čemu ići daleko?

Ona toli proširena sipiritistička si jela, svakovrsna gatanja i čaranja nisu li, makar možda i neizravan, kult sotone?

Sve ovo mnoge ne smeta, da se nazovu "dobrim" ili "praktičnim" vjernicima, ne dijeleći podnipošto mišljenje sa Burke-im: "Praznovjerje je religija slabica".

Ali nisu samo ovi sotonski obredi način, na koji danas triumfira sotona. "on triumfira, kada je doveo duhove dotle, da zaniječu duh! On okuplja sve dvojbene, ne-

vjere, ljude bez ufanja, uronule u materiju i u svijetlu Evandjelja posvema kraljuje nad njima, postaje n j i h o v b o g u svoj snazi izraza, bog tame i laži". (NICOLAS CORTE, nav.dj., 59).

I sada, ako možete, brojite moder ne obožavatelje sotone!

Prema glasovima koje ^{je} nemoguće provjeriti, Pijo XI imao je u rukama sigurne dokaze za Hitlera, da je pripadao jednoj sotonskoj sekci. Je li ili nije pripadao, nije toliko važno znati, koliko je važno biti svijestan, na koliko sve načina, i bez formalnog upisa u sotonski klub, može čovjek iskazivati kult sotoni i postati uzročnik strahota, koje su - kao one Hitlerove - plod sotonske diktature. /O raboti Hitlerovoj u povezanosti sa crnom magijom isp. N.CORTE, Hitler était-il un adepte de la magie noire, u "Ecclesia" 143(1961) 23-29/

Iz ovih nekoliko činjenica jasno se daje vidjeti, koju je zamjenu za Boga do bilo moderno čovječanstvo. Sotona ne samo da se ne ukazuje strašan modernome čovjeku, nego mu on svojom pobunom protiv Boga upravo imponira. Radi njegova titanskoga juriša na Boga dosudjuje mu prijestolje, koje pripada samo Bogu.

Moderni čovjek zatvara oči i ne će da uvidi, da je za toga prvoga titana u

povijesti neba i zemlje Krist kazao: "Vidjeh s o t o n u, g d j e p a d a s n e b a k a o m u n j a" (Lk 10,18).

Moderni čovjek ne će da upozna, da je božanska moć prema sotoninoj tolika, da je Krist na križu raspet slomio moć sotone na svijetu i da je toga "k n e z a o v o g a s v i j e t a" istjerao napolje (Iv.12,31 31).

U izravnoj buni i ratu protiv Boga, kada se radi ono, što se reče, "prsa o prsa", sotona ne može da se pohvali ni jednim jedincatim zadobivenim okršajem ili uspjelom prijevarom. Ako, dakle, modernome čovjeku imponira sotona, ne može mu imponirati radi snage i nadmoći nad Bogom, nego radi pobune protiv Boga. Tu leži tajna sotonskoga grijeha modernoga čovjeka. To je onaj nedokučivi misterij perverznosti, zlobe.

POSLJEDICE Lucifer, koji je isto što i KULTA SOTONE sotona, prije nego što je postao otpali andjeo, zauzimao je jedno od najviših i najodličnijih mjesta na nebu. Samo njegovo ime "Lucifer" znači "svjetlonoša" i daje nam naslutiti sjaj svjetlosti, koju je sipao iz sebe. Njegov iznimno uzvišen i povlašteni položaj otvorio mu je neuredni apetit i htjede biti više nego što pripada jednome Božjemu stvorenju i to - što treba osobito istaknuti - ne darom milosti, niti djelovanjem Božjim, nego v l a s t i t o m v o l j o m i

s n a g o m. (Isp.M.J.SCHEEBEN, I misterij del Cristianesimo, Morcelliana 1953², 200).

Ne pokreće li ova ista težnja i modernoga čovjeka, koji je otpao od Boga?

Kult sotone nije, dakle, potekao iz nekog estetskog užitka. Ljude XX stoljeća djavao nije osvojio ljepotom, koje i nema, ma da se, po riječima sv. Pavla, prividno znade pretvoriti u anđela svijetla (2 Kor. 11,14).

Težnja za neovisnošću o Bogu i beznjegovom milosti postati veći - to je ono čime sotona imponira modernome čovjeku, i ovaj ga uzima za ideal. To je pak obzirom na moralnu perverzност tako nešto strašno, da se čovjek, koji znade, što to znači, mora naprosto da zaprepasti, pa posjedovao samo iskricu vjere.

Glasoviti teolog SCHEEBEN učinak toga sotonskoga grijeha obrazlaže ovako:

"Kada stvorenje ide direktno protiv milosti i kada se ukruti protiv nje, koja je najveće dobro naravi, tada dotično stvorenje raščinja i prevrće istu narav na način, koji ne bi bio drukčije nikako moguć. Volja ostaje izopačena i pokvarena u stepenu, u kojem se ne da ni zamisliti u nekoj pobuni običnoga naravnoga reda. I tu, sva je prilika, leži poglaviti razlog, radi čega je, bez velikog čuda Božjeg svemogućstva,

nemoguća neka promjena ili povratak na dobro makar i sami naravni red otpalih anđela, kao i ljudi ovdje na zemlji koji (oponašajući sotonu) griješe protiv Duha Svetoga..... Opiranjem milosti, izopačenost postaje sve veća i sve strašnija". (Nav.dj.,201).

Ukratko: Sotona i sotonski ljudi poprimili su tako reći novu, sotonsku narav, čija je vlastitost mržnja i hula na Boga, i zloća im postaje nešto "naravno". Kao vuk, mogu mijenjati dlaku, ali im izopačena narav ostaje kao svojina. Tako laž, na pr. za sotonu i sotonske ljude isto je što i istina za Boga i njemu odana bića. Zato božanski Učitelj каза za sotonu: "Nema istine u njemu. Kad govori laž, svoje govori" (Iv.8,44).

Možete li sada upoznati, koje posljedice povlači za sobom takvo obožavanje sotone?

Čovjek obožavajući sotonu i oponašajući ga u pobuni protiv Boga i u ukrućenosti protiv milosti, ruši se u ponor zla, kojega da se oslobodimo, nije dostatna obična milost, nego je potreban posebni zahvat Božjega svemogućstva. To bi ujedno značilo, da obične naše pokore i molitve za ispaštavanje ovakvoga zlodjela nisu dovoljne. Potreban je religiozni "alarm" sličan onima, koji se čine u vrijeme kuge ili neke izvanredne katastrofe, jer sotona ne mrzi samo Boga, nego iz svih dubina svojih perverznih sila mrzi i čovjeka.

Teolozi su pokušali prodrijeti u tajnu sotonske mržnje na čovjeka.

Zašto sotona mrzi nas, koji smo po svojoj naravi slabiji od njega?

Uzrok ovoj mržnji nekoji sa glasovi tim teologom Suarezom vide u tome, što je odmah na početku andjelima bila objavljena Božja odluka, da Sin Božji uzme ljudsku narav, da se utjelovi, da postane čovjek. Lucifer i njegove prištaše nisu mogli podnijeti, da vide jednu narav nižeg reda od njihove, konkretno ljudsku narav, u Sinu Božjemu uzvišenu nad sva njihova onako sjajna prijestolja i nad sva njihova gospodstva.

Zato su ustali protiv Boga. Kao otpali andjeli i vragovi, nastavili su bjesnjeti protiv čovjeka. Sotona "ne priušti sebi mira ni pokoja, dok ne uništi ljudski rod, dok ne utemelji na zemlji svoje gospodstvo, kraljevstvo smrti; do ne zaludi ljude i zavede ih, da mu iskažu čast, da mu se klanjaju, da prikazuju žrtve njemu, mjesto Pomazaniku Gospodnjemu; žrtve, razumije se, smrti, besramnosti i najpodlije pokornosti. Progoneći čovječanstvo, on bije sni posebno protiv onih, koji poslije utjelovljenja Riječi vojuju pod njegovim stijegom i trse se, da unište kraljevstvo sotone u sebi i u drugima. I pošto je baš jedna Žena bila ona, koja

je, premda ljudsko biće, imala postati majka Boga-čovjeka i kraljica nandjela, paklena mržnja je imala biti na poseban način uperena proti ovoj Ženi i proti cijelome ženskome spolu.

Na ovaj se način dađu shvatiti užasne okrutnosti poganstva, posebno prinos žrtava u ljudima i kult najsramnije (nečiste) poroke u formama, koje se najviše protive naravi; isto tako se dađe razumjeti sistematska borba protiv kršćanstva sa svim mogućim oružjem laži i klevete. Ljudske strasti ne bi dovele ljude, barem ne masovno, da u tolikoj mjeri bjesne protiv sebe i da uništavaju ono, što je najljepši ures ljudskome rodu. Samo zloba i prijevara njihova zavidnika može ih dovesti do toga stepena. Ali (i sami ljudi) po vladjujući njegovim (sotonskim) poticajima, i oni, iza kako im je objavljeno utjelovljenje Sina Božjega i iza kako im je naloženo, da mu se klanjaju kao svome Bogu i Kralju, kao izvoru svoje sreće, (i oni) mogu doći i uistinu dolaze dotle, da se počnu srditi i da se urote protiv svoga nebeskoga Kralja sa nečuvenom zlobom, s težnjom da unište njega i njegovo kraljevstvo. Tako su se Židovi bili pridružili sotonu u nakanu da ubiju Boga-čovjeka i postali su orudje sotone. Jednako saveznici pakla ima već jedan vijek viču svoj:

'Ecrassez l'infâme!' - uništite besramnicu (Crkvu)! i djavoljom mržnjom progone Mistično tijelo Kristovo, nakon što im je izmakla iz ruku njegova osoba". (SCHEEBEN, nav.dj. 205 sl.).

Nevjera može biti u stanovitoj mjeri ispričana, ako je po srijedi neznanje ili je vjera pokolebana uslijed zastranjenja iz slabosti. Ali moderno bezvjerstvo nije samo uzrok neznanja. U njemu se krije smišljen sotonski plan protiv Boga.

Kada se to znađe, tko će reći, da je neumjestan jedan "alarm".

RASCJEP SA SOTONOM Predragi u Kristu!
 Pred nekoliko godina publicirano je jedno književno djelo pod naslovom "Prva opera atomskoga doba". Opera je djelo švedskoga kompozitora Karla Birgera Blomdahla. Zasnovana je na t.zv. "Anijari", ciklusu od 103 pjesme švedskoga pjesnika i romasijera Harry Martinsona. To je u stvari sinteza poezije i naučne fantazije. Radnja "Anijare" događa se u jednom svemirskom brodu, koji je sa 8000 putnika zalutao sa svoje putanje i izašao iz Sunčevog sistema.

Čitajući o tome djelu, pred mojim očima puca sav užas jedne takve mogućnosti, da svemirski brod zaluta i izidje iz Sunčeva sistema.

A što istom da se reče o užasnoj činjenici, da u našem "naprednome" stolje-

ću ima ljudi, koji su se oteli Suncu svoga moralnoga sistema, jedinome pravome i živome Bogu, a pali su na koljena pred sotonom, tim ubojicom čovjekovim od početka.

Potreseni tolikom čovjekovom perverznošću, na koljenima zavapimo, neka sve: mogući Bog pošalje svijetlog poglavicu nebeskih vojska, pobjednika nad Luciferom, sv. MIHAELA ARKANDJELA;

neka ga pošalje u svojstvu apokaliptičkog andjela s ključem od bezdana, pa da uhvati zmaja, staru zmiju, koja je djavao i sotona, da ga veže, u bezdan baci i zapečati nad njim, da više ne zavodi narode. (Isp. Otkr 20,1-3).

Što se nas tiče, ponovimo odlučno onaj: "O d r i č e m s e !" od krštenja, koji su u ime nas izrekli naši kumovi na pitanje svećenika: "Odričeš li se sotone?"

" A B o g m i r a ", da završim riječima sv. Pavla, "n e k a s a t r e u s k o r o s o t o n u p o d n o g a - m a v a š i m !" (Rim 16,20).

~~~~~

SJETILNOST

UZROK

MODERNOM

BEZVJERSTVU

PRAZNE SMICALICE

Dragi vjernici!

Ako upitate tolike, ko-

ji kažu, da ne vjeruju, zašto ne vjeruju, čut ćete svakovrsne odgovore, kao što su: "Vjeru su izmislili popovi"; "vjera je za malu djecu i žene"; "vjera je za neznalice"; "inteligentni ljudi ne idu u crkvu"; "vjerujem samo u ono što vidim"; "vjera je opium" itd.

Otkuda ovakvi odgovori?

Dolaze li oni od strane onih, koji su istinski i duboko proživljavali vjeru, pa su se konačno uvjerali u njezinu ništavost i besmislenost, ili tako redovito motiviraju svoj stav prema vjeri oni, čiji je život u suprotnosti sa vjerskim načelima?

SJETILNOST UZROK
NEVJERI

"Ne u razumu, nego u srcu odanom grijehu treba potražiti uzrok nevjerstvu" kaže pok.Dr. MAHNIĆ. (Vidi u P. ČULE, Misli velikih umova o Bogu i vjeri, Mostar 1925,84).

"A o v o j e s u d", kaže evanđelist sv. IVAN: "J e r s v j e t l o s t d o d j e n a s v i j e t, i l j u d i u z l j u b i š e v e ć m a t a m u n e g o s v j e t l o s t".

Zašto?

Zar zato, što svjetlost u sebi ne bi bila vrijedna da se prigrli? Ne isti evanđelist obrazlaže, zašto ljudi očituju odbojan stav prema svjetlosti, a glasi: "Ljudi uzljubiše tamu većma nego svjetlost), n e r b i j a h u n j i h o v a d j e l a z l a" (Iv.3,19).

Evo najdubljeg razloga nevjeri!

"Nitko ne niječe opstanak Božji, osim onoga, koji želi, da nema Boga". kaže sv. AUGUSTIN, koji je od zabludjelog mladića postao veliki svetac i kršćanski genij. A sv. IVAN ZLATOUSTI, crkveni otac i naučitelj, tvrdi: "Tko vodi raskalašen život, taj napada nauku o uskrsnuću, o besmrtnosti duše, o sudu i mnogo drugoga". (Kod Čule, nav.dj., 85). - IVAN REINKE (+1931) nekadašnji profesor botanike u Kielu, pisao je u svoje vrijeme: "Meni se čini, da se on (ateizam)

temelji na tome, što čovjek osjeća neku mu-
tarnju odvratnost, da prizna Božanstvo, što
on bježi od jednoga sebi nepoželjnoga rje-
šenja svjetske zagonetke, napokon, što je
njim zavladao do patološke bolesti egzalti-
rano procjenjivanje samoga sebe". (Čulo, 84)

Kada je sjetilnost na pomolu, vje-
ra u Boga je na zapadu. Nabacuje se na vje-
ru onaj, kojim je ovladao komoditet i ne
dopušta, da mu vjera promijeni način živo-
ta.

HEEREZA ŽIVOTA MASA

Ima više vrsta ateiz-
ma. Bilo je i ima po
jedinaca, koji nastoje znanstveno obrazložiti
svoj negativan stav prema vjeri. Ali ni-
je znanstveni razlog, koji bi od religije
odbio cijele m a s e . Uzrok ovome posljed-
njemu, naime m a s o v n o n otpadu, tre-
ba tražiti u neizdrživoj kontradikciji ži-
vota sa principima vjere.

Budući pak, da čovjek ne može tr-
pjeti u sebi podvojenosti, opredijeli se za
ono, što mu je lakše, i na što ga guraju
sjetila i strasti. Punim pravom obraćenik,
suvremeni francuski književnik Julien GREEN
u svome "Journal"-u piše: "Sjetilnost pri-
prema ležaj bezvjerstvu" (Kod. Ch. MOELLER,
Litterature du XXe siècle et Christianisme,
I, Casterman Paris, 134). Ona se stavila na
put do Boga nekim velikim modernim književ-
nicima (kao što su na pr. A. Le CAMUS, A.
GIDE i dr.). (Isp. Ch. MOELLER, nav. dj. I. 133 sl.)

Ali pošto je "živjeti bez Boga
prava muka", kako kaže DOSTOJEVSKI u svome
"Mladiću", "čovjek ne može živjeti, a da ne
sagne koljeno pred nečim; on ne bi mogao
podnijeti samoga sebe; nitko nije toliko
jak. Zato, ako odbaci Boga, poklekne pred
idolom od drvā, zlata ili pred onim umiš-
ljenim". I "mužik" donosi isti zaključak, ko-
ji je u prvo doba kršćanstva donio crkveni
pisac ORIGEN, kada je za bezbošce rekao: "To
su pokloniči idola, a ne bezbošci, tako ih
treba zvati. (Vidi kod H. DE LUBAC, nav. dj.
3581). Razlika između divljaka i civilizir-
ranog čovjeka jest ta, što, kako reče B.
SHAW, "divljaci se klanjaju idolima od drvā
i kamena, civilizirani ljudi pak idolima od
od mesa i krvi".

VJERU TREBA PROŽIVLJAVATI

O vjeri se može voditi
rasprave, koliko se hoće,
ali vjeru nada sve treba
proživljavati. Vjera nije samo stvar razu-
ma, nego i srca. Umni PASCAL kazao je: "Sr-
ce je ono, koje osjeća Boga, a ne razum".
(Pensées, 476. Vidi kod F. PALAZZI-S. SPAVEN-
TA FILIPPI, Il libro dei mille savi, 2 izd.,
Milano 1937, 1743).

Kada vjera ne bi tražila promjenu
života, recite, tko bi se našao da je pobi-
ja?

Pa što ima ponizujućeg u kršćan-
skoj vjeri, da je ne bih prihvatio?

Vjera me uči, da sam stvoren od

najvišega i najplemenitijega Bića, nađ kojim nema nikoga. Vjera me uči, da sam kralj sve ga vidljivoga stvorenja, i da moj konačni cilj nije zemlja, nego onaj Najviši, u koje mu je neizmjerena pućina istine, dobrote i ljepote, za čime moj razum, srce, mašta neo doljivo teže. Vjera mi govori o ljubavi Božjoj prema čovjeku u tolikoj mjeri, da utje lovljeni Bog daje svoju krv i život za čovjeka....

Što u tome ima, što bi me ponizivalo?

Ali vjera također zapovijeda: živi prema spoznaji, koju imaš! Otni se sili teže, koja te vuče, da se izjednačiš sa životinjom. Buđi anđeo, a ne životinja. Kod ovakvoga zahtjeva, kažem Z a h t j e v a, a ne nekog slobodnog izbora, čovjek se revoltira i počne najvećom upornošću braniti svoje životinjsko podrijetlo, jer ga stoji žrtve put, koji kršćanstvo zacrtava linijom: Od Boga k Bogu!

Engleski romansijer DE FOE (+1731) na duhovit je način izrazio ovu čovjekovu sklonost k sjetilnosti, kada piše: "Na kojem god mjestu Bog podigne jednu kuću molitve, sagradi djavao jednu kapelu; i istraži li se, utvrdit će se, da ova ima više "pobožnjaka". (The true-Born Englishman. Kod Palazzi-SPAVENTA FILIPPI, nav.dje., br.5841).

Zašto?

Jer onamo crkveno zvono kao nekim

mrtvačkim tonom poziva vjernike na Križni put, na sv. Misu (pobožnosti, koje su u svojoj biti žrtva) ili poziva na propovijed, koja može biti o smrti o sudu, ili o paklu, dok onamo djavao poziva riječima....

Kojim riječima?

Da ih ne izmišljam, dozvolit ćete, da ih pročitam sa jedne reklame, na koju sam naišao u jednoj talijanskoj novini:

"CINE TEATRO ARMONIA: Quattro ragazze all'abbordaggio". Uomini, arrendatevi. Arrivano quattro ragazze indiate: Gambe e sorrisi, musiche e canzoni sono le loro armi". (Četiri djevojke, koje se od sebe nude. Ljudi, predajte se otvorenih ruku! Do laze četiri vragoljaste djevojke. Noge i smiješak, glazba i pjesme njihovo su oružje). - I ljudi zatiskuju uši na "mrtvačko" zvono i bezglavo hrle onamo, odakle im sam poziv podražuje sva sjetila.

Da je pitanje vjere konačno pitanje spremnosti prihvatanja žrtve, priznaje to JACQUES RIVIERE, veliki literarni kritičar našega stoljeća, kada odgovarajući na dokazivanja obraćenika PAUL CLAUDEL-a piše: "Stvar je u tome, što ja odveć ljubim sebe, a da bih se promijenio. Ostati ću kakav jesam. Ne ću da pretpostavim Boga sebi". (Vidi kod P. THIVOLLIER, Franc parler sur la religion, n.10: Pour avoir la Foi ... comment s'y prendre, Issy-Les Moulineaux, 1956,55 Vidi i slijedeće str.do 72.

PRIMJERI KOJI GOVORE Dosta je proučiti
put nekih obraćeni
ka, da bi se upoznala zapreka, koja im je
stajala na putu do Boga.

Poznato je obraćenje EVE LAVALLI-
ÈRE, koja je početkom našega stoljeća slovi
la kao najveća glumica Europe. Bila je obo-
žavana i dovoljavalo se svim njezinim hirima,
željama, kapricima. Nakon duševnog potresa,
koji je imao svršiti samoubojstvom radi smr-
ti jednog od njezinih ljubavnika, našla se
jednoga ljeta na odmoru u jednom francus-
kome selu. Susrela se sa župnikom, kojemu
reče: "Gospodine župniče, ja ne vjerujem ni
u djavia, pa kako bih mogla vjerovati u Bo-
ga?" "Čuvajte se, reče joj on, da vam jedno
ga dana ne zakrči put".

To je bio jedan šok....

EVA LAVALIÈRE počela je da razmi-
šlja: "Ako postoji djavao, postoji i Bog. A
postoji li on, što ja tada činim ovdje na
zemlji?.... Što pravim od svoga života?"

Župnik joj pruži knjigu o pokornj-
ci Mariji Magdaleni od LACORDAIRE-a.

Bio je 19. lipnja 1917. EVA LAVA-
LIÈRE izlazila je iz crkve preobražena. Pri-
jateljici, koja ju je pratila, reče: "Ne
nalaziš li, da polja danas imaju ljepšu bo-
ju, da je cvijeće ljepše?"

Umrla je u pokorničkom franjevač-

kom Trećem Redu, na bolesničkoj postelji, u
najvećoj osamljenosti, ali u posjedu svjet-
losti, koja zasja punim sjajem, kada su slom-
ljene brane sjetilnosti.

Slični je slučaj sa obraćenjem
CHARLES-a DE FOUCAULD-a, koji je nazvan "pu-
stinjak Sahare". Plesovi, banketi, zabave,
avanture - to su putevi, kojima je hodao,
kada o Bogu nije htio da čuje. Tražio je
svećenika, kojemu će "istresti" sve svoje
objekcije i kritike protiv religije i Crkve.
Namjeri se na dobrog župnika jedne pariške
crkve imenom HUVELIN-a. Kao žedan jedne žr-
tve htjede ovoga župnika saletjeti svojim
nemirima, sumnjama, razočaranjima i svojim
bijesom protiv Crkve. No jedini odgovor, ko-
ji je čuo, bio je:

"Kleknite, ispovijedite svoj pri-
jašniji život. i ne sumnjajte, Vi ćete naći
vjeru, koju tražite".

CHARLES DE FOUCAULD, razumije se,
počne se opirati. Ta nije došao za to! On
hoće da slijedi razumni red, da prije svega
vidi riješene svoje objekcije, a tada će
stvoriti sud i donijeti odluku. Ali župnik
HUVELIN nije popustio. I CHARLES DE FOUCAULD,
taj ponosni aristokrata, umoran od ofenzive,
koju je poduzeo na njega taj priprosti čov-
jek Božji, klekne i ispovijedi se. Digne
se sa ispovjedaonice kao "novi čovjek".

"A sada, reče mu svećenik HUVELIN,
koje su to famozne objekcije i kritike, koji
ma ste jedva čekali, da me saspete?"

"Nema više ni jedne", glasio je odgovor.

CHARLES DE FOUCAULD završio je svoj život u Africi kao "pustinjak Sahare" i žrtva ljubavi za urodjenike.

Ova dva moderna primjera dokazuju staru istinu: Uzrok nevjeri treba tražiti u životu, koji se provodi u suprotnosti s načelima vjere. Mjesto da obraća pažnju na prigovore protiv vjere, istražite lični, obiteljski, društveni život dotičnih osoba, ispitajte, što je s njihovim brakom, što je s opsluživanjem 4, 5, 6, 7, 8, 9, ... zapovijedi Božje, pa ako nadjete sebe i njih ne poročne, čiste u opsluživanju naravnih i Božjih zapovijedi, slobodno vam je iznijeti svećeniku i sumnje i objekcije protiv vjere.

Na ovaj uzrok modernoga bezvjerja obratio je pozornost i slavne uspomene sv. O. PIJO XII, kada je povodom 100-godišnjice lurdskih ukazanja, u pismu "Primo exacto" od 1. studenoga 1957., konstatira, da su, za razliku od negdašnjih dogmatskih ili političkih motiva, u našoj epohi poglavito hedonistički motivi oni, radi kojih se lakomisleno kida s vjerom. Takvi motivi, kaže PIJO XII, proizlaze iz povrede božanskih zakona, kao što je nedozvoljeno sklapanje braka ili strah da se ne izgubi namještenje ili karijera.

LEGENDA O SV. MARTINU

Kod ovakvoga ponašanja meni pada na pamet legenda o sv. Martinu. Zgodno ju je ovdje ispričati, ako vam je i poznata.

Jednoga dana nosile su se svečano u procesiji moći sv. Martina. Tom prigodom bolesnici, koji su stajali u špaliru, kuda je procesija prolazila, čudesno su ozdravljali. Kako se može i misliti, vijest se brzo proširila, i prije nego je stigla sama procesija, ta vijest dopre do ušiju drugih bolesnika, koji su iščekivali procesiju s nadom, da im učesnici u procesiji dobaciti kojigod novčić. Kada su za tu stvar čula dvojica kljastih, koji stajahu na stepenica ma kod katedrale, jedan će od njih svome drugu: "Moj prijatelju, najbolje će biti, da se mi odavle poberemo i što dalje odvučemo. Ako bi se, naime, dogodilo, da krepošću moćiju sv. Martina mi kakogod ozdravimo, od čega bismo ubuduće živjeli? Ode nam naša za rada!"

Budite iskreni i priznajte, nije li ovo slika stvarnosti premnogih duševno paraliziranih?

Koliki sve ne će da se obrate zato, što bi morali promijeniti način života?! Ali zar je onda dosljedno napadati vjeru ka o takvu, kao jednu stvar besmisleni i beskorisnu?

Zar su zabluda i bolest normalno čovjekovo stanje?

Bolesnika, kojemu hoćete dobro, prepuštate li vi možda njegovim kapricima, pa ako odbija lijek i potrebnu hranu, da li se složite s njime, da su te stvari nepotrebne ili možda štetne?

Nema sumnje: Vjera je u sebi uzvišena, i plodovi su njezini najveća blagodat za čovječanstvo, ali čovjek, čovjek je teško moralno obolio i zazire od lijeka, koji mu pruža vjera. Ne kažem, da je dosta pročitati ili znati recept. Treba ga primijeniti na život.

POTREBA NAŠEG SUDJELOVANJA

Kada netko hoće da se odveze nekamo s biciklom u noći, ne užije najprije fe-njer, nego zasjedne i počne gaziti stopalak. Ovim pokreće u isto vrijeme mali dinamom, koji stvara električnu struju, od koje odmah zasvijetli sijalica. I što stopalak bude brže gazio, to jačim će svijetlom biti obasjan put, kojim se on kreće.

To je slika, kako imamo postupati u stvari vjere. Da se upozna blagodat vjere, ne treba čekati, da nas ostave sjene ili mrak sumnja. Treba prihvatiti kuru, koju propisuje vjera. Treba se ostaviti zla i promijeniti život, pa će u tami zasjati svjetlost. Nažalost, tako često obistinjuje se ono, što je kazao engleski pisac C. COLTON: "Ljudi će se boriti za religiju; polemizirati će o njoj, tući se za nju, umirati će za nju; sve će učiniti....samo ne će živjeti

po njoj". (Lacon, I., 101. Kod SPALAZZI-SPAVENTA FILIPPI, nav. dj., br. 5839).

"USTANI, KOJI SPAVAŠ!"

Braćo i sestre u
Isusu Kristu!

Francuski pisac

HUGUES FELICITÉ ROBERT DE LAMENNAIS živo riše proces, koji nastaje u čovjeku, kada je izgubio vjeru:

"Izgubi li se, piše on, iz duše vjera, koja je dušu k Bogu dizala i s njime spajala, tada dolazi u njoj do strašnih stvari. Duša svojom vlastitom težinom donekle potegnuta u dubine, pada i pada bez prestanka, pada bez kraja i konca; i padajući vuče ona za sobom svoj razum, koji otkinut od svoga ishodišta (Boga) prihvaća se svega, što susretne pri svom padanju u dubinu; i pri-tom je čas puna bolnoga nemira, a čas opet neke slasti, koja naliči smijehu ludjaka. Vječno mučena nezatomljivim nagonom i žedjom za životom, posige ona sad za materijom uzalud kušajući, da je oživi, prođuhovi i pobožanstveni, a sad opet leti za praznim apstrakcijama, časovitim i neodređenim sje nama svoje fantazije. Ono malo ljubavi, što u njoj preostane, to je više jedan živinski nagon nego čuvstvo plemenitosti. - Sve više sposobnosti i sile zakrčljaju i zapanu u duboki san; sve ove tajanstvene sile, koje u nama i oko nas stvaraju carstvo morala, jedan duhovni svjetovni poredak i koje sačinjavaju unutarnjeg i pravog čovjeka, sve ove sile malo po malo izumiru i s boli, koja

razdire ljudsku unutrašnjost, osjeća čovjek to polagano umiranje svoga boljega "ja". Nje gova duša gladi; on nema čime da je nahra ni. Što da počne? Ubija svoju dušu, samo da više ne gladi i da ne osjeća te nutarnje muke. Trpi, jer još nije dovoljno duboko pa o. Padaš samo, padaš sve dublje, ponizi se do životinje, postani nerazuman, bez osjeća ja i čuvstva!"... (Kod Čule, nav.dj., 89).

Ne raspoznajete li u ovome orisu vjernu sliku današnjice, posebno mladeži, ko ja se odrekla, bolno je to reći, onih najvi- ših i najveličanstvenijih vrhunaca, kamo ho će da je povede vjera?

Zar je danas posve drugačija stvar nost od one, koju je orisao češki književnik židovskoga podrijetla imenom KAFKA, kada na pitanje: "Gdje se nalazi mladost ljudi naše ga vremena?" odgovara: "Ona žive posve fami lijarne, punim pouzdanjem sa bludnošću. Lju- di poznaju moć bluda, ali su zaboravili moć mladosti, Zato oni sumnjaju u samu mladost". (Kod CH. MOELLER, nav. dj., III, Espoir des Hommes, Casterman 1957, 294).

Što onda?

Zaš da u divljim orgijama sadisti- čki i ludjački vičemo: "Padaš, padaš sve dublje!"

Ne, naš kršćanski optimizam ne do pušta nam izreći te riječi. Čovjeka, koji se ponizio do životinje, vodim k životinji, govoreći mu pobudnim istočnjačkim mislima,

koje nalazim kod njemačkog pjesnika RÜCKER- T-a (+1866): "Gledaj, kažu na istoku, kokoš ne proguta kap vode, a da ne pogleda na ne- bo; i golubica ne kljuje u zrno, prije nego li se u prah prostrla. Ono što one nesviješ no čine, učini ti svijesno, da se ne posti- diš pred njima!" (Erbauliches und Beschauli ches aus dem Morgenlande, Gottesdienst, 4, 354. Kod PALAZZI-SPAVENTA FILIPPI, nav.dj., br. 5900).

Vraćanjem vjeri otaca, živoj vje- ri, mladež će u njoj naći najljepši idel - BEZGREŠNU, koju ne može da zasjeni nika- kav rekord sa polja takmičenja. U vjeri ota ca naći će svjetlost, naći će visine...

Mjesto ludjačke riječi: "Padaš!" govorim vam riječ najvećeg obraćenika na kr šćanstvo, kršćanskog diva sv. PAVLA, riječ, koju moraju čuti oni, koji govore da su ži- vi, a mrtvi su, riječ:

"USTANI, KOJI SPAVAŠ, I USKRSNI OD MRTVIH, I OBASJAT ĆE TE KRIST!" (Ef. 5, 14).

o/o/o/o/o/o/o/o

MISTERIJ

BOŽJE

ŠUTNJE

SVEOPĆA UROTA

NA BOGA

Predragi vjernici!
Danas ćemo se pozabaviti
jednom od najvećih zago-
netki, pozabavit ćemo se misterijem B o ž-
j e š u t n j e .

Ako postoji Bog, zašto on šuti na
tolika izazivanja?

Zašto se ne očituje na bezbožna
izrugivanja?

Ako listamo moderne autore sve ta-
mo od enciklopedista XVIII stoljeća, ne nai-
lazi li se svagdje na ofenzivu protiv Boga?

"Kada slušamo govoriti o herojskoj
afirmaciji vlastitoga "JA", koji brani svo-
ju apsolutnu cjelovitost; kada slušamo gdje

se razbacuje "autonomijom ljudske savjesti";
kada motrimo, kako se uporno odriče svakog
ograničenja, svakog suzivanja ličnosti; kada
se veliča uživanje apsolutne slobode, apso-
lutno pravo čovječjeg instinkta, da se raz-
vija bez granica, zar se ne nalazimo pred
jednim autentičnim satanizmom?" (N.CORTE,
Satana l'avversario, Edizioni Paoline) pred
pravim obožavanjem sotone?

A Bog!

O n š u t i !

R e v i j e Ali ne radi se samo o indirek-
tnoj akciji protiv Boga. Ofen-
ziva je protiv Boga otvorena i definirana.
Medju naslovima, koji su dani revijama veli-
kih socijalnih agitatora XIX stoljeća: SAINT-
SIMON-a, ENFANTIN-a, BLANQUI-a, PROUDHON-a i
mnogih drugih, ponajčešće se susreće s nas-
lovima, kao što su: Sotona, Lucifer, Anti-
krist, Bezbožnik, Razbojnik, itd.

A B o g š u t i !

L i t e r a t i Medju literatima, Englez
WILLIAM BLAKE (+1827), pro-
gonjen apokaliptičkim vizijama, sa svojim
djelom "Zenidba neba i pakla" odigrao je
preludij BAUDELAIRE-ovom satanizmu, a spje-
vao je i himan "svetoj uroti" čovjekovoj
protiv Boga (1790).- Englez BYRON u svome
"Kainu" (1821), tog ubojicu pravednog Abela
predstavlja kao jednog mračnog nadčovjeka,
koji je bio žrtva svoje ljubavi prema čovje-

ku. - Engleski pjesnik SHELLEY (Šeli, +1822) igra svoju sotonsku ulogu u Prometeju protiv Jupitera, drugim riječima: sotone protiv Boga.

A Bog š u t i !

I l u s t r a c i j e , brošure, naslovi
k a r i k a t u r e , romana kao što je
ona, koji se nala
zio u izlozima

knjižara: "Juda nije izdao Boga", sve ovo,
otvoreno ili prikriveno, na jedan ili drugi
način svrstava se u otvorenu ofenzivu protiv
Boga.

A Bog š u t i !

H r a m o v i s o t o n i U nekim velikim
gradovima, na
pr. u Londonu, ne nedostaje ni isti hram po
svećen najvećem Božjem neprijatelju, posve-
ćen sotoni, u kojem se pjevaju sotonski him-
ni CROWLEY-evi i CARDUCCI-ev "Inno a Satano"
- "Himan sotoni".

A Bog š u t i !

H u l e Poklicima sotoni možemo smatrati
i one mnogostruke hule na Boga, ko-
je da biste čuli, ne trebate potražiti so-
tonske hramove, nego je dosta izići van na
ulicu, zaći na gradilišta, u urede, u tiha
sveta kućna ognjišta.... Hule, koje prečesto
nisu ispad nepažnje, nestrpljivosti ili is-
tog bijesa, nego su s m i š l j e n e po-

grde na Gospodina Boga.

Koju sjenu na kršćanstvo ne baca
upravo podla psovka, izbija to iz jedne sli-
čice, koju namriše GRAHAM GREEN, engleski
književnik, jedan od najvećih svjedoka kr-
šćanstva moderne epohe. Evo te sličice:

Godina je 1942. ugledne osobe stav-
ljaju razna pitanja engleskoj djeci, koja
su sa obale evakuirana u unutrašnjost zemlje.
Pitaju ih: "Tko je Krist" - Odgovor je gla-
sio: "Krist je jedna psovka". - I ništa više
nisu znali o Kristu, nego jedino, u koliko
mu se uzima ime, da se opsuje!.... (Kod Meel-
ler-a, nav.dj., I.354).

Tko da se ne zgrozi na ovo, ako
posjeduje samo iskru kršćanskih osjećaja?

A Bog š u t i !

N i e t z s c h e Kao da Gospodina Boga ni
malo ne vrijedja, što se
bezbožni NIETZSCHE ovako ruga njegovoj nemo-
ći: "Kada je ovaj Bog Orijenta bio mlad, on
je bio žedan osvete i sazdao je pakao, da
zabavlja svoje ljubimce. Ali je napokon svr-
šio star i mekan, i nježan i milosrdan, više
nalik jednome djedu negoli ocu ili: još vi-
še nalik staroj baki, koja posrće". (Zarathus-
tra).

Zašto Gospodin Bog na ovo nije
prodrmao zemlju, da dokaže kako je on još u
vijek Bog svemogući. Istina, mjesto da pro-
drma zemlju, on je prodrmao NIETZSCHE-ovu

glavu tako, te je svršio u ludnici. Ali ma
lo je to!

I z a z o v n a   Kako Gospodin Bog može
b l a s f e m i j a   da trpi i jednu izazov
nu porugu, kojom ga o
basiplje njemačko voj
ničko lice Beckmann u literarnom komadu "
"Draussen vor der Tür" (Vani pred vratima) od
njemačkog pjesnika W. BORCHERTA (+1947)?

Evo tog odlomka: "Ja tu ne mogu
ništa", uzdiše dobri Bog.

"Baš je tako", odgovori Beckmann,
"ti tu ništa ne možeš. Mi te se ne bojimo,
mi te više ne ljubimo. Ti nisi moderan. Te-
olozi su te učinili starim. Tvoje hlače su
izderane, tvoji potplati su izlizani. Sada
govoriš tiho, odveć tiho za gromove našega
vremena. Ne možemo te više čuti". (Kod MOEL
IER-a, III, Casterman Paris 1957, 422).

I Bog ovoga bogohulnika nije oši-
nuo gromom, da dokaže svoju silu.

O n š u t i ! -

Nakon svega ovoga od sebe se name
će pitanje:

Kako protumačiti Božju šutnju u
ovome jurišu i njegov pasivni stav u bičevj
vima, koji nas spalaze?

SOTONSKI JURIŠI NE ZASJENJUJU   Što se ti
BOŽJU UZVIŠENOST, MOĆ I VELIČINU   će mirno-
ga Božjeg

stava prema sotonskome jurišu, koji na nje
ga podižu bezbošci i griješnici, treba ima-
ti na pameti, da mi griješimo u osnovnim
pojmovima, ako u Božjem stavu gledamo krnje
nje njegove uzvišenosti, moći i veličine.
Bog kao najveća čudoredna veličina ne može
se drukčije očitovati prema bezbošcima i
griješnicima, ako ne upravo onako, kako se
očituje. Ako strepimo, da će Bog biti, što no
se kaže - "Zbačen sa prijestolja" ili da će
biti paralizirana njegova moć na zemlji i
u svemiru, gdje je tada naša vjera u istinu,
da je Bog po svojoj naravi d u h (Iv.4,24)
i po svojoj biti posvudašan?

Sv. P i s m o o B o ž j o j   Sv. Pismo za
s v e m o ć i i m i l o s r   Božju Mudrost
d j u   kaže: "O n a
s t i r e   s e p r o -
p u n a m o ć i o d j e d -
n o g a k r a j a d o d r u g o g a" -
"A t t i n g i t a f i n e u s q u e
a d f i n e m f o r t i t e r" (Mudr.8,1).

Job pak, koji je iskusio svu sna
gu i bijedu života, o ljudskom životu govo
ri, da je sam d a h (Job 7,7-16). Sila čov
jekova je, i opet kaže Job, kao list, koji
ne odolijeva snazi vjetra (Job 13,25).

Kako da plastičnije predstavite
Božju moć i čovjekovu nemoć?

Zar sjena može suzbiti svjetlost?

Evandjelje sv. Ivana kaže, da ni sva zakleta sila tame protiv božanske svjetlosti ništa ne može: "E t l u x i n t e n e b r i s l u c e t, e t t e n e b r a e a m n o n c o m p r e h e n d e r u n t" - "I s v j e t l o s t s v i j e t l i u t a m i, a l i t a m a g a n e o b u z e" (Iv.1,5).

U našem pitanju pak zaboravlja se na još jednu temelju istinu, a ta je, da je B o g s t r p l j i v. U istom retku, koji nam govori o Božjoj svemoći, sv. Pismo nastavlja da govori o Božjoj strpljivosti. Kaže: "O n a (Božja mudrost) s e p r o s t i r e p u n a m o ć i o d j e d n o g a k r a j a d o d r u g o g a", ali neposredno nadodaje: "I s v e b l a g o u p r a v l j a" "e t d i s p o n i t o m n i a s u a v i t e r" (8,1).

Mojsije kliče Gospodinu Bogu: "V l a d a o č e G o s p o d i n e B o ž e m i l o s r d n i i b l a g i, s t r p l j i v i i m n o g o g a m i l o s r d j a, i i s t i n i t; k o j i č u v a š m i l o s r d j e u t i s u ć a m a" (2 Mojs.34, 6-7).

Prorok Jona spočitava Bogu odveć veliku strpljivost prema griješnoj Ninivi, koju je želio vidjeti u ruševinama, ovim riječima: "Z n a o. s a m, d a s i t i B o g m i l o s t i v i m i l o s r d a n,

d u g o t r p a n i b o g a t m i l o s r d j e m i s a ž a l i m s e r a d i n e s r e ć e" (Jona 4,2).

Vjerujemo li k tome, da je djavao, taj podstrekač svih bezbožnih sila, već osuđen (Iv. 16,11); da je Bog obdario čovjeka slobodnom voljom, i da to poštiva i onda, kada čovjek taj njegov dar upotrebljava protiv reda, koji je ustanovio...; ako vjerujemo, da je Bog vječan i da je odredio vječnu nagradu ili kaznu obzirom na stav čovjekov na zemlji prema njemu; da Bog ne plaća sva-ke subote; da Božji mlinovi melju polagano, ali sigurno; ako vjerujemo, da, kao što reče TOLSTOJ, "Bog postoji, ali nema nikakve žurbe, da to dađe znati".....

- ako sve ovo imamo na pameti i živo vjerujemo, tada ćemo bez sumnje u drukčijem svijetlu gledati Božji stav prema uro^{ti} bezbožnih sila.

Na koga vi gledate većim udivljenjem i koji vam imponira više: Jedan silnik kapriciozan, koji stoji budan na svaki šapat, na svaki gest, spreman da se osveti,

ili netko, koji na poruge ostaje miran, dostojanstven, premda je u stanju, da svakoga hipa te poruge suzbije i pogrditelja ponizi i ušutka?

Ne sumnjam, da su vaše simpatije na strani ovoga drugoga.

A pred onim, koji već tisućljeća

snosi mirno izazivanja i zakletu mržnju protiv sebe, tako da se često puta znađe pritažiti kao i da ne postoji, a jednim migom mogao bi protivnika strti, ja pred tim NEKIM padam na koljena i priznajem ga Bogom.

SIN BOŽJI ZA SVOGA   Mi zaboravljamo, da
ZEMALJSKOGA ŽIVOTA   je istu taktiku šutnje i strpljivosti u svojio Gospodin Bog onda, kada je odlučio u našem smrtnome tijelu proći zemljom i izvršiti djelo čovjekova otkupljenja.

Na one koji ga ne htjedoše primiti, nije sasuo oganj, kao što to htjedoše o na dvojica učenika (Lk 9,52-56). Židovi su mu na svakome koraku stavljali stupice i vrebali su na njegov život, ali on nije nikoga usmrtio, a trojicu je uskrisio.

Da je htio, Otac bi mu bio poslao u pomoć više od dvanaest legija anđela, da ne bude predan Židovima, pa zato kori Petra, što svojim sigurno nekim primitivnim, tupim i nezgrapnim mačem hoće da pokvari uzvišenost njegove dostojanstvene šutnje i strpljivosti zapovjediš mu odlučno: "Zađ je ni mač svoj u koricе!" (Mt 26,53 sl.) Pred Anom, Kajfom i Herodom bio je obasut svakojakim pogrđama, slušao je klevete. O jednoj te istoj stvari dvojica su iznosila protivurječna svjedočanstva. Radilo se o kritičnome momentu, kada je, su deći po ljudsku, imao spasavati ne smo svoj

ugled, nego i svoj život. Ali on se zadovoljio samo time, da najvećim mirom kaže, da usprkos svoj bjesomučnoj hajci na njega on ostaje Kralj (Iv 18,37); da njegovo prijestolje ostaje s desne Svemogućega i da će na koncu vjekova doći u sili na oblacima nebeskim (Mt 26,64). Odgovorio je samo to, ali kratko, službeno poštivajući auktoritet, koji mu je to pitanje postavio. Na sve pak bjesomučne pogrđe i klevete, na udarce i stisnute pesnice, on je šutio. "Je - sus a u t e m t a c e b a t" (Mt 26,63) uvjeravaju evanđelisti. "K a o o v c a o d v e d e n j e n a k l a n j e, i n i j e o t v o r i o u s t a s v o j i h" (Iv 53,7). - Dok je visio na križu, prolazile su ispred njega sve narodnosti, svi slojevi, sva zvanja pljujući na njegovo djelo, pogrđujući i ismijavajući njegovu moć. A on, mjesto da preklinje ili siplje strijele i gromove na svoje pogrđitelje i krvnike, tiho je molio za njih s križa.

Da vas na koncu upitam: Bog u svojoj uzvišenosti, dostojanstvu i veličini, je li se mogao na drugi način očitovati bolje nego što se ovako očitovao?

Koliko li dostojanstvo, kolika li svijest moći ne izbija iz Isusove šutnje! Neprijatelji su zlorado čekali na njegov zadnji dah, kojim će pasti u carstvo smrti i nemoći. A njegov zadnji dah ostao je, kao što je i bio, toliko životvoran i jak, da je mrtve budio na život i prodrmao zemlju.

Ova naoko "slabost" "Božja bacila je na koljena satnika i njegove vojnike, te oni povikaše: "O v a j j e z a i s t a b i o s i n B o ž j i " (Mt 27,50-54) Eto, snaga Božje š u t n j e bila je ona, koja je bacila na koljena ponosnog satnika i njegovu četu vojnika!

UZVIŠENOST I SNAGA BOŽJE ŠUTNJE

Kada od Boga tražimo strijele i gromove u dokaz njegove prisutnosti, moći i snage, tada očitujemo, da ne posjedujemo osnovnih pojmova vjere o Božjoj naravi i njegovoj providnosti, kao i to, da ne poznamo, na koji nas je način on otkupio. Zaboravljamo, da nas on onda, kada smo se protiv njega urotili, motri sa boli, ali nas ne proklinje, jer znade, da sin, kada se protiv oca i urotio, ne može učiniti, da njegova krv ne bude ista kao u onoga, koji ga je rodio i ljubio. (G. PAPINI, Lettere agli uomini del Papa Celestino sesto, Firenze 1946, 260).

Čujte istiniti događaj o suvremenom francuskom pjesniku JEAN RICHEPIN-u.

Ovaj pjesnik u svoje vrijeme bio je publicirao svezak pjesama, pune najsravnijih pogrda na Boga. Jedna od tih pjesama nosi naslov: "Molitva jednog bezbošca". Ne ćete se sablazniti, ako vam ovdje iznesem kratak sadržaj te "molitve".

"Dodjoh u crkvu" - piše pjesnik -
"i tu, klečeći na studenome kamenu, ovako

se molio Bogu: "Ja tebe niječem i svoju ponosnu šiju ne ću nigdje i nikada pod tvoj jaram saviti. Ipak bih imao još jednu posljednju molbu. Gledaj, ja klečim pred tobom u tvojoj kući. Pogledaj dolje na me i učini mojim duševnim borbama kraj. Ako ti uistinu postojiš, tada mi ošini glavu jednom smrtonosnom munjom, da za svoju nevjeru dostojno budem kažnjen. I sad već čekam na tvoj kazneni nebeski oganj. Baci ga napokon na mene dolje. I netom me pogodi munja, i moja se duša bude dijelila od smrtnoga tijela, ja ću još sa svojim posljednjim dahom povikati, da ti uistinu postojiš, i da je drskost sa moje strane bila nijekati tebe....

Nego gle! Nije sijevnula nikakva munja. Ja se, dakle, mogu opet zdrav dignuti i napustiti tvoju kuću! U jednu riječ: Ti ne postojiš uopće!"

To je, eto, bila "molitva" nesretnog pjesnika. A iz duše pobožnog čitaoca, kao što mogu misliti da i iz vaših duša, radja se ogorčeni krik: "Pa zar i to možeš, o Bože snositi mirno? Zar uistinu ne raspolažeš ni s jednom jedinom strijelom, da u prah prostreš ovoga zločinca?"

Tako misli čovjek.

A kako je s vidom na ovaj slučaj postupio Gospodin Bog?

On nije zakrenuo pjesnikovim vratom, nego mišljenjem i duhom. Gospodin Bog

je učinio, te onaj, koji je bio došao u crkvu, da ga izruga, u kajanju padne na koljena i da mu se za svu vječnost klanja, da ga ljubi i slavi. Pjesnik se, naime, povukao u jedan od najstrožih trapističkih samostana u Alžiru, da u njemu okaje svoje drske grijehe. On ne može dovoljno zahvaliti Gospodinu Bogu na bezgraničnoj strpljivosti, koju je iskazao prema njemu.

Sada recite: Ima li ljepšeg i dostojanstvenijeg odgovora od ovoga ovome bogohulniku?

Da, doći će vrijeme žetve, kada će Gospodar njive reći žetelcima: "S a b e r i t e n a j p r i j e k u k o l j i s v e Ź i t e g a u s n o p o v e, d a s e s a Ź e Ź e. A p Ź e n i c u n o s i t e u Ź i t n i c u m o j u" (Mt 13,30). Ta će zapovijed doći na izmaku dana. Ali dok je još pun dan, kojim bismo se pravom mi usudili donijeti odluku, da se iščupa kukolj, ako je volja Gospodara njive, da raste oboje do žetve? Nismo li i mi sami prije kukolj negoli pšenica?

ILUZIJE S IZVANREDNIM
BOŽJIM UPLITANJEM

Ali, reći će po-božne duše, nas "sveta nestrpljivost" nagoni, da od Gospodina tražimo, da se očituje u sili i moći, pa da se grješnici zbune i obrate.

Ispraznost ovakve nade od jednog

strepitoznog Božjeg objavljenja na humoristički način riše roman BRUCE (Brus) MARSHALL-a pod naslovom: "Čudo don Malakije".

Jedan redovnik u okladi sa anglikanskim pastorom molio je Boga, da bi na čudesan način premjestio na jednu visoku hrid Škotske prljavu kavanu, koja je za inad otvorena naprema župskoj crkvi. I bio je uslišan. U jedan hip sve je odletjelo prema Škotskoj: i zgrada, i namještaj, i čase, i flaše, i žene niskoga morala, i iskvareni ljubitelji društva i siromašna čeljad, koja je bila tu zavedena. Sa svih strana razglasuje se čudo. Pjeva se "Tebe Boga hvalimo". Jedino Kardinal-biskupočitova neprijatno raspoloženje prema svemu ovome! "Crkva se ne oduševljava odveć čudesima", reče on svome tajniku. I kardinal je imao pravo. Nakon jedne fantastične strke u župnu crkvu, svijet se počne predomišljati. Anglikanci počnu tumačiti fenomen "popovskom prijeverom"; "napredni elementi" govore o autosugestiji. Malo po malo, i župna crkva ponovno je opustjela. A što je najkomičnije, kavana prenesena na "senzacionalni" položaj u nekoliko sedmica početverostručila je svoje poslovanje. I tako od sijeloga čuda imala je korist samo krčma. Redovnik je tada upoznao, da je bio odveć nestrpljiv, jer je čovjek sazdan tako: ukoliko nije moralno disponiran da traži Boga, da ga ne tražiti ni uz najveće senzacije čuda.

Nemojmo, dakle, svojom dosadnom galamom ometati šutnju Gospodara svemira!

Stara i nova potresna povijest svršetka tolikih bezbožaca kaže nam, da on i ne šuti uvijek. Ali on svojom šutnjom govori isto tako rječito kao i slatkim glasom svoje riječi i zviždukom oluja i praskanjem gromova.

UDARANJE NA NEVINE I PRAVEDNE

Reći ćete sada: Neka bude, da Božja veličina odskake očitovanjem

strepeljivosti prema bezbošcima i grijesima. Ali kako se daje opravdati njegovo udaranje na nevine i pravedne? Pomislite samo na one nevine žrtve bombardiranja, na žrtve svkovrsnih logora, na djecu ubijenu u majčinu krilu.... A što je koristilo kršćansko ime, kršćanska pobožnost, kršćanski zanos onima, koji su prošloga rata našli smrt u samoj crkvi, kamo su posli da se mole? Pred nekoliko godina, vlak pun hođočasnika za Lurd iskočio je iz tračnica, i dvojica su našla smrt, a osam ih je ranjeno. Pred dvije godine, vlak koji je vozio katoličke omladince radničkih organizacija sa internacionalnog kongresa u Rimu, iskočio je iz tračnica u času, kada su omladinci zanosno pjevali religiozne pjesme (Koncem 1957). Nastaju prometne nesreće bez obzira na dobre i zle, vjernike i nevjernike. Gromovi udaraju jednako u crkvene zvonike kao i u visoke dimnjake tvornica; česće u potleušice siromaha nego u palače obijesnih gazda.

Kako se ovdje Božja šutnja daje opravdati?

Ako dobri Bog ne štiti one, koji

su mu vjerni, zar se isplati biti kršćanin? To su primjedbe, radi kojih se toliko kršćani sablažnjuju ne znajući im dati odgovora.

Na ovo ću reći: Mi stojimo pred misterijem, ali podnipošto pred zatajenjem Kristovih obećanja.

SUPROTIVŠTINE NE STOJE U OPRECI SA EVANDJELJEM

Tko bi htio iz suprotivština, koje pogadjaju

Kristove sljedbenike, zaključiti na nemoć Krista i kršćanstva da spasava, pita ja: Je li Krist svoje sljedbenike pozvao na ovjetne poljane, da se zabavljaju ili ih je pozvao, da ga slijede na Golgotu s križem na ramenu? Nije li njegova riječ: "Tko ne uzme na se križ svoj i ne pođe za mnom, nije me dostojan?" (Mt 10,38).

Obzirom na jednaku sudbinu kršćana sa ostalim nekrštenim ili bezbožnim svijetom, nije li jasno kazao, da nas je u tome sve izjednačio, kada nam je predao u dužnost nasljedovati njegova nebeskoga Oca, koji "pušta da sunce njegovo izlazi nad dobre i zle. I daje da dжди nad pravedne i grijesnike" (Mt 5,45).

Ne patvorimo li mi evandjelje i ne izjednačujemo li se s nevjernicima, ako mislimo drukčije?

Nigdje nije kazano ili obećano, da
 ša vjera jedno osiguravajuće društvo
 p. / svim opasnostima po život. "Ne posta-
 je se kršćanin iz interesa, da se uspije u
 svojim poslovima ili da se bude zaštićen od
 nepogoda... Vjera nije nikakav amulet, koji
 se kao zalog sreće nosi obješen o vratu, o-
 vijen oko ruke ili pričvršćen na volanu bi-
 cikla.... Jedno besprekidačno čudo u korist
 kršćana značilo bi ništa drugo nego pogodo-
 vati lijenosti i bezbrižnosti.... U jedan
 hip našle bi se crkve pune, i svi bi nevjer-
 nici zatražili, da budu kršteni. Tada bi se
 moglo, na primjer kada se radi o jednome
 vlaku za hodočasnike, dodijeliti kola u ne-
 ispravnom stanju, lokomotivu bez kočnica,
 kojom će upravljati pijani mašinist i ....
 Gospodinu Bogu je dužnost da bdi nad sud-
 binom vjernih.... I da to predstavite, mo-
 rali biste zamisliti Gospodina Boga, kako
 skače od jednoga vagona do drugoga, da ras-
 klimanu kompoziciju podrži, da se ne bi ra-
 sula sa pobožnim putnicima, koji su u njoj.
 Vi Gospodina Boga morate zamisliti kao jed-
 nu marijonetu, koja se okreće na svaki kret.
 Ali ne zaboravite jedno: Nije već Bog, ko-
 ji upravlja vama, nego vi njime. A to znači
 karikatura poimanja Boga, karikatura vjere
 i zasluga radi vjere, koje proizlaze iz
 "čovjekove slobode". (Isp. P. THIVOLLIER,
 Franc parler sur la religion, No 8, Issy-
 les Moulineaux (Seine), 83 sl). To znači
 htjeti tražiti od Gospodina Boga kontradik-
 torne stvari: da nešto bude i ne bude; da

da zakoni, koje je postavio funkcioniraju i
 da otkazuju posluh.

Eto što bismo mi od Gospodina Bo-
 ga napravili, kada bi se on dao mijesiti na
 način našega poimanja!

PROMATRAJMO DOGADJAJE
 POD BOŽJIM VIDOM

Sva naša sablazan
 proizlazi iz krive
 perspektive, u ko

joj promatramo događaje. Mi naime događa-
 je promatramo pod ovozemnim vidom. Medjutim,
 mogli bismo mi biti u posjedu ne znam kako
 savršena teleskopa, dok je ovaj okrenut pre-
 ma zemlji, ne ćemo vidjeti ni jedne zvijez-
 de. Stvar je slična, kada vrhunaravno Božje
 upravljanje hoćemo da vidimo riješemo u svo-
 joj uskoj zemaljskoj perspektivi, u granica
 ma vremena i prostora.

"Pod Božjom točkom promatranja
 stvari, bitno u događajima je spasenje na-
 ših duša. Za Gospodina Boga od manje je va-
 žnosti, da jedan grad bude bombardiran nego
 da bude počinjen grijeh. Kod slučajeva umor-
 stava, ono što je kod Boga u pitanju, jest
 grijeh ubojice i zasluga žrtava, a nikako
 ne materijalna činjenica, što su ljudi umr-
 li malo prije ili su pali na jedan ili dru-
 gi način" (JACQUES LECLERQ, Valeurs chrétiennes,
 Casterman 1953, 26 sl).

Kada na radiju ne možete čuti na
 jednome valu jednu veliku stanicu, potražiti
 ćete je na drugome. Ako od Gospodina Boga
 na tolika pitanja ne čujete odgovora, ako

nailazite na samu šutnju, promijenite val, potražite ga na onim višim, nadzemaljskim i nadsvemirskim valovima, pa ćete naći rješenje zagonetke, koja vas muči.

BOG NAM IPAK
GOVORI

Braćo i sestre!

Tema je o Božjoj šutnji, a ipak nalazim, da nam je

Bog govorio i jasno i razgovjetno govori nam još uvijek. Otvorimo Evandjelje i druge knjige sv. Pisma. Slušajmo glas sv. O. Pape, biskupa, svećenika, glas svoje savjesti. Govori nam on sam ili preko posrednika. Govori nam blago, a govori nam ponekada i snažno. On nam govori uvjerljivo: "E v o s t o j i m n a v r a t i m a i k u c a m . A k o t k o č u j e g l a s m o j i o t v o r i v r a t a , u ć i ć u k n j e m u i v e č e r a t ć u s n j i m e , i o n s a m n o m " (Otkr 3,20).

Na kome je krivnja, ako ne čujemo Božjega glasa?

Krivnja je na nama. Krasno to razlaže LOUIS EVELY: "Žestoka je oporba, kaže ovaj moderni govornik, između Boga i nas. Tu ima taloga, rastresenosti, nemara, odvratnosti, neprijateljstva... Treba dati riječ Bogu. Treba ubiti u sebi onu drugu osobu, bučnu i punu sebe, čija galama priječi razgovor. Nije dosta ustaviti kola. Treba i motor da prestane".

"Kršćanstvo je komad, koji se dugo ponavljao. Znade se napamet. Misli se,

da se znade Evandjelje. Dosta s tim kursovima, s tim lekcijama katekizma, dosta s tim govorima! Dosta ponavljanja! Neka počne komad! Spremni smo, poznamo svoje uloge, tvrde glumci.

Uspinju se na pozornicu. Ali tamo, svjetlost zablješćuje, gledaoci ih rastresaju, previše posvećuju pažnje svojim kostimima. Mjesto da udju u radnju, zabavljaju se sa sitnicama, puše cigarete, čavrljaju s nekim ili nekom iza kulisa, poziraju na svoj način... ili broje novac iz svoje novčarke. U jedan čas čuju strašnu buku. Zavjesa pada, i režiser upada na pozornicu dovikujući im: "Pa dobro što sam vas naučio? Zašto niste igrali?"

Zbunjeni glumac odgovara: "Ali ni sam znao, da je započelo. Čekao sam. Zamišljao sam drugu stvar".... (Louis EVELY, *C'est C'est toi, cet homme*, Éditions universitaires, Paris-Bruxelles 1957).

Dragi vjernici!

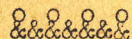
Ne očekujte nikakvih senzacionalnih apokaliptičkih događaja, kojima će Bog progovoriti. On nam govori svakoga časa. Krivnja je na nama, ako ga ne čujemo. Čuvajmo se, da božanski Učitelj o nama ne reče riječ, koju je rekao za svoj nevjerni naraštaj:

"O n i s u k a o d j e c a ,
š t o s j e d e n a t r g u i d o v i -
k u j u j e d n i d r u g i m a :

"Mi smo vam zasvirali, a vi niste igrali; mi smo tužaljke zapjevali, a vi niste plakali" (Lk 7, 32).

Pomaknite kamen, i naći ćete Boga ondje. Rascijepite drvo; on je u njemu! (Is (Isp. G. PAPINI, Povijest Kristova, sa tal. prevod F. Linički, Senj 1936, 489).

ISPRAZNOST LJUDSKIH
NADA U ZNANOST I
TEHNIKU
KAO NADOMJESTAK
KRŠĆANSKOM UFANJU

TRAGANJA ZA SUROGATIMA. Dragi vjernici!
Čovjek ne može živjeti bez ufanja. Može bez kruha, bez mesa, bez cve ili one hrane. Bez ufanja ne može. Odbacivši se vjerom u Boga i svoj predmet ufanja u Boga, stavio se u potragu, da nadje surogat, nadomjestak kršćanskome ufanju.

Gdje da ga traži?

"Moderni čovjek zadojen je ambicijama Prometeja iz antike. Čini mu se, da mu otkriće misterija atoma otvara mogućnosti neizmjerne. Na taj je način zahvatio iste mase jedan skroviti satanizam, koji se sastoji u tome, da se sve iščekuje od znanosti i tehnike, a da se ne očekuje već ni

šta od Boga. Spremno će prodati svoje pravo na raj za tanjur leće". (N.CORTE, Satana l'avversario, Edizione Paoline, 129).

"Možda više nego Prometeja, u naše dane uzima se za model čovjeka Fausta, koji teži da se dokopa znanja i moći pomoću jednoga ugovora sa setonom.... U Goetheovoj pjesmi Faust traga za tajnama prirode. On ih ne nalazi ni u anatomskoj dvorani, ni u kemijskim laboratorijima njegova doba, niti u misteriju gajeva, kuda luta zanesen svojim gorućim čežnjama. Naidje na Mefistofela, i Faust mu prodaje dušu uz uvjet, da sve njegove želje budu ispunjene. Taj čas bit će za njega početak svih mogućih pustolovina, koje će ga ostaviti umorna i razočarana. Svršetak će biti, da će se baciti sa jedne visoke hridi, a Mefistofel će odnijeti njegovu dušu". (Isti, nav. dj.).

Nije li ovo slika težnji modernoga čovjeka, da u znanosti i u njezinoj primjeni u tehnici nadje nadomjestak ufanju u Boga, kojim su se kranile generacije kroz tisućljeća? Nije li to ujedno i slika razočaranja i očaja, u koji pada radi nedostatnosti jednoga takvoga surogata, da mu ispuni neizmjerne praznine srca?

To je misao, kojom ćemo se pozabaviti.

NADE MODERNOGA
ČOVJEKA U ZNANOST

Ne može se zatvoriti
oči pred činjenicom,
da mi živimo u epohi

civilizacije, kada se u znanost stavlja ne-

graničeno ufanje obožavajući je kao idol. Od znanosti se očekuje odgovor na sva pitanja, kao što su: Postanak svijeta, života, ljudskoga roda, izvor zla. Iz dana u dan raste sve više nada, da se će svemu naći lijeka. (Isp. P.THIVOLLIER, Franc parler sur la religion, No 11, Issy-Les-Moulineaux 1956, 67-93).

NADE U TEHNIKU Čovjek je zavladao zemljom. On ulazi u najskrovitije tajne prirode. U domeni života, ako još nije uspio dokinuti bolest i smrt, produljuje trajanje života.. Kada dosegne brzinu svjetlosti, pronaći će ključ tajne vječne mladosti.

Zemlji i z dana u dan sve više mijenja izgled: pustinje pretvara u plodna tla, a na zaledjenim polovima uskoro će sijati žito.

Zahvaljujući brzim komunikacijama i najnovijim izumima, kao što je termostati, poništene su razlike između godišnjih dobi. Već nismo, kažu, prepušteni krutim zakonima prirode, nego smo mi oni, koji za prirodu stvaramo zakon.

Kada pobijedimo, a već smo na putu da pobijedimo, silu teže, onda će zahvaljujući trećoj dimenziji (visini), koja će nam postati slobodna, automobili, željeznice, brodovi i avioni završiti u muzejima našavši se tako u društvu fijakera i drugih izumrlih transportnih sredstava. Ljudi će letjeti slobodno poput ptice. Pokretat će

se cijeli gradovi. Stvarat će se i nestajat će....

Kuća ne će više biti -prema klasičnoj LE CORBUSIEROVOJ definiciji- "stroj u kojem se živi", nego i stroj, u kojemu se putuje. Ljudi će svoju kuću nositi na leđima kao puževi. U njoj će moći ljeti provoditi noć u oblacima, a dan na zemlji, ako se budu uopće i htjeli s oblaka spustiti dolje na zemlju!.....(Isp.članak:"Šta bi nam donijela antigravitacija? - U Savremenoj tehnici, 2(1958),46 sl.).

Putem radija, televizije, filma, novina, znanstvenih revija, putopisa i svako vrsnih drugih reportaža, ljudi naše epohe nagomilavaju hrpe stvari, koje uvijek ne mogu probaviti i od čega teško prave sintezu.

Da se riješe zamršeni računi, konstruirani su roboti sa elektronskim mozgom, koji za samih nekoliko sekunda riješe račune, kojima bi se nekoliko desetaka godina morali pozabaviti najsposobniji matematičari.

USMJERENOST PREMA SVEMIRU

I kao da na zemaljskoj kugli ne nalazimo već stvari, koja bi mogla interesirati čovjeka, pa se pažnja, interes modernoga čovjeka obraća prema Svemiru. Ova naša zemlja postala nam je odveć dosadna i jedva čekamo čas, kada ćemo se dokopati jednog drugog planeta, da se vratimo s novim, punim reservoir-om nade.

Sila teže dosada nas je držala prikovane na zemlji. Ali ona je već pobijedjena lansiranjem umjetnih planeta i svemirskih raketa, kojih je izbacivanje u svemirski prostor učestalo tako, te poprimaju izgled jednoga vatrometa, koji se priredjuje uoči čovjekova izleta u Svemir. Ljudi, koji se otisnu od zemlje u Svemir brzinom svjetlosti, vraćat će se, kako kažu EINSTEINovi računi, mladi svježiji, dok će u međuvremenu na zemlji istrunuti nekoliko generacija, jer će starjeti i umirati samo oni, koji ne budu ^{htjeli} pobjeći sa zemlje.....

Maštajući tako čovjek pada u pravu ekstazu.

PROROČKA EKSTAZA MODERNOGA ČOVJEKA

Zahvaljujući razvoju psihoanalize i psiho-kirurgije, sve bolje se upoznaju strane čovjekova duha kao i same vjere. Ljudsko srce ne će više imati tajna. Sve u svemu, nakon onih šest dana stvaranja i sedmoga počinaka, o čemu govori Biblija, sviđe evo o s m i d a n, u kojem će čovjek učiniti ono, što nije mogao učiniti Gospodin Bog kroz š e s t d a n a stvaranja.

BOG, kojemu se pridjiva epitet "dobri", za modernoga čovjeka nije drugo, ako ne znanost, kojom će, kada je aplicira, dobiti auto, televizijski aparat, mašinu za pranje rublja, robot, koji će ga zamijeniti na poslu ili u službi.

EVANDJELJE modernoga čovjeka - to su planovi za socijalnu i ekonomsku izgradnju.

Njegovi SVECI?

To su istaknuti radnici ili filmske zvijezde, koje veličaju sve revije i o-
vjenčavaju ih aureolom slave....

BOŽJI DAROVI, MILOSTI i BLAGOSLOVINE? - To su svakovrsne manufakture i plodovi rada....

NJEGOV R A J ?

To je zemlja budućnosti, gdje će sve unaprijed biti točno fiksirano, klasificirano, determinirano zahvaljujući robotima, koji će zamjenjivati čovjekov mozak.

Bit će izdani posebni leksikoni, u kojima će biti sve izbrojeno, determinirano. Na sva pitanja bit će unaprijed odgovoreno...

To će biti z l a t n o d o b a
čovječanstva.

To će biti djelo o s m o g a
d a n a čovjekova stvaranja!....

To je, eto, UFANJE, koje ima da nadomjesti dosadašnje teološko ufanje u Boga!..

NEMOĆ ZNANOSTI   Stvarnost je, međutim, drugačija. Čovjekovo ufanje ide u red tlapnja. Znanost ne može ni kada zamijeniti vjeru u Boga. Ima domena, u koju znanost ne može zaći. Ona se zaustavlja

na samome pragu. Znanost i njezine tekovine sve su to domena čiste naravi, koja ne može ni zadrijeti u sadržaj vrhunarnoga reda a najmanje da bi ga mogla isprazniti. Sama riječ "n a r a v" i "v r h u n a r a v" ot-
krivaju neizmjerne distance između jednoga i drugoga reda. Znanost može operirati samo sa stvarima, koje su joj na dohvat. Netom pak hoće da postavi pitanje: Otkuda stvari? mora priznati svoju inkompetentnost. Njoj izmiče prvi uzrok kao i konačni cilj svega. U pitanju, da li Bog postoji ili ne, znanost nije kompetentna. To nije njezina domena. Tvrditi protivno isto je što i tvrditi, da profesor matematike može matematičkim formula dokazati, na pr. činjenicu bitke pod Visom. Znanost može pružiti dragocjenih i n d i k a c i j a, ali ne može dati konačno rješenje ničemu. Ona nadjeva imena-fenomenima, koje konstatira, redigira zakone, jer se pouzdava u narav i zapaža, da svakog puta, kada nastaje jedan fenomen, nastaje pod odredjenim uslovima. Ali na neko pitanje povrh toga ne može odgovoriti. Može kazati: "Evo što se događa, kada se ovako postupi", ali ne može kazati: "E v o z a š t o stvar nastaje". (Isp. P. TRIVOLIER, Franc Franc parler sur la religion, n.4. Issa-Les-Moulineaus 1949, 33-44). To je stvar y je
r e, i vjera ima na to dati odgovor. Ona je, koja daje odgovor na sva kapitalna pitanja, kao što su: "Od kuda smo?", "kamo idemo?" U životu nije kapitalna stvar poznavati putanje zvijezda, nego put, kojim se ide u nebo.

NEMOĆ KULTURE
I TEHNIKE

Što je rečeno za znanost,
vrijedi i za njezinu prak-
tičnu primjenu.

"Što je kultura, ako je zamislamo neovisno
od čovjeka, njegova duha i individualnosti?
Kakvo značenje imaju tada knjige, slike, ki-
povi, pronalasci tehnike? Nikakvo. To su m-
rtve stvari. Da čovjeka nestane sa zemlje,
sav bi kulturni napredak bio hrap nabacano
kamenja, drveća, platna, papira.... bez smi-
sla, bez sadržaja.... Kultura može biti čov-
ječanstvu samo s r e d s t v o, samo pomoć
to, da lakše shvati smisao života, no smisa-
o sam ne može biti. Što čovjek sam stvori i
čemu je on sam cilj, to ga ne može uzdignuti
iznad njega" (A. UŠENIČNIK, Filozofija živo-
ta, Mostar 1922, 51).

LETON U SVEMIRU NE
POTJEČE SE NIŠTA

Čovjeku je uspjelo po-
bijediti zemljinu silu
teže. Uspjet će mu, na-

damo se, dokopati se jednoga od planeta ovog
našega sunčanog sistema ili će se oslobo-
diti jednom i samog sunčanog sistema. Ali
nema mu uspije dovinuti se i do najfantastič-
nijih daljina, ne će mu nikada tim putem us-
pjeti osloboditi se sile teže svojih unutra-
šnjih nevolja i najeđne sunce, pa bilo ono
ne znam koliko spajnije od ovoga našega, ne
će mu raspršiti oblačine nezadovoljstva ili
samoga očaja. On će sve to ponijeti sa sobom,
kamogod se vinuo.

"Čemu služi ova trka u magli?" -
pita O s m o n d svoga oca u "Un homme de

Dieu" (Jedan čovjek Božji) od GABRIJELA MAR-
CEL-a.

"Čemu služi ova trka u magli?"

"NIČEMU", glasi odgovor. Ne služi
ničemu. "Jer ako predjemo na drugi planet,
opet će ista igra započeti". (Kod CH. MOEL-
LER, Litterature du XXe siècle et Christianisme,
sme, III, Casterman Paris 1957, 482).

OHOLA BLASFEMIJA I
PONIZNO PRIZNANJE

Evocirajući lansira-
nje raketa i umjetnih
satelita, jedan tali-

janski bezbožac u novini "L'Unità" objelo-
dario je pjesmu slijedećeg sadržaja:

"Na početku Bog stvori nebo i zemlju,
zatim, u točno označen dan, objesio je
sv -jetlila na nebu;
a u sedmi dan otpočinu on od rada.
Nakon milijar ljeta,
čovjek oblikovan na njegovu sliku i prili-
ne odustajući od posla nikada, ku,
svojom običnom spoznajom,
slobodan od svakog straha, unutar vedra neba
jedne oktobarske noći, objesio je druga
sv -jetlila
jednaka onima, koja se okretahu
od kada je svijet stvoren. Amen".

Suvišno je upuštati se u pobija-
nje ovakve jedne blasfemije. Pobija je ista
njezina ludost, koju je sposobno upoznati i
dijete iz osnovne škole u riječima, da je
čovjeku uspjelo konstruirati s -jetlila jed

naka onima nebeskim, misleći pri tom na svjetlila, koja je, prije nego će ih "objesiti" na nebo, bacio na vagu!

Pustimo neka ludost pobija ludost!

Obratimo pažnju jednome modernom učenjaku svjetskoga glasa, njemačkom profesoru WERNER-u von BRAUN-u, da saznamo, što on misli o položaju čovjeka, koji se sprema da zaplovi nepreglednim međuzvjezdanim prostorom. Evo što on kaže:

"Nemoguće je unaprijed reći, koje će vrsti biti otkrića, što će ih izvršiti interplanetarne ekspedicije,

ali mi možemo biti sigurni, da se u sadašnjem času nalazimo pred revolucijom u našim naučnim spoznajama.

Radi se takodjer o revoluciji u našim perspektivama.

Upravo zbog toga ja mislim, da se nemamo bojati, da ćemo vidjeti, kako istraživači prostora gube svoju poniznost i svoju vjeru.

Beskonačnost zvjezdanog svijeta, koja će ih okruživati, bit će im stalna opomena, kako postoji neizmjereno moćnija Sila od one, koja tjera njihove rakete;

da postoji jedan Duh neizmjereno viši od hladne inteligencije njihovih električnih mozgova;

da postoji Moć neizmjereno nadmoć-

nija od njihovih zemaljskih nacija". (Foyer Notre-Dame, 25 -1960-, br 4,64).

Ovako misle geniji!

DOKAZANA RIJEČ

Usprkos svim senzacionalnim otkrićima, koja, što no se kaže, niču kao gljive iza kiše, naša nemoć ostaje dokazana i dalje. Nije nam uspjelo ukrotiti ni regulirati sunce ni ti paralizirati perturbacije, kojima su uzrok erupcije, što se javljaju na njemu udaljenom od nas 150 milijuna km. Stihija vode i dalje lomi naše najčvršće brane, kao što to svjedoči Holandija pred par godina i Frejus u Francuskoj. Ostajemo nemoćni pred potresima. Dosta je da se na jednom mjestu prodrma zemlja i u par sekunda naši cijeli gradovi nestaju u ruševinama kao Agadir u Africi u nedavnoj prošlosti. Govorimo o "vječnoj mladosti", a u najboljoj snazi rastače nas rak, koji se širi kao najgora pošast bez mogućnosti obrane od njega.

ZLOSLUTNI OBLACI NAD
NAŠIM LABORATORIJIMA

Protivno nadi u
skoro granuće "
"zlatnoga doba",

koje će biti učinak naših izuma, nad našim laboratorijima nadvišuju se zloslutni oblaci, koji prijete olujama ili nam nose osvetu vlastita naša iznašuća. U osvitu atomskoga doba zabilježeno je više negativnih nego pozitivnih rezultata modernog otkrića; više smo ispunjeni strahom nego nadom. Po-

bija se opstojnost pakla, a priznaje se mogućnost, da se svakog časa stvori na zemlji!....

Dok se moderni čovjek osposobio, da svojim tekovinama zatre sav život na zemlji, još nije uspio stvoriti život ni u jednoj mikroskopski sitnoj ćeliji. Ne znači li to, da treba staviti ispred svih njegovih uspjeha jedan veliki minus?

Ubiti čovjeka, to ne predstavlja problem. Ubiti ga ne samo izvana, nego i iznutra, dezintegracijom duha i srca, praveći ga bešćutnim, praveći ga slijepcem i budalom.

U jednom filmu Charlie Chaplin-a prikazan je moderni čovjek, kako na povratku iz tvornice, navečer, u krugu svoje obitelji, a tako i po noći u postelji, automatski pravi iste kretnje, koje na hiljade puta morao učiniti na poslu.

I tako eto, zahvaljujući "blagodati" modernih iznašaća, čovjek se pretvara u automat, postaje puko orudje, obični predmet.

NAJDUBLJE PONIŽENJE ČOVJEKA

Kako se iz svega može vidjeti, moderna civilizacija nosi

sa sobom opasnost izvrtanja vrednota. Od znanosti, kulture, iznašaća stvara se idole, proglašuje ih se vrednotama iznad čovjeka, da ovaj bude ponižen to dublje, što se više uspeo.

Francuski književnik THIERRY MAULNIER krasno i duboko riše niski moderni pojam o čovjeku u drami "La maison de la nuit" (Kuća mraka).

Evo toga prizora.

Neka vas samo ne iznenadi čudna, neobična, nezgrapna stilizacija, jer se upravo u njoj krije sva tragedija modernoga poimanja čovjeka:

"Kuća je izgubila svoje stanare", tumači Klossowsky (lice u drami). "Ako se pita, što je sa mnom, ja sam izgubio svoju kuću. Mi smo se bili sporazumjeli. Ja sam pograbio svoju kćerku, - ona je imala dobrih 10 godina - da posluži za predmet kućnog namještaja. Pokupio sam je na kraju rata sa kantama, naslonjačem i urom. Ura je među tim predmetima najvrednija. Ne bih vam znao kazati, otkuda dolazi ona"....

Ova posljednja fraza može se razumjeti o satu kao i o njegovoj kćerki imenom Lidiji, a upravo tom jednom frazom očituje se strahovito niski moderni mentalitet čovjeka, koji se ne ukazuje ništa vredniji od bezvrijednog materijala, "repova", koje su pokraj puta ostavile vojničke horde. I kada u drami grofica traži objašnjenje i pita, na koga msili, dok se tako izražava: da li misli na sat, Klossowsky odgovara hladno: "(Mislim) na kćerku, Lidiju".... (Vidi kod MOELLER-a, nav. dj., III, 397 sl.).

Tako se eto, obzirom na nadu, koja

se polaže u znanost i moderni napredak, može primijeniti ona basna, koju pripovijeda ALVEAR:

U Južnoj Americi....., jutrom....
čuju se u šumi divlji glasovi majmuna. Kako hoće legenda, Bog im je već obećao, da će ih u osvit zore učiniti ljudima. Oni iščekuju svaku zoru, ali još uvijek osvanu kao majmuni i plačem ispunjuju cijelu šumu. (Kod MOLLER-a, nav. dj., III, 184).

ČOVJEKOV SPAS U
BOŽANSKOM PARADOKSU

Kako, predragi, možete uočiti, crta, koju smo u ovoj povijedi počeli vući od čovjekovih nada u znanost, kulturu, tehniku, iznašaća ne samo da ne predstavlja neki uspon, nego predstavlja liniju, koja pada, pada sve do u ponor bezizglednosti i skoro opaja.

Što onda?

Prokleti znanost, prokleti napredak?!

Kada bi Crkva takva nešto propovijedala, ona bi propovijedala protiv sebe, jer se kroz svoj cijeli život očitovala kao majka i hraniteljica čovjekovih najljepših moći i njegovih stvaralačkih sposobnosti.

"Ako je Bog stvorio svijet, njegova djela nužno nose na sebi pečat duše i volje umjetnikove", (G. PAPINI, Lettere agli uomini del papa Celestino VI, Firenze 1946, 190), dakle i njegovih stvaralačkih odlika.

Sve stoji u tome, da čovjek po Božjoj volji koristi odlike, koje mu je dao Stvoritelj i da ufanje ne prenese od Boga na stvorove. A to je upravo, što je moderni čovjek učinio.

"Kako bi mogla danas znanost obnoviti čovjeka", pita Dr. Rosenstock (Hochland 1919), "kada bi baš protivno, danas, znanost imala smisla, samo ako bi prije toga nju obnovio čovjek".

Nema materijalnog napretka, ako nije popraćen duhovnim.

Ne preostaje, dakle, nego jedno: Prestati slijediti sotonu, koji nas vodi, kao što je poveo bio i Krista, na goru vrlo visoku, s obećanjem: "Sve ovo dat ću vam, ako padnete i poklonite mi se". (Isp. Mt. 4, 8 sl).

Kamo onda da se penjemo?

Popnimo se na brdo, na kojem ćemo čuti Kristovu propovijed od o s a m b l a ž e n s t a v a (Mt. 5, 1-10).

Do sada smo najvećim naprezanjem razvijali svoje umne i tjelesne sposobnosti, da bismo našli sreću. Da dođemo do sreće, upregli smo u kola sve umne i fizičke sile; upregli smo mozak, mišice, šake, materiju svijet i stojimo da upregnemo sva kola svemira....

Zaustavimo se u toj jurnjavi, da čujemo Krista!

Poslušajmo ga!

Njegova je p. povijed u antitezi sa nadziranjem svijeta. Njegova blaženstva zvuče kao paradoks ljudskih nada. Paradoks! Da pravi su paradoks ti:

"Blaženi siromašni duhom... Blaženi, koji plaču... Blaženi krótki... Blaženi, koji gladuju i žedaju pravde.... Blaženi milosrdni.... Blaženi čista srca, blaženi mirotvorci..." - ne ispustivši ni onaj vrhunac božanskog paradoksa, na vrhuncu svih blaženstava: "Blaženi progonjeni radi pravde"....

Prihvatimo taj božanski paradoks! Neka nam ne smeta riječ, "paradoks". U njemu je sila, snaga, koja spasava. Jer ako se ukazalo kao ništavo i bez spasiteljske moći sve ono, čega smo se do sada hvatali, sve ono u našim očima mudro, snažno, nešto što jedino slovi kao stvarno, da nije možda onda spasenje upravo u antitezi tih vrednota?

Najveći učenjaci danas naslućuju najfanciističniju energiju, ne u materiji, već u "antimateriji".

Da nije i naše blaženstvo u "anti blaženstvu?"

Jest, tu je ono!...

Uvjera nas apostol PAVAO: "Što je ludo predsvijetom, iza

bra Bog"... kaže on, "i što je slabo predsvijetom izabra Bog... I što je neplemⁿito predsvijetom i pre^zreno..., i ono što nije" to eto bira Bog, da uništi ono, što jest (I Kor 1,27 sl).

Potražimo, dakle, sreću u onome, "što nije", tj. u stvarima, u kojima se ne skriva slabi, smrtni čovjek, nego KRIST, BOG, SPASITELJ naš.

SPAS

U

KRŠĆANSTVU

SLOM LJUDSKIH
NADABraćo i sestre u Isusu
Kristu!

Bučni napredak, senzacionalna otkrića, kojima se započinje nova era, i kojima se naviješta izmjena uslova ljudskoga života kao i preobraženje svijeta, sve to skupa nije kadro povećati pravu unutarnju sreću ni zadovoljstvo u čovjeku.

Što se ima očekivati od modernoga napretka i iznašaća, kada su ova skrenuća putem sasvim drugim od onoga, koji vodi čovjeka k sreći? "Barut koji je pronašao jedan redovnik (BERTOLD SCHWARZ, franjevac), imao je da služi rušenju hridi i bušenju brda, ali mogućnici su ga upotrijebili za uništavanje neprijatelja i podložnika. Kola

putevima zemlje pretvorena su u ubojita kola, koja rigaju oganj. Letala upotrebljena su odmah da sipaju oganj na neobranjene gradove i goloruko pučanstvo. Električna struja, koja bi trebala snabdjevati sve svjetlošću i topline, upotrijebljena je zato da baca u daljinu ubojite zrake. Fizičari, da bi temeljitije proučili narav atoma, ovaj su razriješili, ali mjesto da posluži kao olakšica siromašnim narodima, požurili su se, da izmisle sredstvo, kojim će u jedan hip naseljen grad pretvoriti u strašnu gomilu ruševina, lješina i smrtno ranjenih". (G. PAPINI, Lettere agli uomini del papa Celestino VI, Rirenze 1946, 187).

"Čovjek naliči jednome titanu, koji riče i bježi obučen u ognjenu košulju kentaura (polučovjek, polukonj). Stvorio je nepreglednu i užasnu kupelj smrti, ali ni ta crvena poplava nije mogla ugasiti oganj, koji ga pali" (Isti, 13).

Suvremeni francuski književnik JEAN PAUL SARTRE na koncu ovoga minuloga rata piše: "Svijet se s izvjesnim razočaranjem pita: Zar je samo takav mir? To nije mir. Mir znači jedan početak. Mi proživljavamo agoniju. Mi smo dugo vremena vjerovali, da su mir i rat dva pojma sasvim odvojena, kao crno i bijelo, toplo i hladno. To nije istina, i to znademo mi danas... Danas, 20. kolovoza 1945., u opustošenome i izgladnjelome Parizu završio je rat, a mir još nije počeo." (Temps modernes, kod MOELLER-a III, 418).

Koju godinu iza toga isti piše: "Danas nam se pruža prigoda vidjeti mnogo mladih lica razboritih i čednih, koja nisu svijesna nikakva prava, pa ni istog prava, da goje nadu".

I opet je isti književnik JEAN PAUL SARTRE, koji kaže: "Poslije smrti Boga, evo se naviješta smrt čovjeka". (Kod MOELLER-a, III, 419 sl.).

Ono što je SARTRE pisao za Francusku, njemački pjesnik W. BORCHERT (+1947) piše o mladeži svoje zemlje od 1946, koja je bila bačena na bojište zadnjih dana rata: "Mi smo naraštaj bez povezanosti i bez dubine. Naša dubina je ponor. Mi smo generacija bez sreće, bez ognjišta i bez oprostaja. Sunce nam je oskudno, ljubav divlja, naša mladost je bez mladosti... Mi smo generacija bez medja, bez ograda i bez zaštite". (Kod MOELLER-a, III, 420).

Zar uistinu nama pojedincima, Evropi, svijetu nema nikakve nade u spasenje?

Ima. Preostaje još uvijek ona vrednota, koja je spasila svijet i spasava ga svakoga puta, kada se sve ljudske nade nadju na zapadu, i kada se spusti sumrak očaja.

Ta nada je: kršćanski život i kršćanstvo.

Ali to ostaje i jedina nada.

Ili Kršćanstvo ili propast. Trećega ga nema.

LAŽNO I AUTENTIČNO KRŠĆANSTVO

Povremeno imate priliku čitati u novinama i u svakovrsnim revijama, kako protivnici smatraju, da je kršćanstvu "odzvonilo". Da se riješe svakovrsne krize, koje nastaju u društvu, i da se spriječe katastrofe, kojima se ide ususret, isključuju pri tome svaku ulogu kršćanstva smatrajući ga mitom ili u najbolju ruku preživjelim ideologijom ili mrtvom filozofijom, od čega društvo ne može izvući nikakove koristi. Stvarajući sud o kršćanstvu misle na masu, koja nosi kršćansko ime, a u kojoj kršćanski život kao takav jedva ili nikako ne dolazi do izražaja.

Kada bi kršćanstvo bilo uistinu jedan mit ili neka puka socijalna, ekonomska ili politička ideologija, tada bi bilo uistinu odveć jednostrano i skučeno gledanje, ako bi se naglašivala vječna aktuelnost kršćanstva na ovim poljima. I uzme li se za kriterij snage kršćanstva površan i lakomislen život onih, koji od svega kršćanskoga nose na sebi samo ime, tada se nimalo ne ukazuje bezrazložna skepsa u spasiteljski poziv kršćanstva.

Ali neprijatelji, posebno oni koji su otpali od kršćanstva, izgubivši kršćansku vjeru, izgubili su i pojam o naravi kršćanstva. Ne osvrćući se na plitkost izraza "mit", koji prišivaju nekoj kršćanstvu bez ikakve znanstvene osnove, lišeni svakog znanstvenog kriterija i spremne, u prvome redu ovdje hoću istaknuti, kako kršćanstvo ni

je nikakva spekulativna filozofija ili površna neka ideologija. "Sokrat htjede obnoviti razum, Mojsije zakon; drugi su se zadovoljavali izmjenom obrednika, zakonika, sustava, znanosti. Ali Isus ne će da promijeni dio čovjeka, nego čitava čovjeka od glave do pete". (I. LAPINI, Povijest Kristova, sa tal. preveo F.BINIČKI, Senj 1936, 126).

To ima prihvatiti svaki kršćanin. Kršćanstvo nije jedan pojam, koji treba zadržati u mozgovnom procesu, da bismo stvarali ispravne sudove; kršćanstvo je ŽIVOT. Zašto Nikodemu, koji je bio očaran Kristovim čudesima, božanski Spasitelj ukazuje, kako to nije dovoljno, rekavši mu:

"Z a i s t a, z a i s t a t i
k a ž e m: A k o t k o n e b u d e n a -
n o v o r o d j e n, n e m o ž e v i d -
j e t i k r a l j e v s t v o B o ž j e"
(Iv.3,3).

R o d i t i s e znači imati početak života.

N a n o v o s e p a k r o d i t i, kako traži Spasitelj, znači prigrliti jedan novi način života i nastaviti živjeti tim životom tako, da nam u tome novome životu bude i meso, i krv, i duša i cijeli naš mentalitet.

Sv. PAVAO krštenje zove "kupeljem preporoda" (Tit 3,5), a za sv. IVANA, kršćanin koji provodi praktični kršćanski život, božanskog je roda; "rodjen je od Bo-

ga" (1 Iv 3,9).

Iz ovoga slijedi, kako je pogrešna koncepcija, kada se kršćanstvo ne samo tretira kao jedna spekulativna filozofija ili plitka ideologija, nego također, kako je pogrešno stvarati sud o snazi kršćanstva uzimajući kao normu one, koji od svega kršćanskoga imaju na sebi samo ime.

STVARNOST NAJVEĆEG DIJELA
ŽIVOTA KRŠĆANA

Nažalost, za
veći dio kr-
šćana biti kr-

šćanin znači: imati ubilježeno ime u matici krštenih i podržavati stare obiteljske običaje prigodom Božića, krštenja djeteta, prve svete pričesti, krizme, vjenčanja. Doći će rado u crkvu za veće blagdane, jer će je vidjeti lijepo ukrašenu, lijepe obrede i bez plaćanja ulaznice imat će prigodu čuti lijepe pjevanje. Oni će dati izmoliti "Si quæris" sv. ANTUNU, jer su izgubili ključ ili iglicu. Pa zašto bi se mučili tražeći izgubljene stvarčice, kada je, kako kažu, za to "angažiran" sv. ANTUN. Dat će zapaliti svijeću Bl. Gospi ili sv. Antunu, ali ne samo zato, da postignu svoje lično dobro, nego i propast blišnjega. A da propast blišnjega bude što sigurnija, tražit će od istoga svećenika (govorim to iz iskustva), da im svijeću užeže n a o p a k o.

Nije priča, nego istinski mentalitet mnogih kršćana ono, što je sadržano u slijedećoj anegdoti:

Jedna starica pošto je izmolila molitve pred slikom sv. Mihovila, uze dvije male svijeće, užeže jednu pred sv. Mihovilom, a drugu pred sotonom, ispod nogu sv. Mihovila. Svećenik, koji je slučajno tuda prošao i vidio, što starica radi, povika: "Ma, Božja ženo, što to radiš! Je si li poludjela? Pališ svijeću sotoni!".....

"Ne, velečasni, odgovori starica mirno", ja nisam luda. Toliko sam puta čula reći: "Ako ne pomogne svetac, pomoći će đavao! Dobro je, da čovjek ima prijatelja svagdje. Nikada se ne zna, gdje možeš dospjeti".....

Kada bi ovo značilo biti kršćanin; kada bi se dalo krstiti dijete zato, da se tom prigodom po starom običaju načini svečana zakuska; kada bi se dijete povelu na prvu svetu pričest i na krizmu zato, što će to biti jedna prigoda, da se pokaže u bjelini kao "lutkica" ili da ga daruju kum ili kuma; kada bi se vjenčavalo u crkvi zato, što se tu vjenčanje obavi većom svečanošću, da dan vjenčanja ostane dulje u pameti; kada bi se dolazilo na sv. Misu iz estetskih razloga, ili da se pokaže netko lijepo obučen, a i da se vidi malo svijeta i lijepih lica; kada bi se zanosno u crkvi pjevalo "Credo-Vjerujem" nasladjujući se u melodiji, a u životu i kod kuće ne bi se uložilo mara, da se otklone nesklad i proturječje između vjerovanja i života....., -

- tada, sigurno, vjera, konkretno kršćanstvo, samo je jedna formalnost, od koje se ne može očekivati nikakav zahvat u životu; ne može se očekivati, da će zarezati i jedan samo zarez u zemaljsku kuglu.

Ali to nisu kršćani, koji bi pred stavljali sugu kršćanstva. To su kršćani, koji su ostali na pragu kršćanstva, mjesto da istraže svu dubinu svoga kršćanskoga poziva. "Oni uopće nisu otkrili Krista, to je dino bogatstvo, živo blago, koje je sakriveno u njihovoj duši. Navikli recitirati naše simbole, još nisu ugledali svu njihovu zaoblješćujuću ljepotu. Navikli izgovarati molitve, još nisu upoznali Duha Svetoga, koji šapuće u njima neizrecive riječi božanske molitve. Navikli prakticirati uzvišene obrede, od ovih očekuju porast n a r a v n e snage, a pod onim znakovima još nisu upoznali Isusa Krista, koji hoće da živi u njima. N A V I K A !... To je kora, koja pokriva naš vjerski život i osudjuje ga na neplodnost". (G.CHEVROT-D.DONATI, L'uomo nuovo, Torino 1939, 156).

POJAM KRŠĆANINA   Kakav, dakle, ima biti kršćanin, da bi se upoznala snaga kršćanstva i da bi se priznala blago-tvornost njegova utjecaja na svijet?

Kršćanin biti znači: staviti u život Evandjelje onako, kako ga je stavio sam njegov Začetnik Isus Krist i živjeti onim višim životom, kojega nam je on stekao

svojom krvlju. Kršćanin nije u posjedu jednoga života kao i svi ljudi izvan kršćanstva. Kršćanin je u posjedu božanskoga života, vrhunarnog života, koji je povrh svih forma života, pa i istog ljudskog života. Ako se životni dah toga višega života ne osjeća, nije to radi zatajenja kršćanstva kao takovoga, nego radi manjkavosti u nosiocima toga života, radi ljudi, koji su sve drugo nego kršćani. Kršćanin označuje jedan novi rod, u čijem mišljenju i životu nema nikakvog skretanja od principa zdravoga mišljenja, djelovanja i života. Kršćanin biti znači ostvariti ideal same istine, pravde, ilju bavi na svijetu, jer sve najdublje aspiracije je čovjekove duše nalaze se zadovoljene u kršćanstva tako, da se može slobodno reći o no, što je u svoje vrijeme kazao TERTULIJAN: "Anima humana naturaliter christiana - ljudska je duša posvojoj naravi kršćanska". U mjeri i samo u mjeri, u kojoj smo se tome idealu približili, može se govoriti i o snazi kršćanstva.

ČETIRI KATEGORIJE KRŠĆANA

Netko je zgodno podijelio sve kršćane u četiri kategorije.

je. Te su:

1. Kršćanski pogani,
2. poganski kršćani,
3. poganski pogani,
4. kršćanski kršćani.

(Isp. P. THIVOLIER, La Religion.... à ça sert? U "Franc-parler, i Issy-Les-Moulineaux 1952, 74 s).

1. Gdja X... prisustvuje sv. Misi svakoga dana. Ali ona po cijeli dan pretresa život svoje susjede i ogovara je. Nema onoga, koji bi izbjegao zmijskome otrovu njezina jezika.

jesi c
strani
cijeli
dan

To je kategorija kršćanskih pogana. Mjesto da takve idu svakog dana slušati sv. Misu, bolje će učiniti, da se najprije idu izmiriti sa susjedima i da učine djelo ljubavi, a da puste, da se crkva malako prozrači. Krist je kazao: "Ne sudite, i ne ćete biti sudjeni". (Mt 7,1).

2. Gosp Y... ne može da čuje za svećenika i svojoj djeci ne dopušta da idu na katekizam. On odbacuje svaku vjeru, ali poštiva i tuđe uvjerenje. Jedna siromašna udovica u njegovu susjedstvu ima troje dječice, koju mora prepustiti ulici, dok podje da nešto zaradi uz teške žrtve. On se međutim zauzeo za nju. Isposlovao joj je socijalnu pomoć i ponudio joj je, da djeca mogu biti u njegovoj kući, pod nadzorom njegove gospodje, dok se ona bude nalazila na poslu.

žena i
da pšne

To je kategorija poganskih kršćana. Krist je reko: "Što ste učinili jednome od ove moje najmanje braće, to ste učinili meni" (Mt 25,40).

3. Gdja Z..... prošloga rata bavi

la se naveliko švercom. Iz pohlepe je zane-
marila sve svoje religiozne obveze. Jednom
se namjerila na jednu siromašnu majku sa iz-
gladnjelom dječicom. Kruha nisu davno okusi-
li, a na začim su i zaboravili. Ova švercer-
ka ponudi siromašnoj majci masti i brašna.
Siromašna majka nije bila u stanju, da to
kupi. Švercerka zapazi na postelji jedan bo-
lji pokrivač i ponudi joj u zamjenu za taj
pokrivač!....

Siromašna je majka ustupila taj
pokrivač za nekoliko kila brašna i masti,
a švercerka je taj pokrivač dvostruko skup-
lje preprodala.

To je kategorija p o g a n s k i h
p o g a n a. Krist će ovima na sudnji dan
reći: "Idite od mene, prokleti!.... Bio sam
gladan, i niste mi dali jesti.... go, i ni-
ste me zaodjeli" (Mt.25,42 sl).

4. U poljskome koncentracionom lo-
goru Nijemci su prošloga rata vršili deset-
kovanje. Pobjegao je jedan zarobljenik, a za
bijeg svakog logoraša kažnjavalo se deset
drugova. Žrtve su imale biti strpane u je-
dan bunker i tu osuđene na strašnu smrt
gladju. Izvršitelj osude brojio je postroje
ne logoraše. Među drugima osuda je pala na
jednoga poljskoga podoficira, oca obitelji.
Kriknuo je bolno i uzdahnuo: "Ah! jadna mo-
ja žena i djeca. Nikad ih više ne ću vidje-
ti!" To je čuo O.MAKSIMILIJAN KOLBE, franje-
vac-konventualac, koji je takodjer bio kaž-

njenik u logoru. Pošao je zapovjedniku logo-
ra i rekao mu: "Htio bih umrijeti umjesto
jednoga od ovih, koje ste odabrali, a koji
ima ženu i djecu". - "Primam" izjavi zapo-
vjednik. - Odmah je izdvojio njih deset sku-
pa sa ovim herojem ljubavi, i u košuljama,
bosi, bačeni su u "Bunker gladi". O.MAKSIMI-
LIJAN je i tamo donio preokret. Do tada se
iz bunkera čula samo kletva, a od tada samo
pobožna pjesma i molitva. Očevidac svjedoči,
da je do zadnjega časa ovaj heroj ljubavi o-
stao vedar; da je pjevao i molio. - Uoči
svetkovine UZNESENJA BL.DJ. MARIJE dana mu
je otrovna injekcija, umro je, i tijelo mu
je spaljeno kao i drugih logoraša.

To je četvrta kategorija: k r -
š ć a n s k i h k r š ć a n a. Krist je re-
kao: "Od ove ljubavi nitko neće nema, da tko
život svoj podoži za prijatelje svoje" (Iv 15
13).

Kada bi bilo više "kršćanskih kr-
šćana" prema ovoj četvrtoj kategoriji, tada
ne bi nitko posumnjao u veliki poziv kršćans-
tva u svijetu.

"Kada bi svijet zapazio, da lju-
bav kršćana prema drugima, da njihova žrtva
za ljude s p a s a v a d u b l j e njiho-
vu ljudsku braću, tada bi se, nema sumnje,
spremnije okrenuo k i z v o r u t e l j u b a
vi, k uskrsnoj poruci" (Ch.MOELLER, Littera-
ture du XXe siècle et Christianisme, I, Silen-
ce de Dieu, Casterman-Paris, 79).

UTVARANJA I SANJE

Mnogi kršćani pričaju samo slatke sne, kada govore o velikoj preporodnoj sili kršćanstva u svijetu. Oni "n o v i s v i j e t" zamišljaju unaprijed od Boga formiranim i čekaju, da im kao neki aerolit padne s neba. Obzirom na svoju ličnu odgovornost glede ispunjenja njihove zadaće, zamišljaju Gospodi na Boga kao nekog školskog učitelja, koji je pustio djecu da se igraju i da kriče, pa ko načno stvori sud, da su se djeca dosta igrala i da zaslužuju nagradu zato, što su razbili tišinu svojim kričanjem. Tko ovako zamišlja kršćanski poziv i obara mu svaku vrijednost u očima neprijatelja. Lično p r o ž i v l j a v a n j e kršćanskoga života tako, da se d n e v n o spremno uzme križ u svoj širini, visini i dubini kršćanskih obveza, to je, što spasava svijet. Kažem d n e v n o. "Nemojte misliti, kaže crkveni pisac ORIGEN, da je dovoljno naš život obnoviti samo jednom. Treba uvijek, svakoga dana, ako je moguće, obnavljati istu novinu" (Pismo Rimljanima, knjiga V,8). "Duh Sveti je", kaže P. GRATRY (+1872) obraćenik, veliki propovjednik, član Franc. akademije, "duh vječne novine, koji ne trpi u dušama ni najmanji trag starosti". (Méditations sur l'Évangile de St. Jean. VIII razm.).

DJELO KRŠĆANSTVA
U POVIJESTI

Da li kršćanstvo uistinu ima snagu da donese svijetu spasenje, o tome nam znade reći povijest.

Bezbožni ZOLA je kršćansku nauku

nazvao protusocijalnom i protu-humanom.

Da nije možda kršćanska nauka uistinu takva?

Povjesničar LABOULAYE (+1883), političar i član Akademije, ovo je kazao: "Da Isus nije došao na svijet, ja ne znam, kako bi svijet odoljevao despotizmu, koji ga je davio. Ja ne govorim sada kao kršćanin. Ja ostavljam sva religiozna pitanja po strani i govorim kao historičar. Kao takav ja tvrdim, da je u p o l i t i č k o j i s o c i j a l n o j e k o n o m i j i, jedna ko kao i u moralu i filozofiji, Evandjelje obnovilo ljudske duše. S pravom brojimo godine od nove ere, jer je novo društvo došlo od Evandjelja".

Kakav sve utjecaj nije izvršilo Evandjelje na o b i t e l j ! "Ono je provijedalo svetost, jedinstvo, nerazrješivost ženidbe, vjernost muža i žene, odgovornost roditelja i gospodara, dragovoljnu pokornost djece i slugu. Ono je proglasilo sve ove principe kućnoga morala, koji, ako se drže za sveto, pribavljaju kršćanskome domu civilizacije. Mi imamo pravo,

kada tvrdimo, da je Evandjelje obnovilo obitelj i da je vratilo na njezine prave temelje". (L. GARRIGUET, The Gospel and our social problems, New York 1925, 75).

Kršćanstvo je, dalje, vratilo dostojanstvo radu i radniku;

zaštitilo je siromaha;

unijelo je među ljude bratstvo i slobodu;

proglasilo je jednakost među ljudima;

propovijedalo je pravdu i ljubav (Isp. Isti, 76-131).

Mi smo daleko od toga, da bismo propovijedali povratak na političke, pa i zastarjele možda socijalne formacije, kojima je kršćanstvo nekoć vršilo upliv na društveni život. Ali se ne možemo i ne smijemo odreći nazora, da je kršćanstvo još uvijek pozvano, i da mu poziv ostaje do konca svijeta vršiti evanđeoski upliv na svijet, da se postigne stabilnost i sreća svijeta.

Evanđjelje se ne može bez velike predrasude odijeliti ni od progressa i civilizacije. Evanđjelje je stvorilo evropsku civilizaciju i podržava je. Prema engleskome historičaru TOYNBEE-u, u historijskome razdoblju izredalo se već 27 civilizacija, i ova, koju uživamo, prožeta je kršćanstvom kao kvascem.

Ali "superiornost kršćanstva nemamo prvotno tražiti u redu civilizacije. Superiornost kršćanstva je u tome, što ono siže onamo, kamo civilizacija ne dosiže; što dosiže ponore čovjekove bijede, sakri vene dubine njegová srca i što samo ono donosi tu lijek milosti". (R.P. JEAN DANIÉLOU, u L'Eglise et les civilisations,

semaine des Intellectuels catholiques, 13-20 novembre 1955, Paris, 20).

VLADIMIR d'ORMESSON ovako ukratko rezimira blagodati kršćanstva:

"Kršćanstvo, to su Božji zakoni, koji su u čovjeku otkrili njegov izvor i svrhu; koji su mu pokazali njegovu vrijednost i dostojanstvo; koji su mu naložili socijalne dužnosti; koji su ga iz bijednoga stanja učinili nečim, što se diže iz dubine ništavila i približava Beskonačnome".

Kada se ovo ima pred očima, tada biva razumljiva duboka izreka Engleza, inače komediografa J. ZANGWILL-a (+1926): "Dignite kršćanski biljeg čovjeku, i našli ste poganira". (Children of the Ghetto, kod PALAZZI-SPAVENTA-FILIPPI, nav.dj., br. 5913).

MJESTO LIJEKA OTROV   Kršćanstvo je sol zemlje. Kršćanstvo postoji i kada ga nema, tj. kada se prestane klanjati Kristu i slijediti ga, tada kršćanstvo počinje očitovati svoju opstojnost na drugi način. Bog pripušta, da čovjek u kaznu pretvori kršćanstvo, od lijeka u otrov i da ovaj, ušavši u duše, fermentiranjem proizvede bolesno stanje, nezadovoljstvo, nemir, dosadu, ludovanje, traženje nemogućega.... delirij, a to je upravo obilježje naše epohe. Uzrok treba tražiti u tome, što se poslije Krista ne može biti bez Krista. Ili ga primamo ili radi njega trpimo. Kada čovjek ide prema antikristu, uvijek

se susreće s Kristom (s Kristom kao užasom); kada se čovjek udaljuje od antikrista, tada susreće opet Krista (Krista ljubav). (GIULIOTTI, L'ora di Barabba, 321 sl) .

"NEKA BUDE SVJET-LOST" Predragi u Isusu Kristu!

Iz svega što sam iznio možete zaključiti, ka-ko je u ljudskoj naravi i u svijetu duboko uvriježena potreba, krvava potreba, ostvarenja kršćanskoga života, ali života nepatvorenog kršćanstva.

U staro vrijeme, kada bi se dva prijatelja rastajala, razbili bi pločicu zvanu t e s s e r a . Kada bi se prijatelji nakon dugog vremena opet sastali, priljubili bi razbijene dijelove, da utvrde, jesu li oni negdašnji prijatelji.

To je slika, kako duša čovjekova traži kršćanstvo kao svoj sastavni dio. Tisuće godina tražilo se religiju, koja će donijeti rješenje najviših pitanja, vezu s Bogom. Hvatalo se zato svakovrsnih vjerskih sistema i filozofija, ali jedni nisu utraživali žedje za istinom, a drugi su vrijedjivali čudoređne osjećaje. U napuljsko muzeju nalazi se krasna PSYHE, koja žalosna gleda u tlo, kao da joj je nutrina skršena, slomljena. To je čovjekova duša u davnini. Tek onda, kada je primila kršćanstvo, osjetila je, da joj je udovoljeno umu i srcu, čuvstvi ma, idealima ljepote i dobrote. Kršćanstvo je tako prema njoj (čovjekovoj duši) kao ona

druga polovica iste pločice i dokazuje, da je kao i ona proizišla od istoga Tvorca. Ona (čovjekova duša) prionula je uz kršćanstvo s ushićenjem i u blaženom raspoloženju. Od tada je gledate na freskama katakomba, kako (kao o r a n t e) uzdignutih ruku i vedrih očiju gleda u nebo, kao da hoće prema njemu poletjeti" (Večeri na ženevskom jezeru, 89 sl).

Ako su naše oči pomućene i ako se osjećamo poniženi do praha i skrhani, zar je to zato, što bi kršćanstvo izgubilo moć da spasava i usređuje?

Ja ne mislim tako.

Ja pronalazim, da je čistu istinu kazao suvremeni francuski književnik BERNANOS, kada je napisao:

"EVANDJELJE JE VJEČNO MLADO. VI

STE ONI, KOJI STE OSTARJELI!"....
(Kod MOELLER-a, I, 372).

%%%%

SNAGA I VELIČINA
KRŠĆANSTVA
U UNUTRAŠNJEMU
ŽIVOTU

POTREBA PREPORODA

Predragi u Kristu!

Izvan je sumnje, da svatko, koji se naziva kršćanin, voli slušati o aktualnosti kršćanstva i njegove koncepcije života.

Glasoviti njemački pjesnik GOETHE kazao je: "Napredovala duševna kultura koji komudrago, podigle se prirodne nauke do svojega najvišega stepena, a duh ljudski razvio se u svim svojim dimenzijama, ipak, nikada se neće izdići nad uzvišenost i čudoređnu kulturu kršćanstva, kakovu nam daje Evandjelje."

Nema društvenog tipa čovjeka, koji bi osjećao veću sreću i smirenost nego što je osjeća kršćanski tip čovjeka.

Goethe

Ali ono što je važno, treba biti svjestan, da kršćanstvo nije stvar povijesti. Kršćanstvo je život. Jedino životom možemo opravdati aktualnost i snagu kršćanstva. Inače, naši protivnici imali bi puno pravo, da nam dobace: "M e d i c e, c u r a t e i p s u m !" - Liječniče, izliječi najprije na sebi bolest, od koje hoćeš da liječiš nas, pa ćemo ti vjerovati.

Kršćanstvo mora biti vječna novina. Ako nije takvo, ono je poganstvo. Mi se ne radjamo kršćani, nego pogani. I mogli bismo se stoput roditi od kršćanskih roditelja, sa mim činom rođenja od njih ne bivamo kršćani. Počinjemo biti kršćani primanjem sakramenta sv. Krsta i nastavljajući "r a s t i u K r i s t u" (Ef 4,15).

Kršćanstvo nije nasljedno; nije stvar predaje. Kršćanstvo se stvara u svakome pojedincu. Tu leži tajna vječne svježine i stvaralačke moći kršćanstva.

Griehom se nanosi smrt kršćansko me životu u nama. Grieh znači rascjep s Kristom, od čijeg vitalnoga soka živimo i bez kega ništa ne možemo činiti (iv 15,5). Pono siti se kršćanstvom, a živjeti u griehu, isto je što i imati skupocjeno odijelo, a nositi dronjke; imati lijek protiv bolesti, a prepustiti se bolesti; biti u renomirano- me pjevačkome zboru, a stalno pjevati stvari izvan dionice, koju treba otpjevati.

Tko ne vidi besmisao jednoga takvoga postupka?

odijelo
liječ
zbor

RAZNI STEPENI ČOVJEKOVA ŽIVOTA

Govoreći o životu, misa
o nas vodi na one koji
nisu u posjedu života.

Kada čovjek pomisli, koliki je broj pojedina-
naca, koji usred svojih razočaranja pokušava-
vaju naći ozdravljenje bez božanskoga Liječ-
nika, bez snage, koja je jača od njih, od
sebe dolaze napamet riječi engleskoga pisca
CARLYLEA (+1831): "Tragedija života nije to-
liko u tome, što ljudi trpe, nego u tome,
što mnogo toga propuštaju".

Najviše što propuštaju jest, da
postanu nešto više od čovjeka.

Ljudsko biće naime može živjeti
na jednome od triju stupnjeva.

P r v i je stupanj niži od čov-
jeka ili životinjski. Na njemu se čovjek
zadovoljava samo da živi za svoje tijelo, *senzual*
za svoju put i njene užitke. Kad čitavo
društvo živi na taj način, onda imamo ono,
što je SOROKIN nazvao "senzualna kultura".
Ako se na tome najnižemu stupnju uopće slu-
ži razumom, biva samo zato, da pronadje no-
ve metod-e, kako se doći do uzbuđenja i
zabava za životinjsku narav.

D r u g i. stupanj je život, koji
se osniva na razumu. Tu čovjek živi dobrim
poganskim životom i branit će prirodne vr-
line, ali bez velikog entuzijazma. On je to-
lerantan, filantrop. Ima smisla za zjaedni-
cu, ali ne pripušta ono, što nadilazi sam
razum ili nešto više od ljudske volje.

T r e ć i s tupanj jest božanski
život ostvaren u čovjeku. To je v r h u n a
r a v n i r e d, u koji je čovjek podig-
nut zahvaljujući Božjoj darežljivosti i do-
broti. (Vidi "Teologija obraćenja" u Vjesni-
ku djakovačke biskupije 10(1957) 148-151).

Čovjek ima poziv, da živi ovim bo-
žanskim životom.

NAČIN KAKO ČOVJEK ULAZI U VRHUNARAVNI RED ILI KA KO OSTVARUJE PREPOROD

Koji su uvjeti
radjanja na vi-
ši život?

To je pitanje,
koje se spontano postavlja kod isticanja
vrste života iznad biologijskoga i onoga ra-
zumnoga.

"U prirodi postoji zakon, koji ka-
že, da niži red ne može nikada biti podignut
u viši bez dvije stvari:

1. Mora doći do silaženja višega
reda k nižemu, i

2. niži se red mora podvrgnuti
višem.

Prije nego fosfati, ugljik, sunča-
no svijetlo i vlaga budu u stanju da udju
u život biljke, biljka mora sići u kemijski
red i preuzeti ih u sebe. Fosfati, ugljik,
sunčano svijetlo i vlaga, kad su uzdignuti,
moraju odustati od svoje egzistencije.

Tako i biljka, ne može početi ži-
vjeti u životinji, dok životinja ne sidje

do biljnoga života podigne ga u sebe. Ali biljka takodjer žrtvuje sebe za životinju. Ona mora biti istrgnuta iz korijena, iz zemlje; mora proći kroz čeljusti smrti. Onda, i jedino onda, počinje ona živjeti u životinjskom carstvu i dijeliti radosti i osjećaje, kojih prije nije imala.

Životinja, sa svoje strane, počinje živjeti u čovjeku jedino, kad čovjek sidje do životinje i uzme je u sebe. Ali životinja to postiže istom, kad se podvrgne nožu i vatri, jer jedino podvrgavajući svoju nižu egzistenciju, može početi život u višem čovjekovom carstvu. Tada životinja sudjeluje u životu mišljenja, htijenja i ljubljenja ljudskoga bita.

Kad bi biljke i životinje mogle govoriti, one bi rekle stvarima, koje su ispod njih: 'Ako ne umrete same sebi, ne možete živjeti u mojem kraljevstvu'.

Čovjek, koji može govoriti, kaže kemijskim elementima, biljkama i životinjama: 'Ako ne umrete svojoj nižoj naravi ne možete živjeti u mojem kraljevstvu'.

Nagrada za žrtvovanje tih nižih redova jest, da oni sada žive u čovjeku višom vrstom egzistencije nego što bi je igda mogli postići u sebi. Oni potpadaju pod novu vladu;

njihova egzistencija je oplemenjena;

njihov život je obogaćen;

njihova je narav uzdignuta.

To je nagrada za njihovo žrtvovanje". (Teologija obraćenja).

I tako evolucija prirodnog reda dostiže svoj vrhunac u čovjeku.

Čovjek je u redu naravi najviši vrhunac.

Ali čovjek ne nalazi zadovoljstva u gledanju carstva prirode, koja su ispod njega. On se ogleda za vrhuncima, koji stoje iznad njega, i ako po sebi ne bi imao ni kakva prava, da se tamo usmjeruje. Ali jer se Bogu u njegovoj neizmjerljivoj ljubavi sviđa jelo učiniti čovjeka dionikom svoga božanskoga života i jer je u čovjeku usadio istu čežnju za tim životom, čovjek ne nalazi i ne može naći mira, dok ne udje u posjed toga života.

Gladan misli da traži kruha, a gladan je Boga i božanskoga života; žedan misli da bi htio vode, a žedja za tim istim božanskim životom.

Onaj, koji u svijetu traži ljepotu, i nehotice traži Krista, koji je potpuna i savršena ljepota;

koji teži za mirom i srećom, traži njega, u kome se smiruju i nahemirni ljudska srca. (PAPINI, Povijest Kristova, 4 484).

Vrhunaravni red mora biti stvar

nost, jer u čovjeku postoji težnja za neizmjernom istinom, ljepotom i dobrotom; postoji težnja za zajednicom s Bogom.

Ako se pak čovjek cijelom svojom naravi usmjeruje k jednome redu, koji nadviše narav, taj red mora da postoji, jer je opće priznati aksiom: n a r a v n e v a r a.

Zanimjeko, ti opstojnost jednoga višega reda, značilo bi ustvrditi, da je priroda zatajila u svome najvišem stupnju razvoja, u čovjeku;

značilo bi dopustiti da prirodni red vodi k jenome najvišem neredu, k jednom živom neskladu i proturječju u čovjekovu bivstvu. To bi značilo rušenje istog prirodnog reda u njegovim temeljima.

Istina, vrhunaravni red, kao što sama riječ kaže, označuje nešto, što nadilazi svu narav i prema tome nešto, na što čovjek apsolutno nema pravo. Ali budući da taj red postoji, i da je čovjek na nj pozvan, kod takvoga stanja stvari padaju sve mjere, kojima bi se dala izmjeriti i procijeniti čovjekova veličina.

Ne zaboravite, da čovjek tu veličinu postiže ostvarenjem vrhunaravnoga života u sebi.

Kako taj vrhunaravni red ostvaruje?

Slično u nižim prirodnim redovima,

ostvaruje ga time, da žrtvuje svoj niži život, život po sjetilima, po tijelu za cijenu ovoga višega života. Tada taj viši život, božanski život milosti silazi u čovjeka.

To je proces, koji se ostvaruje, kada stavimo u djelo riječ sv. PAVLA:

"O d l o ž i t e s t a r o g a č o v j e k a , k o j i s e r a s p a d a u ž e l j a m a p r e v a r l j i v i m i o b n o v i t e s e d u h o m u m a s v o j e g a . O b u c i t e n o v o g a č o v j e k a , k o j i j e s t v o r e n p o B o g u , u p r a v d i i s v e t o s t i i s t i n e " ! (Ef 4,22-24).

I opet je sv. Pavao, koji nas podsjeća:

"U m r i j e s t e , i v a š j e ž i v o t s a k r i v e n s K r i s t o m u B o g u " ! (Kol 1,3).

Ova mistična smrt simbolički je predstavljena kod starog načina krštavanja uronjavanjem u vodu. A kada se dodje do doba razuma, ona se nastavlja potiskivanjem neurednih i životinjskih nagona.

Ima li u tome nešto ponizujuće, nešto nedostojno za čovjeka?

Zastupnici evolucije, koji prihvaćaju asimilaciju i koji tvrde, da je napredak išao prema gore, barem u načelu, ako će ostati dosljedni, ne bi smjeli zanijekati logičnost ostvarenja vrhunaravnoga reda

u čovjeku, kao ni to, da u pretpostavci da je jedan takav red stvaran, ovaj čovjeka ne izrecivo uzvisuje. Kod nijekanja jednoga takvog reda, biva stvarnost ona basna o dvojici punoglavaca:

Jedan mali punoglavac jednog dana reče drugome: "Pružiti ću glavu iznad vode, da vidim, kako izgleda ostali svijet".

Na to će mu drugi punoglavac: "Ne budi lud! Valjda mi ne misliš reći, da postoji na ovom svijetu još nešto osim vode"!

OSTVARENJE KRŠĆANSKOGA ŽIVOTA   Čovjek na o
ISPUNJA ČOVJEKOVO SRCE MIROM   vome stepe-
nu, i samo
na ovome najvišem stepenu, dolazi u posjed, žudjenoga mira i zadovoljstva.

To je onaj među svim stvarima na najpoželjniji "m i r K r i s t o v" (Kol 3, 15);

mir, koji nam je Krist ostavio u baštinu (Iv 14, 27).

Taj mir je djelo pravde - "o p u s i u s t i t i a e" - a sastoji se u podvr-gavanju tijela duši, a čitavoga čovjeka Bo-gu i bližnjemu.

To je mir, za koji sv. PAVAO kaže, da nadilazi svako poimanje (Filip 4, 7), i bez kojega čovjek uopće ne može naći mira.

Da samo život po kršćanskim načeli donosi smirenost, kažu nam to stari i moderni obraćenici.

Kaže nam "klasični" obraćenik sv. AUGUSTIN, koji sav nemir, što muči zabludjelu dušu i konačno njezino smirenje izražava riječima: "Nemirno je srce naše, dok ne otpočine u tebi, o Bože!"

To isto nam kažu moderni obraćenici kao Englez CHESTERTON, Židovka LEVY, Amerikanac MUDAWENI, Indijanac ANTIMANDA i dr.

Japanac TAKIZAKI SAN, obraćenik, piše:

"Kada je čovjek temeljito poučen u katoličkoj vjeri, lako spoznaje, da ona jedina mora biti prava. Poslije primljene pouke spoznao sam, da nikoja ljudska znatnost, a niti ikoje zemaljsko dobro ne može donijeti duši potpune sreće. Konačno sam se dao krstiti, te sada zaista posjedujem: A n s h i n r i t s u m e i", tj. duševni mir. (SEVERIN LAMPING, Četrdesetorica govore, Zagreb 1944², 230).

Jedan drugi obraćenik, također Japanac, TONAKA Dr. PAVAO KOTARO, piše:

"Premda nije svrha obraćenja duševni mir i sretan život, ja sam postigao i to, da sada živim mirnije i sretnije nego prije obraćenja". (Isti, 231).

JEDINI DOSLJEDAN KORAK: Kakav zaključak da načini-
PRIGRLITI ODLUČNO KRŠĆAN-
SKI ŽIVOT   mo iz svega ovoga? Zaključak,
da božanski život, ako smo bez njega, prigr

limo svom dušom i svim silama!

Naglašavam: Svom dušom i svim silama.

Neodlučnošću, polovičnošću ili nekim - da se tako izrazim - krparenjem, mi nećemo nikada ni upoznati ni iskusiti pa ni ti ćemo pravo znati cijeniti vrijednost kršćanskoga života i poziva. Na izvoru mira i sreće, mi ćemo ostati žedni mira i sreće.

Dogodit će nam se ono isto, što i nekim mornarima, koji su se bili nasukali na ušću rijeke Amazonke, te najbogatije rijeke vodom, pa kada ih preuze posada drugoga broda, prvo što su grozničavo tražili, bila je voda.

"vode, dajte nam vode!" vapili su očajni. "Ginemo od žedji!"

"Ginete od žedji"? odgovoriše im začudjeno njihovi drugovi sa spasilačkog broda. "A zar niste znali, da ste se nasukali na ušću rijeke najbogatije vodom?"

Budemo li držali zatvorene oči na ono, što nam nudi i daje kršćanska vjera, u pasti ćemo u najveću anomaliju i besmisao. Kao žena Samaritanka dolaziti ćemo na zdenac crpsti vodu, od koje, kada se napije, opet se žedja, a nećemo se ni osvrnuti na onoga, koji nam sjedeći na zdencu, govori: "K o j i p i j e o d v o d e, k o j u j a d a j e m, n e ć e o ž e d n j e t i d o v i j e k a. N e g o v o d a, š t o ć u m u j a d a t i, b i t ć e u n j e m u

izvor vode, što teče u život vječni" (Iv 4,14).

Kolika tragedija tražiti izvor sreće izvan sebe, a imati ga u sebi!

Veliki engleski dominikanac O.Vilko Mc NABB, apostol Londona, koji je povijedao svuda, čak i na javnim trgovima, osobito u Hyde-Parku, obraćao je pažnju mnogobrojnih prolaznika na vrijednost koju nose u sebi.

"Isus bi", kaže on, "bez sumnje najviše nudio za nas, da smo na sajmištu izloženi na dražbi. On je spremno dao za nas svoju krv. Ljubi nas svim srcem. Mogli bismo reći svijetu: Ne cijeniš sebe dosta. Ne nudiš toliko, koliko je Isus dao za tebe. Patiš od potcjenjivanja samoga sebe. Kao da netko misli, da su ljudske oči stvorene za plač, a nisu nego za gledanje. Ni naši udovi nisu bili stvoreni, da počivaju na udobnim posteljama; to bi bio znak bolesti. Neki moraju ležati u udobnim posteljama, jer nisu u stanju da stanu".

NAGRADJENA ŽRTVA, KOJA
SE OD NAS TRAŽI

Ustati, ukopčati
se u kršćanski
život, traži žrtvu,

a među prvima poniznost. Ali "grješnik nema što da izgubi, nego verige sebljuba koje ga uznemiruju i muče. Istina je, da Ljubav (Božja) košta. Onu ženu, s kojom se naš Gospodin susreo na zdencu, Ljubav

Božja je koštala pet muževa i šestoga, koji nije bio njezin. Ali žrtvujući njih, žena je žrtvovala ujedno svoju bijedu i u neočekivanom ushićenju svoga duha nazvala je našega Gospodina "Spasiteljem svijeta". (FULTON J. SHEEN; *La felicità del cuore*, prev. sa engl., Napoli 1954⁴, 60).

Ako su popustile žice na violini, treba ih nategnuti, da bi dale notu, koja se traži. Kada bi violina imala svijest, možda bi protestirala protiv žrtve, koju radi toga ima da podnese. Ali koji bi joj čovjek, koji objektivno na stvar gleda, dao pravo na njezinu tužbu?

Tko je ne bi radi takve jedne tužbe osudio?

A kako onda, da se mi uporno držimo živinstva?

"Jeste li, vi ljudi", pita obraćenik PAPINI, "doista zadovoljni, što ste ljudi, ljudi kao što ste danas, pola ljudi, pola životinje, kentauri bez snage, sirene bez miline, demoni s faunovom gubicom i kojim nogama? Jeste li toliko zadovoljni sa svojim polutanskim i nesavršenim čovječtvom, sa svojim tek obuzdanim živinstvom, sa svojom tek željkovanom svetošću?" (*Povijest Kristova*, 143).

Kada bi za jedan trenutak životinja poprimila svijest, pa bi joj bilo dano na izbor, da od životinje postane čovjek

pod uvjetom, da napusti svoj životinjski način života, a prigrli ljudski, mislite li, da bi se ona i jedan čas premišljala i oklijevala, da se odluči na ovaj prelaz? S kojim sve zgražanjem, s kojom odurnošću ne bi taj novi čovjek mislio na svoje prijašnje stanje u položaju životinje!

A kako to, da čovjek, obdaren razumom, na ponudu božanskoga života voli sići k životinji negoli se uspeti k Bogu?

MYSTERIUM INIQUITATIS

U čovjeku, koji se kod ponude i nutkanja, da se uspne na najviši stepen života, odlučuje na niži, životinjski stepen, za život po sjetilima, u takvome čovjeku djeluje "m y s t e r i u m i n i q u i t a t i s" - "tajna bezakonja", o kojoj čitamo u Izaiji proroču i u Evandjelju, a kojega je učinak, da se pri otvorenim očima ne vidi i da se pri zdravim ušima ne čuje (Iz 6, 10; Iv 12, 40).

Čovjek uvidja nešto, da je dobro i odobrava ga, a ipak zazire da ga usvoji i na sebe primijeni.

Zašto?

"Kadgod se treba odreći kojegod stvari - radilo se to o pravim i vlastitim grijesima kao što je oholost, bludnost, lakomost ili samo o jednoj, makar i laskavoj formi egoizma - duša se otima etičkim i moralnim žrtvama, koje treži religija. Bojimo se Boga, jer je Dobrota, a Dobrota neće pod

nositi u nama nikakve nesavršenosti. Kada bi Bog bio popustljiv u umorstvu ili bi se očitovao tolerantan prema razvodu braka i prema onome, koji po drugi i treći put započinje svoj ženidbeni život, tada ne bi nitko imao straha od toga staroga i dršćućeg djeda, od toga Boga dobrijana. Ali duša strepi pred Bogom, koji ne može biti prevaren. Ima straha od njega, ne što on n e bi bio dobar, nego jer je o d v e ć d o b a r, jer je sama dobrota. Duša se ne boji, da ne će biti ljubljena, nego što će biti ljubljena od same Savršenosti. Strah, da ćemo izgubiti manje dobro, prijeći nas, da ne ljubimo savršeno Dobro". (SHEEN, nav.dj.,46 sl).

Tko će nazvati jedan takav postupak razboritim?

Sve nam kaže, da se isplati žrtvovati niži život za cijenu onoga višega, koji je jedini čovjeka dostojan.

Kod prihvaćanja jedne više norme života, neka se ne reče, da se time čovjek odriče svoje slobode, jer -kako lijepo ob-razlaže američki televizijski govornik FULTON SHEEN-

"sloboda se ne sastoji u tome, da se čini sve ono, što nam se svidja, nego da činimo sve ono, što moramo činiti. Čovjek ne biva slobodan, ako se preda razuzdanosti, nego ako se trsi, da briše tragove istočnoga grijeha. Odricanje je oslobađanje svoga 'Ja'; ono ide za tim, da se naš 'Ja' više oslobađa veriga, koje ga drže vezana uz iz

vanjske stvari, to je slobodniji, da postane gospodar samoga sebe ili svoj vlastiti 'Ja'" (Nav.dj.,150).

VEZA SA BOŽANSKIM
ŽIVOTOM

Predragi u Kristu!
Upoznati ste sa životom, koji je jedino

dostojan čovjeka i u kome čovjek čuva svoju cjelovitu slobodu.

Što se ima činiti, ako je taj život prekinut i upropašten?

Postoji sredstvo za uspostavu istoga života i za sticanje izgubljene slobode.

Već spomenuti apostol Londona, O. Vinko Mc NABB, inscenira ovaj prizor između Gospodina Boga i sebe. On navodi Gospodina, kako mu govori:

-Znaš, Oče Vinko, zločest si ti dečko. Ne bi li htio biti od sada dobar?

-Vjerujem, da hoću...Nadam se, da hoću. Ti znaš najbolje, Gospodine, da li hoću ili ne.

-Evo, kako ćeš postati dobar dečko. Reći ćeš sada, što si sagriješio. Crkvi ćeš priznati. Ona je službena predstavnica. Dobro je priznati grijeh meni i sebi. Ali kako si član jednoga velikoga bratstva i jer si sagriješio, zato se moraš i Crkvi ispovijediti. Ona mora reći: 'Opraštam ti'. Uvrijedio si Crkvu, zato ti mora oprostiti. I ona će ti dati izvrsne savjete.

Sakramenat sv. Ispovijedi je božanski laboratorij, gdje se, što je staro, pokvareno, mrtvo, odbacuje i zamjenjuje novim.

Iz toga božanskoga laboratorija izlazi se preporodjen i slobodan. Nijedno zemaljsko liječenje, ni najsuremenije iznašašće ne može dati ono, što daje sv. Ispovijed.

Pravu diagnozu bolesti modernoga čovjeka, dubokom intuicijom utvrđuje DO STOJEVSKY u licu Ivana Feodorovića u "Braća Karamazovi". Ovaj ne vjeruje u Boga, ali ga je zato opsjeo djavao. Liječnici tumače njegovo bolesno stanje halucinacijom, neurastenijom i pokušavaju Ivana od toga ozdraviti. Ali iz Ivana se sarkastički smije djavao i ruga se liječnicima. Samo jedan bojažljiv, ali oštromni mladić, Aljoša, razumije Ivanovu bolest. Bog i njegova istina, u što Ivan ne vjeruje, pritisknuli su mu srce, koje se ne htjede predati.

Potražimo taj božanski laboratorij, kroz koji ključa život, što izvire iz najviših vrhunaca nebesa, iz Srca Božjega.

Ne bojmo se tu odložiti staroga čovjeka i staro robovanje!

Neka nas ne zastraši riječ o potrebi smrti, smrti čovjeka, koji se "ra spada u željama prevarljivim" (Ev 4,22).

"Smrt, koja daje život, nema se smatrati žalosna.

Zrno, koje umire nije beskorisno". (PIERRE MARTEL).

Prekinuti sa pjesmom bez sklada i prihvatiti novu notu, koju daje genijalni Majstor, znači ostvariti uzvišenu simfoniju.

((((( )))

BOG NAS

RASIPNE SINOVE

ČEKA KAO

SAMA LJUBAV

BOG U KRIVOJ
PREDODŽBI

Ljubljani u Kristu!

Svatko koji objektivno su-
di, nikada ne će moći pore-ći uzvišenost i blagodat kršćanstva i kršćan-
skoga života za pojedince i cijeli svijet.

Čtkuda, dakle, dolazi, da se toliki
ne samo odvrćaju od kršćanstva, nego prela-
ze u istu ofenzivu protiv njega?

U jedno od prethodnih propovije-
di istaknuo sam, da je tome uzrok čudored-
na visina života i žrtva, koju traži provo-
đenje praktičnog kršćanskog života.

Ali nije uzrok samo to. Oni koji
nisu nikada pokušali ostvariti kršćanski i
deal na sebi, kao i oni koji su se udaljili
od toga ideala, zaziru od kršćanstva i zato,

što su čuli govoriti mnogo o kršćanskome Bo-
gu kao samoj pravednosti i strogome su cu-
čovjekovih čina, a jedva ili premalo su slu-
šali o Bogu kao samoj ljubavi. Mnogi ne bi
htjeli biti Bog -kaže moderni propovjednik
L EVELY- kako im ga toliki predstavljaju. O-
ni bi htjeli biti bolji od njega. Boga zami-
šljaju kao urodu, koji čovjeku pravi zasje-
de na putu i vreba, kako će mu dokazati pre-
kršaj i strpati ga u sumpornu jamu pakla, a
posjeduju odveć blijedu ili nikakvu predodž-
bu Boga, koji kao otac stoji na pragu otvo-
renih vrata svoje kuće čekajući sa zabrinu-
tošću i ljubavlju na djecu iz progonstva, da
ih uvede u očinsku kuću. Imaju pred očima
Boga tvrdicu, a slabo ili nikako nemaju pred
očima Boga, koji u ljubavi prema ljudima i-
de tako daleko, da nam daje ono, što ima i
može da im a najmilije i najvrjednije: daje
nam svoga jedinorodjenog, ljubljenog Sina.

Naš svijet svojim stavom prema Go-
spodinu Bogu naliči filistejskome divu Goli-
jatu u teškom oklopu i oružju, dok nam Go-
spodin Bog šalje nasuprot svoga jedinca Si-
na kao ono Davida, kad je nejak izišao us-
sret Golijatu, da ga svlada sa svojom prač-
kom i kamenčićem. To je čitava Božja "sla-
bost" i nejednakost, u kojoj htjede ogleda-
ti se sa svijetom. To je Bog, koji dolazi
u svijet sa svojom ljubavlju i svojim ras-
kriljenim rukama, koje je u tome stavu dao
i na križ prikovati, da nam pokaže, da on
ostaje takav do konca svijeta. Golijat je

nasilje i demonski ponos. David je Krist oboružan jedinim štapom svoga križa. (C'est toi, cet homme, 46).

"Čovjek je mržnja, ali Bog je ljubav", kaže amrički pjesnik J.G. WHITTIER (1892). (Chapel of the Hermits. Kod PALAZZI-SPAVEN-TA FILIPPI, n. 1757)

Koga može zastrašiti ideja, da se približi Bogu, ako je on sama ljubav?

POGANSKI BOGOVI   Kada se prouči nepatvorena kršćanska nauka o našem Bogu, tada se jasno upoznaje, kako za pravu spoznaju Boga nije dovoljan sam razum. Za autentičnu ideju o kršćanskome Bogu, osim zdravog razuma potrebna je još jedna moć, a ta je: srce s ljubavlju. Potreba ova ga sjetila za ispravno poimanje Boga tolika je, te učenik ljubavi sv. IVAN kaže: "K o j i n e l j u b i, n e p o z n a j e B o g a, j e r j e B o g l j u b a v" (1 Iv 4,8).

I opet je isti Učenik, koji tvrdi: "I m i u p o z n a s m o i. v j e r o - v a s m o l j u b a v i, k o j u B o g i m a p r e m a n a m a . . B o g j e l j u b a v, i k o j i o s t a j e u l j u b a v i, u B o g u o s t a j e, i B o g u n j e m u" (1 Iv 4,16).

Kakova je razlika između ovakve spoznaje Boga i one, koju su imali pogani o svojim bogovima!

Grčki pjesnik EURIPID u svojoj "Heleni" tumači, kako prema jednoj vjerodostojnoj legendi u Troji nije uopće ni bila Helena ona, koju je Paris oteo spartanskome kralju Menelaju, i radi koje svi grčki gradovi zaratiše na Troju, te je nakon deset godina opsijedanja sravnio sa zemljom. U Troji je, prema Euripidu, bila samo Helene sjena, "e i d o l o n". Ovu su sjenu stvorili bogovi, da bi prevarili bijedne ljude. Graci su mislili, da se bore za ljepotu. meso, kosti, a u stvari su se borili za iluziju.

Zašto?

Jer su bogovi uživali u ratovima, u kojima su se ljudi međusobno tamanili ka o parcevi, i na ovaj način htjedoše osvetiti uvredu, koju je Paris nanio Ateni i Heri u prijeponome pitanju o ljepoti.

U Homerovoj "Ilijadi" ratni junaci očituju neku hladnu smirenost, jer ako su bogovi odlučili zavesti ljude i napakostiti im, nema drugog izlaza, nego što je moguće dostojanstvenije umrijeti. "Epos je uronjen u duboki pesimizam: bogovi se ukazuju zli i samovoljni u svojim odlukama; zla kob, koja se grčki zove "moira krataiē", izvor je suza, ne samo u koliko ona šalje zla, nego i zato, što navodi ljude, da čine zlodjela. A ljudi se međutim priznaju krivima za zlodjela, koja su počinili samo napola. Oni su bolji od svojih bogova. Prava je istina ono, što je proročkom intuicijom kazao francuski pjesnik PEGUY: "Stari (narodi) ni-

su imali bogova, kakve su oni zasluživali" i oni su to znali. Jer ako zloća ne dolazi od smrtnika, ako je nebo antike teško i opterećeno grijesima, puno suza i žalosti, ljudi su, znači, sa svoje strane plemeniti i pravični; oni gledaju, kako će učiniti, da se u tome tmurnome kaosu ukaže malo ljepote i veličine putem heroizma i slave, i u tome uspijevaju. Ako ima zločinstva i suza u izobilju, čini se, da se to ne tiče ljudi; da su oni na jedan skroviti način slobodni od toga; ostaju čisti i nevini; smrtnici su zaštićeni i imunizirani. Njih kao izgublenu djecu u noći obasjava zraka krepости i ljepote.

Grci, da bi odvratili pažnju od pri zora, koji izazivaju užas, u trojanskome ratu gledali su bitku za "ljepotu"; za onu ljepotu, o kojoj su sanjali, a čiji simbol bijaše HELENA". (CH. MOELLER, Sagesse grecque et paradoxe chrétien, Casterman Tournai-Paris 1950, 49 sl).

Ne treba se čuditi, što Grci, "ta čudovišta razuma i ukusa, nisu metnuli sotonu u svoju mitologiju, jer svi njihovi bogovi, kad ih bolje promotrimo, pokazuju sotonine rogove pod vijencem lovora i loze. Sotonski je Jupiter, silnik i razbludnik, Venera preljubnica, Apolon živodet, Mars ubojica, Dionizije pijanac. Tako su grčki bogovi lukavi, da daju ljubavne napitke i mirisne kapljice narodu, da ne bi osjetio smrdež zla, u kojemu je zemlja ogrezla". (Papini, Povijest Kristova, 76 sl).

A što da rečemo o poimanju boga kao zla u njegovoj biti kao što je to slučaj u perzijskoj dualističkoj religiji?

Što da rečemo o Molohu, okrutnome bogu Kananejaca, kojega su štovali prinosom ljudskih života?

Nagrada, užas, strava, sablasti... To su predodžbe i osjećaji, koji nas prate, kada mislima boravimo među poganskim bogovima.

NAŠ B O G   Kada se od poganskog poimanja boga obratimo kršćanskome poimanju, kako se u srcu osjeća melem i slast!

Kako mило zvuči riječ sv. PISMA, koja Boga slavi kao samu ljubav i dobrotu!

"Gospodin je milostiv i pun milosrdja, ustrpljiv i bogat ljubavlju".

Tako pjeva nadahnuti Pjesnik moćtreći Boga u njegovoj biti.

Ali ta njegova dobrota i ljubav ne ostaje zatvorena u njemu, jer isti Pjesnik odmah nastavlja:

"Gospodin je dobrostiv prema svakome, pun milosrdja za sva djela svoja" (Ps. 144, 8, 9).

A Mudrac na pomisao Boga kliče:

"Ti, Bože naš, dobro-

stiv si i vjeran! Strplji vošću i ljubavlju vladáš nad svim" (Mudr 15,1).

Uostalom, ako su sve stvari, koje je Bog stvorio, bile dobre, ("kad vidje Bog sve što je stvorio, nadje to za veoma dobro" 1 Mojs 1,31, uvjerava Sv. PISMO), znači da su te stvari potekle od onoga, koji je po svojoj biti dobar. Zlo je ušlo u svijet zavišću otpalog andjela i grijehom čovjekovim.

Ta "otkuda bi čovjek imao dobrotu", pita veliki govornik LACORDAIRE, "kada Bog ne bi bio izvoran ocean dobrote i kada on ne bi izlio kap krvi, da formira naše srce?"

A duboki mislilac PASCAL kaže: "Sve na svijetu propovijeda ili bijedu čovjekovu ili Božje milosrdje: čovjekovu nemoć bez Boga ili čovjekovu snagu s Bogom".

Vrhunac Božje dobrote, ljubavi i milosrdja očitovao se, kako znadete, time, što on, iako prezren i uvrijedjen od strane čovjeka, šalje čovjeku svoga vlastitoga Sina. Poslao ga k nama, ne da nam samo saopći, da nam je Bog oprostio, pa da iščezne, nego je došao k nama s time, da nam u dokaz oprostjenja i ljubavi dade ono, što čovjek najviše cijeni, da nam dade svoju krv i svoj život.

"O d o v e l j u b a v i n i t k o v e ć e n e m a, d a t k o ž i v o t s v o j p o l o ž i z a p r i j a t e - t e l j e s v o j e" (Iv 15,13).

A on je položio svoj život za nas, koji smo mu bili neprijatelji.

Tko je, koji posjeduje srce od mesa i krvi, pa će ostati hladan na riječi, u kojima je sažeto ono najviše, što je neizmjerena Božja ljubav učinila i mogla učiniti za svijet, a glasi:

"TAKO JE BOG LJUBIO SVIJET, DA JE PREDAO SVOGA JEDINORODJENOGA SINA, DA SVAKI KOJI VJERUJE U NJEGA NE POGINE, NEGO DA IMA ŽIVOT VJEČNI. JER BOG NIJE POSLAO SINA SVOJEGA NA SVIJET ZATO, DA SUDI SVIJETU, NEGO DA SE SVIJET SPASI PO NJEMU" (Iv 3,16,17).

Tko je taj, koji na ove riječi može ostati indiferentan i hladan?

Ljubav Kristova prema nama odsjeva iz njegove nauke, iz njegova stava prema griješnicima, djeci i našim zemaljskim radostima.

KRISTOVA NAUKA
O BOGU

Dok je čovječanstvo čamilo "u tami i sjeni smrti" (Lk 1,79) čekajućí na jednu zraku svijetla, na jedan jedini osmjeh zatvorenog neba, Sin Božji je stupio među ljude s naukom, koja nam kaže, da pojam Boga nije nužno povezan s pojmovima mune, groma, glada, kuge i potresa, nego da je Bog u prvome redu naš O T A C .

Nije našao idealnije i čišće ideje, da nas uvjeri u Božju ljubav prema nama.

Ljubav očeva najviše s m i r u -
j e s r c e .

"Ljubav je muževljeva jaka, ali putena i ljubomorna; bratska je ljubav često otrovana zavišću; sinovska je ljubav često otrovana bunom; prijateljska zamazana prijevarom; gospodareva naduta oholom popustljivošću: samo je očeva ljubav prema djeci savršena ljubav, čista, nesebična ljubav. Otac za sina radi ono, što ne bi ni za koga radio. Sin je njegovo djelo, put njegove puti, kost njegovih kostiju, dio njega samoga, što raste pokraj njega dan na dan; nastavak, usavršavanje i dopunjavanje njegova bića. Starac oživljuje u mladiću; prošlost se ogleda u budućnosti. Onaj koji je živio, žrtvuje se za onoga, koji ima živjeti. Otac živi za sina, veseli se sinu, gleda sebe u sinu i ponosi se njime.... U očevoj ljubavi nema ni običaja ni dužnosti bratovljeve, nema računana ni utakmice prijateljeve, nema razbludne želje dragoga, nema himbene odanosti slugine. Očeva je ljubav čista ljubav, jedina prava ljubav, jedina koja se može zvati ljubavlju, bez natruhe stranih elemenata u svojoj biti; to je sreća žrtvovanja za tuđu sreću.

"Ovu misao o Bogu kao Ocu, koja je jedna od velikih novosti Kristove blage vijesti - ovu duboko utješnu misao, da je Bog otac i da nas ljubi, kao što otac ljubi svo-

ju djecu, a ne kao što kralj voli robove, i da kruh svagdanji daje svim svojim sinovima, te da veselo prima i one, što sagriješe, kad se povrate, da naslone glavu na njegove grudi" - ovu misao je, kažem, Isus uzeo iz najčišće i najintimnije strane naravi. (Papini, Povijest Kristova, 45-47).

KRISTOV STAV PREMA
GRJEŠNICIMA

Ono pak što se ~~na~~ na-
lazi u naravi, nego
nadvisuje narav ili
pobija zakon reagiranja u naravi, to je Kristova ljubav prema grješnicima.

Kome još nije poznata Kristova ljubav prema grješnicima izražena u priči o izgubljenome sinu, o izgubljenoj ovčici, o izgubljenoj drahmi, o farizeju i cariniku u hramu?

Tko ne zna za onaj prizor sa ženom bludnicom, na koju su pljuvali isti bludnici, i koju je na smrt osudjivala ista osude vrijedna čovjekova pravda, a Krist, komu je dino je ova žena bila dužnik, milosrdno je zaštićuje i oprašta joj?

Tko ne zna za carinika Zakeja, za javnu grješnicu Magdalenu, za pokajanog razbojnika na križu?

Grješnike koji su zašli sa pravoga puta i kao zabludjele zvijezde jurili po svim nebesima, on je te zvijezde hvatao. Oni su prodrli u njegovo vlastito Srce. Tu su oni mogli okolo naokolo kružiti, i nije vi-

še bilo opasnosti da zablude ili da se suda re, jer je ovo Srce velik prostor za sunca, koja žele kružiti dalekim putovima (Isp.P. LIPPERT, Sin čovječji, Zagreb 1956(na ciklo stilu), 75 sl).

KRIST I DJECA   Nježnost Kristove ljubavi prema čovjeku odrazila se i na djeci.

"Učenici, bradati ljudi, ponositi radi svojega ugleda, kao namjesnici budućega gospodara, još nisu razumjeli, zašto njihov Učitelj hoće da trati vrijeme s djecom, koja nisu dobro ni sročila slogove, niti su razumjeli smisao riječi odrasle čeljadi".(PAPINI, nav. sj., 256).

Onaj, kojega je iz ljubavi prema nama grješnicima zapustio njegov vlastiti Otac, kako krasno obrazlaže moderni teolog LIPPERT, "morao je uzeti na ruke zapuštenost svih dječjih duša, a u svoje Srce sramotu, bol, suze i ono besmisleno, nedužno trpljenje sve ljudske djece, da se to sve tu stiša, tu da ga nestane... Isus je držao i njih kao djetešce i jedva se mogao otkinuti od njega. Činilo mu se, da time vrši svoju glavnu zadaću, da je srž njegova životnog cilja u tome, da ljudsku djecu stavi u ruke Božjeg djetinjstva. A majke kao da su izdaleka naslućivale njegove misli. Sve koje su još imale dječicu na rukama, pohrliše bliže, i svaka je molila, da bi malo uzeo i njezino dijete. Dirnute su gledale u čovjeka, koji njiše djecu, i mislile: Ta on je

sam mio i drag, iskren i prostodušan kao dijete. O - ni znale nisu, kako su dobro sudi le, kad su ga nazvale djetetom. To, da je on bio "Dijete", bilo je njegovo biće i njegova vječnost, njegova osobna veličina i njegova tajna. Ne, to one nisu znale, ali su osjećale, kako mu sve djetinjje pristaje. Ušićeno i radosno je zvonio njegov smijeh i čavrljanje djece, koja su ga okruživala i stisnuvši svoje malene šake čvrsto se držala njegova odijela.

"Svojim je nepromjenljivim shvaćanjem na najfiniji način osjetio Isus svako strujanje oko sebe. Tako je u srcima majki čitao njihovo radosno začudjenje nad njegovim djetinjim bićem. Pa kao osviješćen bljeskom, najednput je ugledao svu strašnu neprirodnost čovječanstva, koje je ispalo i iz djetinjje kolotečine - (ugledao je) neispravnost njegovih forma, umjetnu tvorevinu njegovih uređenja i zakona, čudjenost i nepovjerenje, ukočenost i zaledjenost njegovih najboljih osjećaja i tupost njegovih pre razdraženih živaca, koji više nisu sposobni da prožive niti najsvećiju radost niti najozbiljniju bol. Ali tko bi im to smio zamjeriti, kad već njihovo djetinjstvo nije bilo djetinjstvo, već je značilo oskudicu i krivotvorinu! Zato nije čudo, da čitav svoj život ne mogu više naći čisto, vedro, ozbiljno i priprosto dječje shvaćanje. No ljudi ipak moraju do toga doći"! (Nav.dj., 88-90).

Zato je uzevši dijete rekao: "Za ista, kažem vam: Ako ne ne

obratite i ne budete kao djeca, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko" (Mt 18,3).

Tko kod svega ovoga ne osjeća bla gost i milinu Isusove duše?

Tko je taj, koji bi se njega još bojao, kada su evo djeca iz majčinih naručja skakala i privijala se na njegove božanske grudi?

Nije li on humaniji, nježniji i osjećajniji nego što je to itko od nas?

KRIST I NAŠE ZEMALJSKE RADOSTI

Konačno, Krist je toliko delikatan prema čovjeku, da

otkrivajući mu duhovne vrednote, ne će da potrga u njemu ljubav prema vidljivim stvorovima. On tu ljubav samo prođuhovljuje čineći je dubljom od vidljivih stvorova tvori sakramente pune Božjih otajstava. Isus nema ništa zajedničko i u oporbi je jedino sa pokvarenim mentalitetom ovoga svijeta, sa svijetom, čiji je knez djavao (Iv 14,30), ali vidljivi svijet sa svojim stvorovima za njega je pun značenja, pun smisla, ispunjen je Duhom Svetim.

Gledao je vodu, jezero, izvor vode i govorio je: "To je dobra voda".

"Daj mi da se napijem" zaiskao je od žene Samaritanke.

Ali gledajući u slici vode potrebu milosti za dušu, nadodao je:

"Kad bi ti znala dar

Božji i onoga, koji ti govori: Daj mi da se napijem! ti bi ga zamolila, i on bi ti dao vodu živu" (Iv 4,7-10), tj. milost posvećujuću, bez koje je tvoja duša kao бесплодна, suha raspucana zemlja.

Eno vinograda! Lijepi su naši vinogradi. Tko bi se usudio propovijedati, da ih moramo mrziti? I božanski Spasitelj ljubi ono, što i mi ljubimo. Ljubi više od nas, jer je neizmjereno savršeniji od nas. A što je još važnije, ljubi dublje od nas. Sve slike iz vinograda prisvojio je on za svoga Oca, sebe i nas, koje iza Oca najviše ljubi: Njegov Otac je vinogradar, on je čokot, mi smo loze (Iv 15,1-5). (Isp. EVELY nav. dj., 80 sl).

Postoji li veća apoteoza naših vinograda nego što je ova u Evandjelju?

On nam je i kruh dobrotvoran i spasonosan: "Ja sam kruh života" (Iv 6,35).

"Ja sam put" (Iv 14,6). Ja ljubim vaše putove, vaše staze, vaše ceste. Prekoračio sam tolike vaše pragove.

Ljubim silno vaša vrata. Obitavao sam u vašim kućama...

"Ja sam vrata. Tko i dje kroza me, spasit će se. On će ulaziti i izlaziti i pašu na laziti" (Iv 10,9). Po meni ćete ući u kuću Očevu, koja ima dvanaest

vrata (Otkr 12,12), da sa kojegod strane svi jeta dodjete, naidjete odmah na otvorena vrata očinske kuće.....

Kao majka u razgovoru sa malahnim djetetom upotrebljava deminutive, da se tako njegova ljubav pokaže toplija, milija, privlačivija.

"Ne boj se, malo sta do!" govorio je, "jer je bila volja Oca vašega da vam da de kraljevstvo" (Lk 12,32).

Isus sebe uspoređuje sa kvoc kom, koja žudi da okupi piliće (Mt 23,37). Osjećate li u tome milinu majke, koja dijete naziva piletom? Uvijek se sjećam jedne takve majke. Kako mi je ostala ta predodžba draga u uspor ni!

YRHUNAC BOŽJE LJUBAVI
PREMA ČOVJEKU

A kada je Krist
trebao vidljivo
napustiti zemlju,

rekao je, da nas ne ostavlja nopoće. Zadnja stranica Evandjelja, te blage vijesti spasenja, završava riječima:

"Evo ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28,20).

To je rekao. A prije nego to reće, htjede na ovom našem ugaslom planetu užeci euharistijsko svijetlo kao znak svoje stvarne prisutnosti pod prilikama kruha i vina, pružajući nam pod tim prilikama

svoje božansko tijelo i krv za hranu.

Ja već ne mogu kao primjer njegove ljubavi prema nama iznijeti primjer majčine ljubavi prema djeci. Ne, to je ljubav, koju je mogao izmisliti i ostvariti samo jedan Bog. Drugim svemirskim tjelesima gase se svjetlost, hladnjete se užarena masa.... Ali na našem ugaslom planetu do konca svijeta ne će se utrnuti euharistijsko svijetlo, niti će ohladnjete ljubav Božja prema čovjeku. Sveopćoj svemirskoj noći mi idemo ususret s užeženim fenjerom, znakom Božje prisutnosti među nama i njegove ljubavi, koju goji prema nama.

I dok boravi među nama, ne boravi u sili gospodstva ni u slavi veličanstva, nego boravi kao prosjak, proseći milostinju naše vjere i ljubavi, proseći jednu malu suzu ka- janja za počinjene grijehe i zlodjela.

"Una lagrimetta ch' ei mi toglie"
- jedna suza, koju mi on istisne kaže DANTE; dovoljna je da spasi čovjeka. Jedna kratka molitva, jedan uzdah, posljednji treptaj ljubavi, i evo nad ruševinama i pustoši zore uskrsnuća! Ne treba čekati desetke, stotine, tisuće, milijarde godina, da se ostvari spasenje čovjeka. Dovoljna je jedna sekunda.

ODGOVOR NA BOŽJU LJUBAV
PREMA NAMA

Braćo i sestre!
Nešto više o Bo-
žjoj ljubavi
prema nama ja vam ne znam kazati. Nedostaju

mi boje, da vam Gospodina Boga predočim u ljepšim i privlačivijim slikama, nego što je njegova ljubav prema nama. A ne postoji ni niža cijena, da ostvarite svoje spasenje, nego što je "una lagrimetta" - "neznatna suza", jedan trenutak vremena.

Kod ovakvoga stanja stvari i pri ovakvoj ponudi, tko da ne donese odluku kao i rasipni sin te reče: "U s t a t ć u , p o ć i ć u k o c u s v o j e m u i k a z a t ć u m u : O č e , s a g r i - j e š i h n e b u i t e b i ! " (Lk 15,18).

Sv. AUGUSTIN je rekao: "Možete pro dati Boga, ali ga ne možete kupiti". Mislio je na snagu naših mišica, na opremu u oružju, na bogatstvo, moć, veličinu, napredak, čime se ispršujemo. Ničim od toga ne može se kupiti Boga, sreća i blaženstvo, koje je sakriveno u njemu. Može se kupiti samo jed nom malom suzom kajanja, koju u nama istis ne njegova ljubav: "Una lagrimetta, ch'el mi toglie".

Ukročena energija jedne atomske H bombe sposobna je najveći neboder na zem lji dignuti do Marsa. A jedna mala suza ka janja čovjeka iz ponora očaja diže i baca u naručaj onoga, koji stoluje nad svim zvijez dama, baca ga u naručaj nebeskoga Oca. Toli ka je u Božjim očima cijena jedne suze ras kajanog grješnika!

Kada je jedan pustinjač upitao svoga Andjela Čuvara, tko je od ljudi Bogu

najmiliji, Andjeo mu dađe da pogadja.

"Dijete u sjaju nevinosti?" upita pustinjač.

"Ne", odvrati Andjeo.

"Djevica, koja se Bogu posvetila?...

"Mučenik?... Misijonar?... koji traga za dušama po pustinjama i prašumama?"...

"Ne", reče i opet Andjeo.

"Tko je, dakle?" upita pustinjač začuđeno.

Andjeo mu pokaza jednu tamnicu. U njoj je jedan zločinac priznao svoje zlodje lo, prolio prvu suzu kajanja.

"Taj je Bogu najmiliji" zaključio Andjeo.

Da je Juda prolio jednu suzu kaja nja, bio bi mu oprošten isti grijeh bogou morstva.

Zar ćete onda vi uskratiti jednu suzu svome Bogu, koji je Bog ljubavi?

Mora da je strašna otvrdnulost mo dernoga svijeta, kada stižu do nas tamo iz Sirakuze neobični glasovi, glasovi, da Bl. Gospa lije suze. Kemijska analiza utvrdila je, da se radi o pravim suzama...

Zar je sišla da plače mjesto nas, koji u svojoj tvrdokornosti na svu Božju ljubav nismo voljni dati jednu samu suzu kajanja?

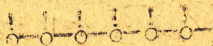

Može li se na toliku ljubav ne odgovoriti ljubavlju?

Ne zaboravimo, da toliku ljubav možemo obratiti i sebi na kaznu, jer je istinito, što je kazao glasoviti LACORDAIRE:

"Ne zavaravajte sebe!" - kaže on. "Od jednoga Boga ne biva se nekažnjivo ljubljen sve do križa... Nama se ukazala posvećma jasna ova stvar: Ljubav je život ili smrt. A kada se radi o ljubavi jednoga Boga, ona je vječni život ili vječna smrt". Tako LACORDAIRE.

Neizmjerena Božja ljubav bila vama ovih svetih korizmenih dana život, vječni život! A m e n .

VJEČNO TRPEĆI

KRIST

TRAŽI SVU OZBILJNOST

KRŠĆANSKOG

ŽIVOTA⁺

TEATRALNO-DRAMATIČNI
PRIZOR

Braćo i sestre u
Isusu Kristu!
Uistinu su ganut-

ljivi, pače potresni prizori, koji su se odvijali večeras pred nama! Prizori ganutljivi do suza. Vaše patiskivanje oko jednoga RAS-PETOGA, upravo satrvena, više slična crvu nego čovjeku (Ps.21,7); vaša milostinja, koju ste mu dobacili, kad ste se sagnuli, da mu dadnete cjelov; vaš defilé, povorka, koju ste večeras formirali putovima i ulicama, kojima je nošen; vaš gest, kojim ste večeras ostavili svoje kuće prazne ili u njima nepokretne: bolesne, stare, premorene, iznemogle, - ovima ste se oteli, da biste prisustvovali posljednjim iskazima časti ovome

⁺(Iza procesije Velikog Petka)

na najvećemu Patniku: -

sve to, kao i ono, što ne znam ili
ne mogu napomenuti,

sve to odaje vašu plemenitost, vaše
suosjećanje;

odaje nježnost vašega srca.

SVRŠETAK SPRETNOST
ODIGRANOGA IGROKAZA

I sada, nakon što
se sve ovo odvijalo
jednim dostojanstvom

nim mirom, sada, govoreći tehničkim kazališ-
nim terminima, suvišno bi bilo uopće izlaziti
ti "na pozornicu". Moja pojava na ovoj "po-
zornici" prema onome, kako se postupa u ka-
zalištima, moja pojava ne bi imala drugi
smisao i ulogu, ako ne reći vam topli:
"HVALA";

ili, ako je nekome do glume, tada bih
morao reći:

"Djeco, mladeži, gospodje i gospodo!
Večeras zaslužujete iskreno prizna-
nje.

Sjamo ste odigrali svoje uloge!....

Gluma je uspjela!...

Možemo ići kućama...; možemo ići spa-
vati!...

Sutra ćemo živo komentirati ovaj odi-
grani komad!....,

da nas čuju i oni, koji su protivno-
ga nazora;

da vide kako nas još ima svijesnih
kršćana!"...

Je li moja uloga večeras da vam
to kažem?

Ne, ni najmanje ne smatram, gos-
podo, da mi je dana riječ zadnjemu, da vam
takova nešto kažem.

Ja bacam još jedanput pogled na
RASPETOGA, kojega ste večeras obasuli svojim
milodarima, dok ste se saginjali do njega,
koji je ležao u prahu nemoćan;

bacam pogled na njegov KRIŽ, oko
kojega ste se okupili, kao što se okuplja
oko lijesa drage osobe i svečano se otprati
na počinak, vječni počinak!....,

gledam na RASPETOGA i KRIŽ i zapa-
žam jedan samilosni pogled;

čujem jednu duboku, usrdnu molbu;

najdublji vapaj:

"Smiluj se meni, vi, koji kažete,
da ste moji prijatelji,
da suosjećate samnom!....;

vi, koji ste formirali večeras
povorku, kao što se formira na da-
ne ukopa!....;

vi, prijatelji moji,

nemojte me ostaviti pokopana usred
onih novčica, koje ste otrgnuli od svoga si-
ronaštva, od svoje bijede, da pokrijete nji-
ma moje golo tijelo!....

nemojte me ostaviti pokopana, jer
JA NISAM UMRO!...."

ŽIVA I NAJVEĆA STVARNOST
U POZADINI KRIŽA VELIKOGA

PETKA

razlaza na današnji Veliki Petak hoću da do-
viknem:

Iz dubine duše, jednim najenergič-
nijim krikom hoću da se suprostavim dojm,
koji biste mogli ponijeti svojim kućama,

najkastrofalnijem dojm i najpo-
raznijem za vas i za povijest čovječanstva;

dojmu, da ste obavili ISUSOV UKOP,
ja se suprostavljam najdubljim krikom:

"KRIST NIJE UMRO!"

Kada bi kao dokaz povijesne stvar-
nosti ISUSA KRISTA imala slovit ova večer-
nja manifestacija, tada bi se ovo uistinu
mogao nazvati njegov ukop. Po ovoj i ovima
sličnim manifestacijama Krist bi davno bio
pokopan. Spomen na njega bio bi bez ikakva
značenja ili bi jednostavno bio bačen u le-
gende. Ne bi izazvao nikakav naročiti revolt
pokušaj, da se njega baci u mit.

Ali, rekoh, Krist nije umro.

Možda bi kod ovoga odmah mislite
na opstojnost Kristovu u nadosjetnom svije-
tu, u nebu.

Kad bih se upustio u takvo doka-
zivanje, razbio bih ovo patetičko raspolo-
ženje; oduzeo bih Velikome Petku bolnu no-
tu, koja mu je vlastita, a čije nam je proživ-
ljavanje tako milo.

KRIST NIJE UM-
RO!

To je, gospodo,
što vam prije

I ja, gospodo, ne ću da se upuš-
tam u neku suhoparnu "teoriju". Ne ću da kva-
rim "Stimmung" Velikog petka. Hoću samo da se
se suprostavim, te se kakogod ne dobije do-
jam da je ovo jedna gluma, koja se završila
ISUSOVIM UKOPOM. Meni je nakana večeras samo
ovo istaknuti:

Krist u svijetu i dalje trpi;
proživljava pravu agoniju;

po svim ljudskim računima, po svo-
j zdravoj ljudskoj logici, morao je umrijeti
on pred 1928 godina, koliko je ove godine
poteklo od njegove smrti na Golgoti. Ali do
dana današnjega, usprkos svim najtežim časo-
vima agonije, koju je kroz 1928 godina pro-
življavao i danas je proživljuje, Krist ni-
je umro. Ta činjenica ostaje najjači dokaz
njegove stvarnosti.

KRISTOVA BLIZU DVIJETISUČLJETNA
AGONIJA DOKAZUJE, DA JE, KAKO SV. PAVAO REČE,
U KRISTU SILA BOŽJA (1 Kor 1,24).

Ta se agonija ostvaruje na TIJELU
KRISTOVU, koje je, po nauci SV. PAVLA, C R K-
V A (1 Kor 12,12 sl.; Ef 1,22 sl.; Kol 1,18).

BOŽANSKA SILA TRPEĆEG KRISTA Trpeći Isus
U NJEGOVU TIJELU - C R K V I među vama,
to su oni, ko-
ji provode život s i r o m a š t v a prema
prvome članu njegova Ustava, prema prvome
blaženstvu. U prvome redu to su oni, koji
su, živeći u svijetu, mogli imati i kruha,

i zlata, ali se iz ljubavi prema Kristu sveg
 ga odrekao. I njih vidite, kako "ništa ne-
 majući" svojim životom hrane Crkvu i podrža-
 vaju joj život. Crkva je ustanova, koja pro-
 povijeda prvenstvo duha, a ne materije. Pre-
 ma sistemu, koliko materijalističkom, toliko
 kapitalističkom, gdje se sva snaga stavlja
 u materiju i kapital, Crkva se sa svojim na-
 zorom ne može održati. A evo božanskog para-
 doksa? Crkva je bila uvijek najslabija, ka-
 da je bila najbogatija. Najjača je bila, ka-
 da je u njoj putem pokorničkih i siromašnih
 redova dolazio do najjačeg izražaja g o l i
 Krist, ili kada joj, kao na križu raspetome
 Kristu, njezini neprijatelji "razdijeliše
 haljine". "Mislili ste, kaže LACORADIRE, da
 ste je upropastili, a vi ste je pomladili".
 I najjača se očituje ne u salonima i palača-
 ma bogataša, nego u potleušicama, u špilja-
 ma, u kojima borave siromasi.

Eto vam u siromasima vječno trpećeg Krista. On proživljava agoniju, ali ne umire. U njemu je s i l a B o ž j a .

Trpeći Krist medju vama - to su
k r o t k i kojima je Crkva razoružala po-
ganski svijet, skršila bijes
divljih naroda s Istoka, i svijet nalazi si-
gurnost samo u mjeri, u kojoj krotki posje-
duju zemlju. Dok moderni svijet u premoći o-
ružja vidi sigurnost, Crkva ne prestaje go-
voriti svakome od svoje djece kao u presud-
nome času Isus Petru: "Vrati mač svoj u ko-
rice!" (Iv 18,11). Neprijatelj injezino pro-

povijedanje blagosti prihvaćaju, da je dotu ku i bez reagiranja zatru. Ali ona, dok se s Kristom predaje u ruke mučiteljima, ne u- mine. Ona životom blagosti dokazuje, da je u njoj trpeći Krist, da, ali u kome je s i la Bo ž ja .

oni, koji
p l a č u Dok se iz okrutnog i oholog svijeta javljaju nečovječni glasovi, da slabe, bolesne, zakržljale u ime društva treba maknuti ili na usta jednog pjesnika govore: "Prava bol nešto je sramotno", dotle Crkva boli i suze sabire u kalež, da ih pri- nese u spasenosnu žrtvu s Pavlovim poklikom: "Sad se radujem u patnjama za vas i dobunjam na svome tijelu nedostatak Kristovih muka" (1 Kor. 1, 24). Dok po sudu svijeta za druge trpjeti i plakati znači smrt, za nju je to život, jer je u njoj vječno trpěći Krist, ko- ji nas je svojim trpljenjem i smrću spasio jednom i po Crkvi nas spasava ponovno i uvi- jek.

I tako u Crkvi svojim životom nastavlja živjeti trpeći Krist i očituje, da je u njemu s i l a B o ž j a .

Trpeći Krist među vama, - to su
oni, koji
gladuju i žedjaju Svijet vidi
pravde   uspjeh u
                                        prevarama,
u nadmudrivanju, u iskorištavanju, u zarob-

ljivanju drugoga; Crkva naprotiv gleda svoju snagu u pravdi. Nikada ne odstupa od svoga principa: "Ne čini drugome, što ne bi želio, da drugi tebi učini!... - Dajte caru, što je carevo, a Bogu, što je Božje!" (Mt 22,21) Crkva od tih principa ne odstupa ni onda, kada se neprijatelji ovom naukom služe, da je iskoriste i podjarme. Ali protivno njihovu nadanju, u Crkvi što je bujnija pravednost, to više protivnika ona gleda, kako se klanja božanskoj sili u njoj. Poklonili su se toj sili poglavice divljih plemena nekoć; poklonio se Napoleon zaslužnjen na sv. Jeleni. Ona će se svojom pravdom probiti kroz sve podignute brane i okrenute oštrice protiv nje do konačne svoje pobjede nad krhoti nama svjetske moći, na koncu vjekova, dokazujući svima, da Krist u njoj trpi, ali nije umro, jer je u njemu S i l a B o ž j a.

Trpeći Krist medju nama, - to su m i l o s r d n i To su oni, koji uzimlju dio ili cijelu ljudsku bijedu na sebe. To su dragovoljni siromasi medju siromasima, bolesnici medju bolesnicima, gubavci medju gubavcima, utamničenicima, robovi mjesto utamničenika i robova, koji po primjeru Kristovu daju imetak zdravlje i isti život za potrebne, bolesne i potlačene. Protivno računima svijeta, dok Crkva u svojim udimu sve ovo daje po primjeru svoje božanske Glave-Krista, ona ne umire, dokazujući, da je u njoj vječno trpeći Krist, u kome je s i l a B o ž j a.

Živi trpeći Krist medju vama, - to su ljudi. č i s t a s r c a Svjetski ljudi smisao života vide u jelu, piću, u uživanju do putene opojenosti. Odricanje - za njih je smrt. Crkva, naprotiv, svoja uda hrani odricanjem, trpljenjem; čisti ih poniženjima svake vrsti. I nju vidite, kako usprkos tome i baš zato buja u doba velikih pokornika i pustinjaka. U pustinjacima sv. ANTUNU i PAVLU i u pokornicima prvih vremena prošla je svoju mladost;

u sredovječnim pokornicima muževnu dob;

a glasom svoje nebeske Majke iz Lurda i Fatime traži one, koji će pokorom pročitati svoja srca, pa da se opet pomladi, jer - kako reče VICTOR HUGO - "la force la plus forte, c'est un coeur innocent" - "Sila jača od svih sila je nevino srce". (Les feuilles d'automne, XXXVII 9). - Kod Palazzi-Spaventa Filippi, nav.dj., br.3655).

Nevino srce, koje se pročišćava trpljenjem je sila, jer je u trpečem Kristu s i l a B o ž j a.

Živi trpeći Krist medju vama, - to su m i r o t v o r c i Svijet mjeri svoju snagu prema tome, koliko se požara uspjelo zapaliti, koliko ne mira zamegnuti; vođen je načelom, kako ga izrazi francuski književnik REMY DE GOURMONT (+1915): "La paix, on la possède quand on peut l'imposer" - Mir se ima, kada se je

u stanju nametnuti ga". (Pensées inedites.- Kod Spalazzi -Spaventa Filippi, br.5066).

Crkva, naprotiv, svagdje i uvijek nastupa kao trpeći Krist vapeći za smilovanjem svojoj djeci. Kao takva izišla je u prvim vijekovima u osobi starca LAVA I, i pe ususret divljem ATILI, koji je posvuda sija o pustoš i smrt;

uspostavljala je u Srednjem vijeku "tregvam Dei" - "Mir Božji";,

u ovoj najnovijoj periodu nemirne svjetske povijesti, kao tjeskobna majka nad kolijevkom djeteta, ona bdije i strepi nad udesom svijeta;

zaklinje upravljače naroda, neka svoju snagu i veličinu prestanu mjeriti snagom oružja, a počnu je mjeriti snagom ljubavi;

U opasnosti je, da radi svoje miloljubivosti bude prezrena kao podatljivica;

da bude pregažena gvozdenom čizmom...

Ali nije i ne će, jer je u trpećem Kristu, kojega ona predstavlja, i čiji trpeći život nastavlja, u tome trpećem Kristu je s i l a B o ž j a .

Živi Krist među vama, - to su

pr o g o n j e n i U progonjenima radi
r a d i p r a v d e pravde mogu vam pokazati još nedovršeni
križni put Isusov. Upravo u ovome svome križ

nome putu, u toj slici i prilici Kristovoj, očituje ona silu nad svakom silom, i ima moć da odvрати od pogubnog puta i najzabludjeli je duše.

"Ispunjena duhom svoga božanskoga Zaručnika, pače trpeći kao što je on trpio, ona je stajala preda mnom" piše obraćenik R. H. BENSON (+1914) "i ona je bila izdana i raspeta; dnevno je umirala kao i njezin božanski Zaručnik; bila je zatajena, poružena, prezrena..., do na smrt ražalošćena, svojih haljina lišena...; činilo se pače, da je umrla. A uza sve je to, kao i njezin uzor, u posjedu Božanstva.."

Ona je živi trpeći Krist, pa zato
s i l a B o ž j a .

APLIKACIJA STVARNOSTI
TRPEĆEG KRISTA

Evo vam, gospodo,
trpećeg Krista!

Može se slobodno

zanijekati Kristova čudesa:

moгу se Evandjelja, te najkritičkije pisane povjesne knjige, mogu se slobodno i one baciti u legende,

ali Krista, tko će ovako živućeg i vječno trpećeg Krista, koji usprkos svim najrazornijim elementima ne umire, tko će, pitam vas, njega baciti u legende?

Ne bi li to značilo nijekati očni vid, sposobnost i moć opipa, nijekati zdrav kriterij razuma?

Ne, to se ne da nijekati, a da se ne izidje iz svijeta stvarnosti.

E pa onda, gospodo, ja ne ću da govorim drukčije, nego riječima, kojima donosi sud o kršćanskoj životu masi ili bolje: osudu kršćanskoga života izričem tako dubokim mislima, kojima je izriče Židov ILI JA predsjednik upriličenog procesa ISUSU, u književnom komadu od DIEGA FABRI-a:

Evo osude tog Židova:

"Moram vam reći otvoreno, da ja nisam mislio, da mnogi među vama imaju tako čvrstu vjeru u Isusa iz Nazareta. Ja otkrivam to u ovome momentu, i ja sam zbunjen, upravo se nalazim izvan sebe... Ali ja vas sada pitam, predragi gledaoci, kako to, da s ovom sigurnošću, koju nosite u srcu, sa e-lanom, reći ću gotovo sa silom, koju ste očitovali proti nama, koji htjedismo simbolički još jednom osuditi vašega Krista, kako vi niste bili kadri izmijeniti svijet?

Kako to, da ga ne izmjenite?

Što vam nedostaje?

Čemu se skrivate, umjesto da očitujete ono, što je najvrednije u vama?

"Zašto? Recite mi zašto?"

Jedna plavokosa djevojka, koja se priznala Mandaljenom grješnicom iz Evandjelja, odgovorila je:

"Zašto? - pitate vi.

Jer mi na to ne mislimo. Mi se toga ne sjećamo. To je, kako kažete, u nama, na dnu zakopano.... To ne izlazi na vidjelo. I mi živimo, mi sve obavljamo..., kao da se ovaj osjećaj u nama uopće ne nalazi... Dani, ma, mjesecima, ponekada godinama..., a da se na to ne misli"....

A jedan mladi gledalac nadodaje: "I kada slučajno na to mislimo, onda se toga stidimo". (DIEGO FABRI, Procès à Jésus, na franc. preveo THIERRY MAULNIER, Théâtre Hébertot, 1958, 28).

Nije li posve na mjestu ovaj pri-govor i ovaj odgovor?

A zar je takav jedan postupak, po-stupak čovjeka, koji zdravo misli?

GLUMLJENJE ILI IGRA-
NJE TRAGEDIJE

Gospodo!

Da niste vi večer-
as prisustvovali

možda jednoj tragediji? Ali ne mislite onoj tragediji Velikoga petka od pred 1928 god. Ne, vi, ako posjedujete ispravne norme suda, vi morate zaključiti, da ovo, što se večeras odvilo, može biti samo jedna tragedija; ako hoćete: jedan uspješno odigrani komad, kazališni komad i ništa više. To ostaje, dok se niste ukopčali u sudbinu trpećega Krista, koji, kako rekoh, i kako možete sami vidjeti, još uvijek živi i trpi među nama.

Sv. PAVAO u poslanici Židovima piše, da je Isus trpio izvan vrata gradskih (žd 13, 12).

Ako mi provodimo život drukčiji od onoga, koji se još uvijek očituje na trpećem Kristu, ne znači li, da je naš život grada i ulice prekinut od spasiteljske struje, koja izvire iz njegova trpljenja, i da nema onda smisla ni naše glumljenje kršćana?

Zato dosta sa glumom!

Neka počne život!

Kako piše obraćenik IVAN PAPINI u svome djelu "LA STORIA DI CRISTO" (Povijest Kristova, Senj 1936, 436): "Krist je umro... Smrtna je borba svršena, i Židovi su zadovoljni. Podnio je kaznu do kraja i umro je. Sad počinje naša pokora - i još nije svršena". Mi imamo nastaviti sudbinu trpećeg Isusa Krista.

To vam je moja večerašnja riječ prije razlaza.

Ne, jedan "Hvala" na dobro odigranoj glumi, nego jedna riječ, koja je izišla iz najtajnijih dubina žarke PAVLOVE duše, kada je pisao:

"Ljubav Kristova nagoni nas, kad ovako sudimo: ako je jedan za sve umro, to su svi umrli; i za sve je umro, da i oni, koji žive, ne žive više sebi, nego onome, koji je za njih umro i uskrsnuo" (2 Kor 5, 14 sl).

Ako ste mislili, da ste došli na Isusov ukop, vi ste u zabludi.

Gospodo, vi ste u zabludi.

I ako vas je mrtvi ISUS pobudio na sućut, da mu dobacite onih nekoliko novčića, tada, molim vas, apeliram na vašu plemenitost, povucite onih nekoliko novčića...

I ako ste mu dali poljubac, jer ste mislili, da je mrtav, ako je kod toga bila vaša duša mrtva, molite ga za oprost nje radi himbenosti i licemjerja; osnovno pravilo uljudnosti, da se izvinete radi toga.

Rekoh: Mi se nismo okupili oko mrtvoga Isusa, nego oko Isusa u agoniji; oko Isusa, koji je naš najbolji brat i prijatelj... Zar vas njegova smrtna agonija ne će navesiti na izvinjenje, na pomirenje?

O, ja vjerujem, da hoće. Ta, tko bi mogao inače podnijeti njegovu tako bolnu tužaljku: "Brate, sestro, puče moj! Što uči njih tebi, ili u čem ožalostih tebe?"

I kada se oglase zvona svete uskr sne noći, to će vam biti još jedna opomena, da Isus nije umro. Pa mjesto da rečete na tu vijest sa GOETHEOVIM FAUSTOM:

"Vijest čujem, ali vjere nemam ni kakve"... mjesto da to rečete, otvorite vrata svoga srca, svoje duše; vrata i prozore možda godinama zasunjene i zapečaćene! Smilujte se svojoj duši; imajte smilovanja prema svome nesretnome srcu i recite: "Dušo moja, dosta si proživljavala tamu Velikoga

petka!.... Us krsna zvona zvone....Vrijeme je, da proživiš zoru Isusova uskrsnuća."

...To recite i tako se ponesite.

Ali ne sami!

PORUKA BRAĆI   Kada dodjete svojim kućama,
pa vas oni bolesni, oni ne
moćni, nada sve oni duševno bolesni i prali-
zirani upitaju: "Jeste li obavili ukop?"
Ili "Što nosite?"

Recite;

ali puni svetog dostojanstva i po-
nosa recite: "Ukopa nismo obavili.

Nosimo križ, jer smo voljeli uzeti,
nego i dalje ovako glumiti kršćanina bez kr-
šćanskoga života. Odlučili smo uvoiti Kris-
tov ustav od osam blaženstava. Ne možemo, ne
možemo ovako dalje. Osnovno ljudsko pošte-
nje i solidarnost, osnovni kršćanski ponos
nalaže nam, da se putem praktičnoga kršćan-
skoga života uobličimo u trpećeg Krista. U
protivnom slučaju, mi pokapamo sebe. Krist
se pokopati ne može. U njemu je s i l a
B o ž j a ! "

To je poruka, koju ćete odnijeti
kućama; poruka s ognjem ljubavi prema križu,
čime ćete kao bakljama rasvijetliti ovu moć,
u koju je utonuo svijet.

A Tebi, Raspeti, hvala, što si
svjetlošću svoga križa obasjao naše duše.

Obasjaj i svijet vani, koji je utonuo u mrak
i proživljava agoniju; ali ne Tvoju agoni-
ju, pa zato bez nade u uskrsnuće mimo Tebe.
Učini, o Raspeti, da se iz ove Tvoje polu-
mračne crkve razlijegne svijetom klik, koji
smo ponavljali kod večerašnjeg obreda; klik,
a s njime i nada, koju on nosi; klik i nada
izražena u liturgijskom stihu:

"Križu se Tvome klanjamo, Gospodi
ne, i hvalimo i slavimo Tvoje sveto uskrsnu-
će: jer je evo radi drva došla radost svemu
svijetu".

8!8!8!8

BUDUĆNOST ILI POBJEDA
KRALJEVSTVA BOŽJEGA
ŽIVOM VJEROM I NADOM
U KRISTA
POBJEDNIKA

USKRS SIMBOL
KRŠĆANSKE NADE

"Surrexit Christus spes
mea" - "Uskrsnu Krist
moje ufanje".

Ovaj klik, predragi u Isusu Kristu, u Liturgiji Uskrsa sv. Crkva stavlja u usta Marije Magdalene (Sekvenca "Victimae paschali"). Ona sja od radosti vidjevši Uskrsnulog.

"Surrexit Christus spes mea" -

"Uskrsnu Krist moje ufanje".

Nema blagdana u crkvenoj godini, koji bi većma krijepio naše ufanje nego što je Uskrs.

Sam njegov učinak ne sastoji se u svečanom stilu blagdanskog raspoloženja niti u obavljanju ustaljenih običaja. Uskrsní blagdan nije proživljen ni i-življen na

svojoj površini. Uskrs, da bude uskrs ^{ga} čovjeka, ima biti proživljen u duši. Takvim proživljavanjem Uskrsa čovjek se osjeća p e-
porodjen, neslomiv, puđ vedre nade.

Uskrs je simbol kršćanske nade,
neslomiva kršćanskog ufanja.

Ova povezanost Uskrsa s nadom pobudila me, da se pozabavim pitanjem: Koji su izgledi Kraljevstva Božjega na zemlji u njegovoj budućnosti?

Kada se vodi računa o strujama u svijetu, koje ne samo da su protivne Kristovoj proklamaciji blaženstava, nego po^užimaju pravi juriš na njegovo Kraljevstvo osnovano na takvim principima, s ciljem da ga zatru, - od sebe se nameće pitanje:

Kraljevstvo Kristovo na zemlji, konkretno Crkva, hoće li iznijeti pobjedu nad neprijateljskim silama ili pretrpjeti definitivni poraz?

I da se ne upustim u neka nesigurna nagadjanja ili možda iluzije; da ne budem lažni prorok, pita se:

Posjedujemo li principe, iz kojih možemo sa sigurnošću saznati konačni ishod Kraljevstva Božjega na zemlji?

O da! Te principe posjedujemo. I Krist "naša nada", koji je uskrsnuo, ulijeva nam nadu i u pobjedu njegova djela, Kra

ljevstva Božjega, koje je on svojom krvlju stekao.

POVIJEST OSTVARENJE
VJEČNOG BOŽJEG PLANA

Prema teološkom gledanju, povijest nije drugo, ako ne

razvoj vječnog nacrtā, koji je svojim otajstvenim dubinama zasnovao sam Bog. U povijesti se, dakle, ostvaruje Božji, a ne čovjekov nacrt.

Bog i ostaje glavni protagonista ovog sveopćeg razvoja, koji se tiče ljudi i stvari prema zakonima, koji su nama većim dijelom nepoznati.

Ti zakoni su pisani u vječnoj Riječi-Sinu Božjemu, koji posjeduje sav božanski Um Oca, koji ga radja (Isp. Sv. TOMA, 1-2, q 93 a 1 in c i ad 2).

Naročiti ljudski čini, od kojih se sastoji povijest, ovise o vječnome zakonu, koji se očituje time, da zacrtava ljudima čine, koje imaju obaviti u skladu sa božanskim planom.

Ovaj vječni zakon očituje se kao neki tajni instinkt, koji ljude potiče, da djeluju upravo u skladu sa božanskim planom, dok nad oporom i buntovnom voljom triumfira tako, da je tijekom vjekova povijesti svijeta usmjeren k punom ostvarenju ne drugoga, ako ne upravo Božjega plana donesena od vječnosti. (Isp. ib., a 6).

DUH SVETI POKRET-
NA SILA SVEGA

Može se slobodno reći, da je Duh Sveti onaj, koji konačno ima upraljati i voditi sve stvoreno k izvoru presve toga Trojstva, od kuda je sve i proizišlo.

On se sa svojom vrhunarnom biti, koja tvori jedno u Trojstvu, identificira sa svemožnom božanskom Energijom.

On je, koji je prema prvoj knjizi Mojsijevoj, već od početka oplodjivao vode i svaku stvar, da svijet iz kaosa predje u harmonični red, koji sada tu vlada (1 Mojs. 1,2);

on je, koji je vodio izraelsku povijest kroz stoljeća, od pripravljanja do Mesije, navlastito preko proroka, koje je nadahnuo (2 Petr 1,21);

on je, koji je božanski oplodio krilo Djevičino i koji je dao ljudsku narav Riječi, koji je glava i otkupitelj svake stvari (Lk 1,35);

on je, koji je na blagdan Duhova sišao, da svečano otvori u svijetu novo razdoblje milosti i spasenja, što koncentrira u sebi svu povijest (D ap 2,1 sl);

on je, koji cijelim dugim tijekom vjekova sudjeluje skupa sa "Zaručnicom", Crkvom, u radjanju novih sinova Božjih i gradjana nebeskih i skupa s njime podiže vapaj, koji odzvanja cijelom poviješću; daje joj i impuls i božanski kvasac, dinamizam i svr-

šnost, energiju i težnju prema Onome, koji ima doći "obnoviti sve stvari" (Otkr 21,5), da sabere svu žetvu stoljeća i tisućljeća, pa da je uvede u stvarnost vječnoga života, pod šatorima Božjim.

KNJIGA OTKRIVENJA UKA- ZUJE TRIUMF CRKVE

Knjiga Otkrivenja sv. IVANA nije drugo, ako me je-

dan veličanstveni prikaz povijesti gledan u njezinim najvišim razlozima i najdubljim uzrocima kao konflikt dobra i zla, dobrih i zločestih, usred čega se nalazi Crkva, mistična zajednica dobra, prožeta jednom unutarnjom energijom, koja je upravlja prema konačnome dovršenju, prema savršenom ostvarenju Božjeg Grada, u kojem izabrani... obitavaju s Bogom, i Bog je "sve u svemu" (Otkr 21,3; 1 Kor 15,28).

U tom Božjem Gradu nalazimo sve obnovljeno i novo (Otkr 21,5).

Slava Božja i Jaganjca sve obasjava (Otkr 21,23) i daje svima udioništvo u vječnoj pobjedi nad zlom, nad bolima, nad smrću (Otkr 21,3-4).

Prema kršćanskom gledanju, povijest je, dakle, jedan hod u život, u spasenje, i sve nosi na sebi pečat uskrsle Kristove pobjede i neuništivosti. (Vidi R. SPIAZZI, Maria nell'attuazione storica del programma divino di salvezza, u Enciclopedia Mariana, Genova-Milano 1954, 181 sl.).

Cijela knjiga Otkrivenja nije drugo, ako ne parafraza Kristove riječi, kojom je obećao, da će Crkva dijeliti s njime njegovu pobjedu uskrsnuća rekavši: "I vraća paklena neće je na d v l a c d a t i" (Mt 16,18).

SUDBINA CRKVE DO KO- NAČNOG NJEZINA TRIUMFA

Konačni Božji sud usporedjen je sa žetvom, kod koje

Gospodar njive donosi odluku: "S a b e r i t e n a j p r i j e k u k o l j i s v e ž i t e g a u s n o p l j e, d a s e s a ž e ž e. A p š e n i c u n o s i t e u ž i t n i c u m o j u!" (Mt 13,30).

To je konačna faza sudbine zablude i istine, zla i dobra, grješnika i pravednika.

Nama je tako poznata konačna faza; poznata nam je prošlost života otajstvenog Tijela Kristova ili njegove Crkve; poznata nam je sadašnjost.

Mi bismo htjeli znati, što će biti sutra.

Kakav će biti tijek borbe, nazovimo ga, "drugog poluvremena?"

Hoće li kršćanstvo, konkretno, hoće li katolička Crkva, u kojoj se nalazi autentično kršćanstvo, barem za neko vrijeme podleći i biti poražena, upravo dotučena, ili je čekaju skoro nevidjeni trijumfi pobjede tako, da će službeni kurs svijeta biti kršćanski?

Za ovo drugo poluvrijeme ostaje jedna sigurna stvar, a ta je:

Kršćanstvo, odnosno Crkva, ne može biti pobijedjena ni za jedan čas. U njoj je vječno svježa snaga uskrsnulog Krista, koji, kako sv. PAVAO kliče, "u s k r s n u v š i o d m r t v i h v i š e n e u m i r e, s m r t v i š e n e v l a d a n j i m e" (Rm 6,9).

On je Crkvu sa sobom povezao tako, da skupa s njime ona tvori jedno otajstveno Tijelo, kojemu je on glava a mi uđovi (Ef 1,22.sl.; Kol 1,18.; 1 Kor 12,27). Zato, što ne može propasti on, ne možemo ni mi. Pobjeda nad Crkvom, makar samo časovita, značila bi smrt zadana njemu.

Ali on, "u s k r s n u v š i o d m r t v i h v i š e n e u m i r e".

No pazite dobro! Božanski ^{je} zagwarantirana pobjeda Crkve kao takve. Nije božanski zagwarantirano, da će službeni kurs svijeta, recimo politika, biti kršćanska;

nije takodjer zagwarantirano, ni da će na svim mjestima, širom cijeloga svijeta, Crkva, odnosno vjernici dotičnih područja, pobirati izvanjske trijumfe nad neprijateljima.

A ipak premnogi Kristovo proročanstvo shvaćaju upravo u smislu službenog kršćanskog kursa i integralne pobjede tako-

djer s vidom na teritorijalnu rasprostranjenost. Zato, kada nadodju kušnje, prevlast zla, djelomični otpadi od Krista, oni se sa blažnjuju i počinju sumnjati u istinitost Kristova proročanstva ili jednostavno u istinitost njegove nauke.

Ni dvadesetstoljetno razdoblje kršćanstva, od Kristove pojave do danas, nije uspjelo zatvoriti usta besmislenim pitanjima, koja su upravljali apostoli Isusu: "G o s p o d i n e, h o ć e š l i u o v o v r i j e m e p o d i g n u t i k r a l j e v s t v o I z r a e l o v o?" (Dap. 1,6).

Otkrivenje, ta proročka knjiga sv. Ivana o sudbini Crkve do konačne njezine trijumfalne i slavne faze u nebu, sva je isprepletena naviještanjem svakojakih zala i kušnja, s kojima će se susresti Crkva, i koja će zadesiti svijet prije nego što bude iznesena posvemašnja pobjeda nad vlašću tame. Očekivati samo senzacionalne apokaliptičke događaje u prilog Crkvi i neprestano pobiranje i z v a n j s k i h trijumfa, znajući smetnuti s vida stvarnost Kristova života, koji je on proveo na zemlji i koji je na mijenio svojoj božanskoj Ustanovi, svome Otajstvenome Tijelu, nastavku njega samoga, Crkvi. Mislim na život križnoga puta.

I da se nemamo predati nekim iluzijama, praznom sanjarenju, opominje nas po vijest: Palestina nije primila Krista ni kršćanstva usprkos zapanjujućim čudesima;

kršćanstvo je uglavnom istrijebljeno takodjer iz zemalja oko Palestine i u Maloj Aziji;

istrijebljeno je iz sjeverne Afrike, gdje su u prvim stoljećima bila najbujnija rasadišta kršćanstva;

u Crkvi je nastao raskol. Evropa, koja je nekoć pripadala jednoj Crkvi, podijeljena je u razne kršćanske sekte.

Život najvećeg dijela katolika toliko je površan, da se može govoriti samo o katoličkom imenu, a ne i o životu.

SLUTNJE O RASKRŠĆAVANJU EVROPE I SVIJETA

Nakon utvrdjenja
ovih činjenica,
biva jasno, da

Kršćanstvo nije vezano ni uz Evropu, kao što nije bilo vezano ni uz prvotnu svoju kolijevku.

Ono može odseliti iz Evrope, a da Kristovo kraljevstvo radi toga ne izgubi ni najmanje šanse u konačnu pobjedu.

Kao što jedna zaraćena država nije poražena, nego zasluhuje udivljenje, dokle god se njezina vojska bori, pa makar i na ostacima ostataka bivšeg njezina teritorija, tako nije i ne će biti ni Crkva poražena, dokle god bude onih, koji će živjeti po Ustavu od osam blaženstava, a takvih ne će ponestati do konca. I što manji broj Kristovih pristaša bude u poredbi s pokvarenim mentalitetom svijeta, ovi će zasluhuivati to veće udivljenje.

Ovo sam rekao, da se ne sablaznite radi eventualnog sve većeg naviranja zla i otpada od Krista, koliko pojedinaca, toliko možda sijelih pokrajina.

Za Crkvu nije bitan nijedan teritorij, nijedna rasa, nijedan narod, niti je neophodna opstojnost jedne odredjene kulture.

Engleski historičar ARNOLD TOYNBEE u svome djelu "Outline of History" (Obris povijesti) broji 27 različitih civilizacija, koje su se izredale u historijskome vremenu, ne uračunavši civilizacije primitivaca. Od tih 27, danas ih još živi pet, i ove su prožete kršćanskim utjecajem kao s kvascem. Ali, kako francuski katolički filozof J. MARITAIN kaže, "ne treba se čuditi, ako bi kršćanske civilizacije propale, kao što su i druge propale". (Umanesimo integrale, sa franc. preveo G. DORE, Roma 1946, 225).

Kada se ovo ima pred očima, ne trebaju nas nimalo zbuniti neke crne prognoze s obzirom na broj pripadnika katoličkoj Crkvi u budućnosti.

Katolička Crkva danas sa svojih oko 500 milijuna članova najveća je vjerska zajednica na svijetu. Ali, kako suvremeni francuski književnik JULIEN GREEN piše,

"moguće je, da dodje dan, kada će istinu zastupati samo nekoliko hiljada progonjenih katolika na čelu sa jednim pognutim

starcem u bijeloj mantiji, koji će se skrivati ne znam u kojim katakombama". (Kod MOELLER-a, nav.dj.I,354).

Ako vam se čini to jedna pjesnička fikcija, ja je ne ocjenjujem takvom. Nije li Krist rekao: "S i n č o v j e č j i , k a d d o d j e , m i s l i t e l i , d a će naći vjere na zemlji?" (Lk 18,8).

SVE JE MRAČNO, ALI
DUH NAM SVIJETLI

Kako vidite, propovijed sam započeo u znaku blažene nade, a doveo sam vas do jedne točke, sa koje vam pokazujem sve tmurno i mračno.

Da zdvajamo, dakle?

Ja bih počinio teški grijeh protiv vedre uskrsne nade, kada bih vas na kraju ostavio u jednoj bezizglednoj situaciji ili u samome očaju.

Usprkos svemu zamračenom obzoru, postoji jedna točka, sa koje kada promatramo, vidimo sigurnu pobjedu, i duša nam se puni svjetlošću, srce mirom.

JACQUES RIVIERE, kao nevjernik, 1907.god., prije svoga obraćenja, piše obraćeniku, velikome francuskome književniku, PAUL CLAUDEL-u, ovo podrugljivo pismo:

"Ja vidim, da kršćanstvo izumire... ne razumije se, što čine još nad našim gra-

dovima oni vršci tornjeva, gdje se nitko od nas ne moli, ne zna se, što znače one velike zgrade, u kojima su danas smještena zakloništa i bolnice, a iz kojih je sam narod istjerao redovnike; ne zna se, što hoće da označe nad grobovima oni križevi od morta, nađu veni umjetnošću, koja je čovjeku toliko odbojna".

Obračćenik CLAUDEL na ovaj podrugljivi odgovor piše kao onaj, koji se na vjeri osjeća čvršći nego na temelju od granita:

"Istina nema ništa zajedničko s brojem onih, koji tu vjeru ispovijedaju". (Vidi De LUBAC, nav. dj., 127)

Broj, utezi, težine... - sve su to ljudske mjere. Za Gospodina Boga nije od toga ništa bitno.

Sjetite se, kako je u Starome Zavjetu postupio Gospodin Bog s Gedeonom, kada ga je pozvao na borbu protiv Madijanaca. Gedeon je bio sabrao vojsku od 22.000 ljudi. Ali Gospodin ne htjede, da Gedeon s tom vojskom krene u borbu.

Zar možda zato, što bi bila prema lena?

Ne. Čujte, što mu Gospodin Bog kaže: "Vojska, što je imaš uza se, odveć je mnogobrojna..... Izrael bi se mogao pohvaliti, da je svojom snagom izvojsčio pobjedu... Zato oglasi: Tko se boji i koga je strah, neka se vrati i neka odstupi!"

I od 22.000 osta 10.000.

Ali za Gospodina Boga bilo je odveć i ovih 10.000, pa je Gedeon imao medju ovima izabrati samo tri stotine. I pobjeda je bila izvojštena. (Vidi Sud. 7).

Ima li opipljivijeg dokaza, kako ljudske mjere, nisu mjere Božje?

GARANCIJA POBJEDE: SRCA
PROŽETA SNAGOM USKRNULOG

Sada kada zna
dete, da kod
Gospodina Bo-

ga nisu u upotrebi ljudske mjere, kojima bi se imao ocijeniti izgled u pobjedu; sada ako vam je do toga, da se nadjete u broju onih, koji će SIGURNO iznijeti pobjedu s KRISTOM POBJEDNIKOM, ma kako se činila snažna i katastrofalna moć tame, onda -

nemojte čekati na jedan vidljivi Božji bljesak u tami, kojim će Bog dokazati svoju opstojnost, svoju moć, te će griješni ke i bezbošce zatrti ili u najmanju ruku zbuniti;

nemojte čekati na to, što vam sugerira vaša fantazija ili možda pokvarena i izopačena težnja, nego se povedite za nepatvorenom riječju Kristovom, koju čitamo u Evandjelju.

Evo riječi onoga, koji sebe progla si bivstvenom istinom, kazavši:

"Ja s a m i s t i n a " (Iv 14, 6): On govori:

"Kraljevstvo Božje ne će doći sa sjajem vanjskim. Ne će se kazati: Ovdje je ili ondje je. KRA + LJEVSTVO JE BOŽJE MEDJU VAMA " (Lk 17,20 sl),

u vašim ie prenorodienim srcima.

Takva su srca prožeta neuništivom snagom uskrsnulog Krista, koji, kako reče SV.PAVAO, "u s k r s n u v š i o d m r t v i h, n e u m i r e v i š e ; s m r t v i š e n e v l a d a n j i m e" (Rm 6,9).

U srcima, koja s Kristom pobjedni kom dijele pobjedu nad sotonom i paklom, u srcima preporodjenim milošću i prožetim neuništivom snagom Uskrsnulog leži garancija pobjede; sigurne konačne pobjede. U tim srcima živi neuništivo Božje kraljevstvo, koje ni vrata paklena ne će nadvladati (Mt 16,18).

Mogu biti uništene evropske nacije, može biti uništen i "Vječni Rim", ali Kraljevstvo Božje ne će.

Ono ne pogadja nijedna bomba pa ni ona najstrašnije snage pred kojom se stavlja u pitanje život svijeta kao takovoga.

Ova svijest živjela je u prvim kršćanima. Okolnost, što je Kraljevstvo Božje bilo stjerano, da se tako izrazim, pod zemlju, medju zidove mračnih katakomba, taj pod zemni mrak nije oduzimao njima optimizam, nije im ubijao vedru nadu.

Uskrsna svijeća, koja simbolizira uskrsnulog Krista, a na čiju se svjetlost ki dao onaj podzemni mrak; punio je prve kršćane uvjerenjem, čvrstom nadom, da dolazi čas pobjede, i da taj čas ne će izostati.

Jednos su smatrali potrebnim: Sebe izgradjivati po Ustavu Kristova Kraljevstva, po Ustavu od osam blaženstava; čuvati se, da ne postanu šuplja zrna, od kojih se ne može ništa više očekivati; ostati jedro zrno, koje, ako je posijano pod zemlju, kako je istaknuo božanski Učitelj, njegovo gnijljenje nije gnijljenje na smrt, nego na život, jer takvo posijano zrno proklija i mnogi plod donosi (Iv 12,24).

Kada se na grobovima u katakombama prouče figure i natpisi, kako piše W.LE-BLANC (Christenfreude in schwerer Zeit, Stimmen de Zeit 67;250), jasno se vidi, da je "radost temeljni ton, koji ozvanja kroz molitve i slike prvog kršćanstva;

nada, pouzdanje, sigurnost u pobjedu -temeljni su osjećaj, koji je obuzimao dušu prvih kršćana. Davno prije nego je na nebu zasjalo "In hoc signo vinces" (U ovom ćeš znaku pobijediti), davno prije toga su u srcima kršćana zasjale snaga i nada ovih riječi."

NAŠA ODGOVORNOST U OVOM POVJESNOM RAZDOBLJU

Iznio sam vam evo čvrstu kršćansku nadu u pobjedu kraljevstva Kristova na zemlji.

Ta nada se temelji na nepogrešivom božanskom autoritetu;

ta nada se ostvaruje preporodjenjem srdaca;

nada tako sigurna, da je nisu mogle ugušiti ni podzemne katakombe, ni rijeke kršćanske krvi prolivene na arenama.

A sada, gospodo, vama prepuštam suđ, može li najelementarnija kršćanska svi jest i solidarnost dozvoliti, da se mi danas odrekemo kršćanske nade, koja je stajala života milijune naše braće u tako dugom dvijetisućgodišnjem periodu, periodu ispunjenom borbom i stradanjem?

Možemo li zatajiti vjeru, katoličku vjeru svojih otaca, za koju su oni položili u smrt, jer su smatrali, da nam s njome ostavljaju neusporedivo dragocjeniju baštinu od zemaljske grude?

Mislite li, da ne snosite ni najmanju odgovornost pred djecom, koju ste donijeli na svijet, odgovornost pred Bogom, poviješću i vlastitim hrvatskim narodom, ako i vi ne ostavite u baštinu taj sveti amanet, koji je stajao krvi jednoga Boga i stotine milijuna braće od ovoga istoga našega mesa i krvi?

A živi li, taj amanet u vašem preporodjenom srcu? Je li osiguran kršćanskim odgojem vaše djece.

Zar se kršćanstvo i-živjelo, pa ne zaslužuje već obraćati pažnju na njegove principe?

Rekoh vam: Kršćanstvo ili kraljevstvo Božje na zemlji čeka nesumnjiva pobjeda s Kristom pobjednikom pakla i smrti; tragedija će biti samo, ako se ta pobjeda ostvari izvan nas. Ne sudjelovati u borbi, znači biti dezertar; znači sebe zauvijek isključiti iz svjetlosti.

I kada mislim na eventualne svijetle perspektive jednog pomladjenog kršćanstva možda u nedalekoj budućnosti, jer, kako jedan suvremeni teolog piše, "pobožnost Gospi u naše dane znak je i zora..... jednog nedalekog svitanja svijetu novih vremena" (Luigi ANDRIANOPOLI, u Enciclopedia Mariana, 398); ona je uvijek vjesnica proljeća; i jer, kako ono proročkim duhom kaza Charles PEGUY: "Kada nstaje tjeskoba, vraća se kršćanstvo",

kada mislim na strujanja i svitanje nada u svijetu s vidom na najavljeni sveopći crkveni sabor, a naše roditelje motrim tako bezbrižne u osiguranju temeljnog vjerskog odgoja svojoj djeci;

kada motrim našu djecu tako mlohavu u sticanju kršćanske svijesti ili jednostavno bez kršćanskih ideala;

kada motrim naše pričesne ograde

bez pričesnika, naše crkve puste, naše satove vjeronauka s oskudnim učesnicima, s ostacima ostataka negdašnjih vrlih kršćanskih obitelji;

kada kroz materijalne ruševine ovog grada promatram još katastrofalnije ruševine srdaca i opustošena kršćanska ognjišta, tada mi dodje na časove, da plačem s Jeremijom prorokom, koji je plakao nad ruševinama jeruzalemskog svetišta i grada.

Ali ne!

Danas nema mjesta plaču ni jadikovki!

Slavne uskrsne pobjede Kristove pun je svijet.

I do mojih ušiju, ma da kroz ruševine, ali ipak i do mojih ušiju dopire zanosni uskrsni klik: "S u r r e x i t C h r i s t u s s p e s m e a" - "Uskrsnu Krist, moja nada!"

I ja, na koncu ove propovijedi, molim Krista pobjednika, da se navrati među ove ruševine, pa da nam donese svoju uskrсну novinu.

Ja Kristu pobjedniku podižem oči, ruke, dušu; izlijevam dvadesetvjekovni vapaj njegove Crkve; vapaj, koji je bio posebno dirljiv iz mračnih katakomba i krvavih arena; vapaj, krik: "D o d j i , o G o s p o d i n e - I s u s e !" (Otkr 20,22).

M O L I T V A "Kralju Pobjedniče,
KRISTU POBJEDNIKU daj nam svoje uskrsne
pobjedničke svijesti!

Mi smo svi danas zaplašeni, kao ono na prvi
Uskrs tvoji apostoli. Bježimo sa ulice; spu-
šteni su svi zavori na našim vratima. Ne u-
sudjemo se junački poći Tebi ususret sa po-
bjednom pjesmom na usnama. Bojimo se i stre-
pimo. Za nas je svijet još jak.

Kao da ti nisi uskrsnuo. Kao da
još nisu polomljene ploče na Tvom grobnom za-
tvoru. Kao da ni ne leže u besvijesti stra-
žari, koji su htjeli, da silom i oružjem
spriječe pohod Tvoje istine i Tvoga blago-
slova na svijet.

Izliječi nas od našeg malodušja!
To te molimo. Da danas, na Tvoj Uskrs, os-
jetimo, da smo nepobjedivi po sili Tvoje
vječne pobjede. Da nas ne razočaraju udar-
ci, ne satru križevi, ne obeshrabre poteško-
će. Da ne budemo vojnici, kojima padaju iz
ruku sablje od straha.

Daj nam junačke, jake, uskrsne vjere! Ti si
jedanput pobijedio svijet; onda, kad je on
bio najjači. Ti ćeš ga i danas pobijediti,
kad je već toliko prodora milosti skršilo
njegovu moć.

Da, dovikni Ti, Veliki i Silni,
i našem zaplašenom kršćanskom svijetu: "Ne
bojte se, ja sam" i "Mir vama!" I nama

sima pusti u srce smionu nadu, u kojoj Tvo-
ja Crkva danas kliče i trijumfira u nebroje-
nim Alelujama.

Kaži nam, da si Ti i za nas, i za
kršćane dvadesetog stoljeća, uskrsnuo i po-
bijedio! Da Ti "Uskrsnuvši više ne umireš".
I da ništa ne umire, što se Tebe drži i što
je na Tebi sagrađeno.

Unidji k nama, makar da su naša
srca zatvorena! Ti ih otvori snagom i utje-
hom svoga uskrsnuća!" ("Kralju Pobjedniče!"
Kat. Tjed., 16(1935).

Unidji u srca djece i mladeži naše!
Prožmi ih silom uskrsnuća u borbi protiv ta-
me, pa da Te vide u svjetlosti i upoznadu,
da se isplati za Tebe živjeti i umrijeti!

Unidji, Kriste, silom svoga uskrsnu-
ća u obitelji naše, u majke i ocele, koji
često moraju da podnesu herojske žrtve, za
koje je preslaba pala narav čovjeka, kojega
si umijesio od gline.

Unidji u srca bolesnih, klonulih,
potištenih, zplakanih, ucviljenih, gaženih
ili pregaženih nepravdama i reci im utješnu
riječ kao ono zaplakanoj Marti i Mariji: "Ne
mojte plakati! Pouzdajte se u mene! J a
s a m u s k r s n u ć e i ž i v o t !"
(Iv 11,25).

Unidji na sva Tebi zatvorena vrata,

na vrata škola, ureda i upravljača svijetom, pa da, ako sumnjaju u Tebe raspeta, ne posumnjaju u moć Tebe uskrsnulog.

Crkvene pastire, svoju hijerarhiju prožmi silom uskrsnuća tako, da Tvojim svijetlom upale srca obavita tminom.

Daj da ostvarivši Tvoju proklamaciju od osam blaženstava, osjetimo i radost tih blaženstava, pa da u nama nikada ne zamukne pjema vječnog uskrsnog

A L E L U J A !

KRŠĆANSKI POZIV

MLADEŽI

U

NEKRŠĆANSKOM

SVIJETU

NAŠ NAKO PARADOKSALNI
POLOŽAJ U RADJANJU NO-
VOGA SVIJETA

Draga mladeži!!
Bio bih pravi ču-
dak, koji živi
daleko od stvar-

nosti, kada bih zatvorio oči pred slikom, koju stvara položaj kršćanina u svijetu, što svojata naziv "moderan", "napredan", "realan", a to zato, ili upravo zato, jer se ki da ili se propovijeda kidanje sa vjerskim pogledima na život i svijet.

U djelu "Besmrtni čovjek" što ga je napisao obraćenik ALFRED DOBLIN, tu mladi i moderni bezbožni čovjek - a to je DOBLIN prije svoga obraćenja - predbacuje staro

⁺Propovijed održana mladeži prigodom njihove uskrsne Pričesti.

me "arhaičnome" tipu čovjeka - u kome DOBLIN prikazuje sebe poslije obraćenja i govori mu:

"Religiozni osjećaji nalaze se još samo kod jednoga dijela čovječanstva, koje radi, misli, računa, kontrolira, gradi i društveno se sve više organizira na jedan za slobodne ljude nerazložan i štetan način... Meni se čini nešto veliko i štovanja vrijedno ono, što je znanost postigla u fizici, kemiji i matematici, u astronomiji i geologiji, u medicini i higijeni, ono što obavlja naša tehnika i industrija, ono što se u vezi s time već stvorilo (i još će više biti postignuto). Od toga stvoriti religiju, koja će veličati velike znanstvene umove, pronalazače, izumitelje, velike konstruktivne duhove i organizatore, to bi imalo slovit kao nešto osnovanije i korisnije nego obožavati crni kolub, što ga stvara religiozni krug". (Der unsterbliche Mensch, Freiburg im Breisgau 1959, 21 s).

Ne izražava li se ovim vjerno mentalitet modernoga čovjeka nasuprot onih koji, kao što smo vi ovdje, ispovijedaju staro vjerovanje, vjerovanje, u kojemu ne smije biti izmijenjena ni jedna rečenica... iz kojega ne smije biti odstranjen ni sam rez, ni "jota"?

Kakav smisao može već imati naše pravljenje znaka križa, sklapanje ruku, priklanjanje koljena, ponavljanje istih molitve

nih formula usred svakovrsnih grana sporta, usred strasti za filatelistikom, za sabiranjem fotografija i autograma glumaca i glumica?

Kakav užitak mogu dati naši vjerski obredi naprama užićima, što ih radja plesanje fox-tota, tanga, rumbe, mamba, sambe, rock-and-roll-a, calypsa ili onoga cha-cha-cha, koji samim svojim izrazom daje naslutiti vrhunac užitka, što se dađe postići?

Kakav smisao imade vaše okupljanje u polumračnim crkvama, vas nekolicine, šačice iznimaka prema šarolikom mnoštvu mladenačkih lica, kojima vrve velegradske aleje i trгови, gradski "korzo", primorske obale i plaže?

Čemu služi isticanje jedne dvjjetisućljetne opstojnosti Crkve, kada svijet kida i sa onih, što je bilo jučer ogledajući se za svijetom budućnosti, kojega se nada ostvariti izvan ovoga svijeta, u kozmičkome prostoru?

Kako se usuditi staviti pred oči kao ideal isposnike, askete, svetačke figure usred i-življavanja života u masama...;

u jednome svijetu, gdje mladići sa cigaretom u ustima i uz frivolni smijeh traže plijen očima, koje gore nečistom požudom;

dok djevojke u filmovima i ljubavnim romanima traže jedan uzor, koji bi one

mogle ostvariti u životu?

Daleko neka bude svaka obmana!

Kao što je već istaknuo slavne uspomene sv. O. Pijo XII., podjela duhova na dva oprečna pola, za Boga ili protiv Boga, postala je stvarnost. Nakon mnogih kolebanja, djelomičnih krivulja, raspuklina i odronjenih dijelova ili cijelih blokova, svijet se podijelio, teoretski ili praktično, na dva bloka, koja se međusobno isključuju: na one, koji vjeruju u Boga i prakticiraju vjerske čine i na one, koji na jedan ili drugi način Boga niječu i vjerske čine smatraju besmislenima. Kod ovoga pak treba istaći, da je svijet praktičnih vjernika u manjini.

Zašto ovo isticati?

Zar da vam ohladim zanos i ukažem besmisao pridržavanja forme života stare dvije hiljade godina?

Ili pak da se ponosimo, što jedna tako stara nepobjediva ustanova kroči dalje?

DVIJEHILJADU-GODIŠNJA
MLADOST CRKVE TRAŽI AN-
GAŽIRANJE MLADIH ZA NJU

Mons. JULIJE R.
ROSALES, nadbi-
skup Cebu, re-
kao je u jednoj

prigodi: isticanje dvijetisućljetne, ma da nepobjediva postojanja Kristove Crkve, može dati povoda jednome pogrešnome shvaćanju. Budući naime da starim ustanovama teško uspijeva održati se vječno mladima, "prečesto se zamišlja Crkvu kao jednu časnu ustanovu,

koja gleda, kako će plivati u ovome modernome svijetu; (zamišlja se) kao relikvija prošlosti, kao jedna stara organizacija, koja već ne pripada našem vremenu.

Od velikoga je ohrabrenja zato istaći, jednom zauvijek, kako, usprkos svih dokumenata, koji svjedoče za njezinu postojanost kroz stoljeća, ne postoji nikakav dokaz, da je Crkva u sebi stara. I mi smo sigurni, da će ona nastaviti uvijek živjeti. Naš Gospodin rekao je veoma jasno: "Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta" (Mt 28, 24). Pretpostavimo sada, da će svijet ići dalje za deset ili dvadeset hiljada godina. Čovječanstvo će tada gledati na nas kao na pionire, kao na one, koji su vodili Crkvu u njezinu djetinjstvu prvih tisućljeća. Mi zato, u ovoj godini, možemo tvoriti dio početka života Crkve na ovoj zemlji.

Ali kada bi i konac svijeta došao za jedan sat, mogli bismo također kazati, da je Crkva uvijek mlađa. Ona crpi svoju vitalnost iz božanskoga izvora mladosti, fonsa vira, iz živoga vira, koji je Duh Sveti Božji, duša Crkve....

Zato podnipošto nije ispravno misliti, da Crkva ima 1900 godina. Ona ima jednako 1900 godina mladosti. Jač onome, koji misli, da je Crkva konačno već stara. Takav neće upoznati njezinu važnost u svijetu i

nikada mu neće uspjeti raditi i sudjelovati u njezinoj misiji na svijetu. Nitko ne može dokazati, da je Crkva prošla svoju mladost, i da su zapali njezini bolji dani. Danas može biti bolje od onoga, što je bilo jučer. Milost Božja ne biva iscrpljena; uvijek se otvaraju novi horizonti, kada Bog nađe ljude, koji su disponirani surađivati s njime". (WALTER GARDINI, Asia per Cristo, 1956, 141 sl.).

MALEN BROJ NE SMIJE
OSLABITI NAŠU VJERU
I NADU

A je li opravdana
naša vjera u mladost
Crkve kod ovako velikog,
upravo skandaloznog raskola najvećega dijela čovječanstva od nje?

Da polazimo nadu u mladost Crkve, dok gledamo vas, šačicu, naprama onim nepreglednim masama mladih snaga, koje su se zaputile drukčijim usmjerenjem nego što je vaše?

dok gledamo nekoliko "ženica" uz Mističnog Krista, koji danas trpi i proživljava pravu agoniju usred bezbožnoga svijeta, koji se podigao na njega, da ga zatre uz smijeh i porugu?

Odgovaram vam na ovo riječima našega dobroga Pastira, koje je izrekao nekoć apostola, šačici, koju je izdvojio iz svijeta, da postanu počelom preporoda i vječnoga proljeća Crkve, riječima: "Ne moj

se bojati, malo stado!" (Lk 12 32).

"Uzdajte se! Ja sam pobijedio svijet!" (Iv 16,33)

Evo onoga, koji se s vama infiltrira, s kojim ćete pobjedjivati i imati krepost da stvarate i podržavate u svijetu vječnu mladost, proljeće Crkve.

Vi, nekoliko "ženica", što ustrajete uz trpećeg Krista, uz Krista u agoniji, vi imate istu ulogu kao i one žene, koje su, ustrajavši pod križem na Golgoti, bile izabrane, da dojavu vijest uskrsnuća braći i svijetu;

vijest pobjedonosnu, da se Krist ne nalazi među mrtvima, već da živi (Isp. Mk 16,6).

Bile su mase, koje su našem Gospodinu izrekle osudu pred Poncijem Pilatom, ali sama šačica, njih oko 120, okupljenih oko MARIJE? PRESVETE ISUSOVE MAJKE (Dap 1,14,sl), nakon što ih je prožela sila Duha Svetoga, sila s nebesa, ta šačica dostajala je, da prožme pokvarenu masu poganstva, i da započne preporod svijeta.

Zato, da vam govorim riječima božanskoga Učitelja svome malome stadu učenika,

"neka se ne plaši srce vaše i neka se ne boji!" (Iv 14,27).

Prožeti Duhom Gospodnjim, putem svete Pričesti preobraženi u Krista, vi, jed na šačica, u stanju ste prožeti veću masu ne go što je masa ovoga grada;

imate moć zaposjesti veće površine od onih, koje tvore granice vašega obitavališta.

Onaj, na čiju je samu riječ "J a s a m" popadala četa vojnika, koja je bila došla na njega s oružjem, da mu onemogući djelovanje i da ga uhapsi (Iv 18,3-6), taj isti, ISUS KRIST, u koga se vi pretapate primanjem svete Pričesti, djelovat će po va ma neumanjenom snagom. Vašim zauzimanjem osi gurana je pobjeda nad masama. I opet je Krist, koji vam govori kao ono malome stada apostola:

"N e k a s e n e p l a š i s r c e v a š e !

V j e r u j t e u B o g a, i u m e n e v j e r u j t e !"(Iv 14,1).

Ne dajte se, dakle, zastrašiti glasovima onih, koji vam poručuju:

"Mi smo naraštaj XX stoljeća. Mada je Crkva učinila u prošlosti mnoge velike stvari, postala je danas samo puka sfinga!"

Premda se održala do danas, ona ne pripada našoj eri!"

Ne dajte se zastrašiti niti pasti u malodušje ovim i od ovih još gorim porukama.

Ljudski rod, koji se sa svojom poviješću za počeo s onim, koji je "A l f a", ne može do biti drukčiju završnu kariku ako ne "O m e g a", a ta je Krist Gospodin, p o č e t a i s v r š e t a k" (Otkr 1,8), kakvim ga ukazuje proročka knjiga Otkrivenja;

"i s t i j u č e r i d a n a s i u v i j e k e" (Žd 13,8), kako kategorič ki ističe sv. Pavao.

POBJEDA OSIGURANA, ČAS

POBJEDE NEIZVJESTAN

Kada je riječ o

pobjedi, ne bih

htio da vam dajem

garanciju o nekom skorom porazu protukršćan skog gledanja na svijet, o nekom skorom ras tvaranju protukršćanskih sila i o našem tri jumfu nad njima.

Daleko od nas takva sigurna prori canja!

Ništa nam ne dokazuje, da nijesu nastupili oni apokaliptički časovi, koji će prema Otkrivenju, neposredno prethoditi sud njemu danu, kada će biti odvezan iz tamnice setona i izići će da zavodi narode i okupit će u boj vojsku brojnu kao pijesak (Otkr 20, 7 sl.).

Ničim se ne da pobiti, da ne što jimo pred još većim porastom protukršćanske moći, pred časovima, o kojima sv. PAVAO piše Solunjanima, najavljujući, da će doći otpad, i da će se objaviti "č o v j e k g r i j e h a", "s i n p r o p a s t i", tj. antikrist,

"k o j i s e p r o t i v i i p o d i ž e
v i š e s v e g a , š t o s e z o v e
B o g" (2 Sol 2,3 sl.).

Možda je takav čas već tu.

Daleko od nas iluzije heretika hi-
lijasta o tisućgodišnjem trijumfalnom Kristo-
vom vladanju na zemlji skupa sa njegovim iza
branicima prije sudnjega dana!

Ponavljam; daleko od nas takve i-
luzije!

Ali se jednako ne da nazvati ilu-
zijom i to da će Crkva prije konačnoga Kris-
tova dolaska doživjeti još mnoga proljeća, i
da idemo ususret jednome takvome proljeću.

Tko može reći, da su bez osnove
nade, koje se stavljaju u predstojeći ekumen-
ski koncil?

Tko može reći, da previranje naše-
ga doba nisu fenomen puberteta, koji proživ-
ljava svijet uslijed erupcija iznašasća; pro-
lazan pubertet, iza kojega slijede zrela shva-
ćanja i razumna prihvatanja?

Tko da bude ismijan kao fantasta,
ako ustvrdi, da će se nakon čovjekova dolas-
ka na krajnju granicu tehničkoga usavršenja
i znanstvenih istraživanja, nakon ostvarenja
svemirskih osvajanja, potreba religije namet-
nuti snagom kao nikada ranije?

Da će Evandjelje biti odgovor, koji
se čuvao u rezervi, spremljen za novo budje-
nje čovjeka?

Da će čovjek, nakon što se smiri
od pretjerane današnje izvanjske zaokuplje-
nosti i nakon što se otriježni od opojnosti i
iznašasća, osjetiti kao nikada ranije svoju
krhkost i ograničenost, pa da će začeznuti
za neizmjernošću i besmrtnošću (KARL RAHNER,
L'Eglise a-t-elle encore sa chance? Sa njem.
preveo P. DUPLOYE, Paris 1953, 52-61).

Ne mislim, da su tehnika i izna-
šasća dala cijeli svoj doprinos, koji je od
redjen u planovima Božjim za njegovo kraljev-
stvo na zemlji.

Da li će taj svoj doprinos ispla-
titi uz cijenu jednoga "vatrenoga krštenja",
ne znam. Isplatit će ga sigurno, makar i uz
tu cijenu.

Ako se ovo nema nazvati fantazira-
njem, onda mi idemo ususret času najvećega
procvata kršćanstva.

Sv. IVAN mogao je na poseban način
imati pred očima tu epohu, kada je pisao:

"P o b j e d a , k o j a p o b j e
d j u j e s v i j e t , j e s t v j e r a
n a š a" (1 Iv 5,4).

SRETNE ŠANSE NAŠE VJERE I
SKROVITOST BOŽJIH PLANOVA
S NAMA

Govorim o pob-
jedi "naše vje-
re".

"U svijetu sut-
rašnjice, u svijetu ujedinjenom u prostoru
i povijesti, religija ne će biti od ove zem-

lje, od jedne povijesti ili jednoga naroda". Tražit će se nadzemaljska religija; religija koja nije plod čovjekovih spekulacija; koja ima svoj početak u vječnosti i vodi u vječnost; religija, koja obuhvaća sve narode bez razlike na rasu, jezik, civilizaciju, koja zasićuje sve najplemenitije čovjekove moći... A takva je upravo "vjera naša", naša kršćanska religija (RAHNER, nav.dj., 63).

Ovo je "p o b j e d a k o j a p o b j e d j u j e s v i j e t, v j e r a n a š a".

Ali otriježnimo se od iluzija kao da smo - u pretpostavci jednoga predstojećega proljeća - upravo mi, koji živimo, sa sigurnošću određeni, da beremo trijumfe!

Ne stavljajmo vječne Božje planove u svoje uske kalupe vremena i prostora!

Otriježnimo se od svakoga sanjarenja!

Još prije nego šro je KOPERNIK do kazao da zemlja nije središte svemira, morala je pasti iluzija, da je čovjek jedne generacije središnja točka zbivanja, koja tvore ljudsku povijest.

Zabacimo takve nazore, ne ću reći samo nereligiozne, nego jednostavno kao ne-kulturne!

Možda je nama u tajanstvenim Božjim planovima namijenjeno, da kao čete pret-hodnice jednoga takvoga sretnoga razdoblja

osiguramo uz cijenu sarkastičnog ismijavanja, teških žrtava ili istog života izvanjski trijumf trupama unovačenim u dalekim generacijama poslije nas.

Mi ne znamo, što će biti s nama. Sa sigurnošću, međutim, znademo, da, dok se držimo Krista i njegove Crkve, poraženi ne možemo biti. Ista smrt bit će pečat naše pobjede, jer nam neprijatelj može slomiti tijelo, ali ne može duh.

Znademo da je "p o b j e d a, k o j a p o b j e d j u j e s v i j e t, v j e r a n a š a".

Bilo da predstoji sudnji dan (a to znači konačno i definitivno preobraženje zemaljskoga Kristova kraljevstva u nebesko i vječno), bilo da idemo ususret jednoj novoj proljetnoj periodu zemaljskoga Kristova kraljevstva ili Crkve u vremenu, na nama je, da stojimo ušančeni, opremljeni svim oružjem Božjim, koje nam ukazuje apostol sv. PAVAO, kada nas u poslanici Efežanima poziva:

"S t o j t e, d a k l e, o - p a s a v š i b o k o v e s v o j e i - s t i n o m, i o b u k a v š i s e u o k l o p p r a v d e, i o b u v š i n o g e, d a b u d e t e s p r e m n i z a e v a n d j e l j e m i r a! A p o v r h s v e g a u z m i t e š t i t v j e r e "(Ef 6,14-16).

CORE SRCA ! Ma što došlo, ne gubite nikada vjeru u pobjedu!
Ne vjerujte onima, koji govore, da je kršćanstvo preživjelo!

Neka vas ne zbune, koji govore, da je svijet prezasićen kršćanstvom!

Tako govore oni, koji kršćanstva ni okusili nijesu.

G.K. CHESTERTON je posve ispravno ustvrdio rekavši:

"Mnogi su ocijenili kršćanstvo tvrdim, a da ga ni okusili nisu".

Vi nijeste "ostaci ostataka" jedne poražene kršćanske armije, već ste probraⁿⁱ, i namijenjena vam je pobjeda: pobjeda, ako ne vidljiva za života, a to u dalekim generacijama i sigurno ona konačna.

Vaš tako neznatan broj nije odlučan, samo ako budete vi odlučni u vjeri, a ne "vjernici folklora" tj. puki ljubitelji kršćanskih običaja. U starome Zavjetu primjer sa vojskovodjom GEDEONOM, od kojega je Gospodin kao uvjet za pobjedu tražio ne da poveća, nego da smanji broj sakupljene vojske, rječit je primjer, kako Gospodin ne računa sa našim brojkama (Isp.Sud 7). A vojskovodji BAKARU jedna je žena više vrijedila nego 10.000 vojnika (Isp.Sud 4). A jedna žena JUDITA, ubila je vojskovodju Holoferna i raspršila je njegovu nepobjedivu armiju, pred

kojom je izraelski narod imao kapitulirati. To nas ima podsjećati, kako Gospodina računica nije sastavljena od naših brojki.

Neka kraljevstvo Božje na zemlji slobodno ostane na vama samima, konačna pobjeda bit će ipak nesumnjivo vaša.

Već je jedna Žena -~~BEZGRJEŠNA~~-iznijela pobjedu nad upropastiteljem svijeta. Ona, u sunce obučena, suprostavlja se u Otkrivenju sv. Ivana cijeloj vlasti tame, i po njoj će biti izvojštena konačna pobjeda nad starom aždajom (isp.Otkr 12.), nad antikristom, koje će, kako sv. Pavao piše, "Gospodin Isus ubiti dahom usta svojih i uništiti sjajem dolaska svojega" (2 Sol 2,8).

Kod ovakvoga stanja, za vas rijetke i slabe djevojke vrijedi riječ sv.Ivana apostola, koju je rekao za mladiće:

"Pisao sam, mlađi, jer ste jaki, i riječ Božja u vama ostaje i nadvlada^a ste onoga, koji je za o" (1 Iv 2,14).

Nakon ovoga, neka se slobodno smije, tko hoće prorijedjenim redovima krhkih djevojaka i rijetkih mladića!

Neka vas slobodno zovu nesuvremenima! Vi znadete, da su časo^{vi} pobjede časo^{vi}

vi mladeži, a takvi su svi časovi proživljavanja kršćanstva.

Znači, da vi pristupom na sv. Pričest, dolazeći na satove vjeronauka i slušajući pouke, obavljate djelo zamašnije od svega svjetskog naoružanja. Osiguravate svoju konačnu pobjedu.

Imamo, puni razlog zahvaliti na tome presv. Trojstvu od koga se sve pokreće, a samo se ne da pokrenuti ni od koga.

Imamo puni razlog da kliknemo sa sv. Pavlom:

"O n o m e, koji može sve učiniti izobilnije nego što molimo ili mislimo, po sili, koja djeluje u nama, njemu slava u Crkvi i u Kristu Isusu u sv. poklonjenju od vijeka na do vijeka! Amen" (Ef 3,20 sl.).

Mi vjerujemo, da posljednja tvrdnja, koja će biti objavljena u najbližem dobu, ne će biti druga, ako ne ma ista, koja je napisana na prvoj strani ci Evarijelja, a glasi:

"S v i j e t l o s v i j e t l i u t a m i, a l i t a m a g a n e o b u z e" (Iv 1,5).

8
0000000000

L I T E R A T U R A

(upotrijebljena)

- H. BAKOTIN, De notione lucis et tenebrarum in Evangelio S. Joannis, Dubrovnik 1943.
- G. CHEVROT - D. DONATI, L' uomo nuovo, Torino 1939.
- N. CORTE, Satana l' avversario, Edizioni Paoline.
- A. DUBLIN, Der unsterbliche Mensch; izd. Herder.
- P. ČULE, Misli velikih umova o Bogu i vjeri, Mostar 1925.
- H. DE LUBAC, Le drame de l' humanisme athée, Paris 1950⁴.
- L. EVELY, C'est toi, cet homme; Editions universitaires, Paris-Bruxelles.
- D. FABBRI, Procès à Jésus; preved. s tal., Théâtre Héberlot, 1958.
- W. GARDINI, Asia per Cristo, Milano 1956.
- L. GARRIGUET, The Gospel and our social problems, New York 1925.
- A. KLOTZ, Dokumente und Materialsammlung, Innsbruck 1932.
- A. KOCH, Homiletisches Handbuch,⁴ Verlag Herder Freiburg 1952-54.
- F. KÖNIG, Christus und die Religionen der Erde, 3 vol., Wien 1951.
- S. LAMPING, Četrdesetorica govore, Zagreb 1944².

1953.

- P. LIPPERT Sin čovječji; prijevod, Zagreb (na ciklostilu) 1956.
- CH. MELLER, Litterature du XXe siècle et Christianisme,
I Silence de Dieu,
III Casterman-Paris 1957.
Sagesse grecque et paradoxe chrétien, Casterman-Tournai 1954².
- F. PALAZZI - S. SPAVENTA, Il libro dei mille savi, Milano 1937².
- G. PAPINI, Lettere agli uomini del papa Celestino VI, Firenze 1946.
Povijest Kristova, preveo F. Binički, Senj 1936.
- K. RAHNER, L' Eglise a-t-elle encore sa chance, sa njem. prev. P. Duployé, Paris 1953.
- M.J. SCHEEBEN, I misteri del Cristianesimo, Morcelliana 1954⁴.
- F.J. SHEEN, La felicità del cuore, prev. sa engl., Napoli 1954⁴.
- P. THIVOLLIER, Franc-parler sur la religion, No 4, Issy-les-Moulineaux 1949, No 8 (1952), No 10 (1956), No 11 (1956).
- A. UŠENIČKI, Filozofija života, prev. Dj. Gračanin, Mostar 1922.

o o o o

S A D R Ź A J

TEMELJNA MISAO OVIH PROPOVIJEDI III

LJUDI UZLJUBIŠE VEČNA TAMU NEGO SVJETLO.. 1

Vjera u Boga na nišanu 1 - Ludwig Feuerbach 4 - Friedrich Nietzsche 5 - Auguste Comte 8 - Fedor Dostojevsky 12 - Pogubnost ideja bezbožnih filozofa 12 - "Drži, što imaš, da nitko ne uzme vijenca tvojega!" 16.

ČOVJEK U SLUŽBI POGLAVICE TAME

ILI SOTONE 18

Najveće zastranjenje 18 - Tko je sotona? 21 - Kult sotone u 21 stoljeću 23 - Posljedice kulta sotone 29 - Rascjep sa sotonom 34.

SJETILNOST UZROK MODERNOLE BEZVJERSTVU... 36

Prazne smicalice 36 - Sjetilnost uzrok nevjeri 37 - Hereza života masa 38 - Primjeri koji govore 42 - Legenda o sv. Martinu 45 - Potreba našega sudjelovanja 46 - "Ustani, koji spavaš!" 47.

MISTERIJ BOŽJE ŠUTNJE 50

Sveopća urota na Boga 50 - Sotonski juriši ne zasjenjuju Božju uzvišenost, moć i veličinu 55 - Sin Božji za svoga zemaljskoga života 58

- Uzvišenost i snaga Božje šutnje
60 - Iluzije sa izvanrednim Božjim
uplitanjem 62 - Udaranje na nevi-
ne i pravedne 64 - Suprotivštine
ne stoje u opreci sa Evandjeljem
65 - Promatrajmo događaje pod
Božjim vidom 67 - Bog nam ipak go-
vori 5 68.

ISPRAZNOST LJUDSKIH NADA U ZNANOST I TEH- NIKU KAO NADOMJESTAK KRŠĆANSKOG UPOVANJU... 71

Traganja za surogatima 71 - Nade
modernoga čovjeka u znanost 72 -
Nade u tehniku 73 - Usmjerenost
prema svemiru 74 - Proroka ekster-
na modernoga čovjeka 75 - Letom
u svemir ne rješava se ništa 78 -
Ohola blasfemija i ponizno prizna-
nje 79 - Dokazana nemoć 81 - Zlo-
sutni oblaci nad našim laboratorij-
ima 81 - Najdublje poniženje čov-
jeka 82 - Čovjekov spas u božans-
kom paradoksu 84.

SPAS U KRŠĆANSTVU 88

Slom ljudskih nada 88 - Lažno i a-
utentično kršćanstvo 91 - Stvarnost
najvećeg dijela života kršćana 93
- Pojam kršćanina 95 - Četiri ka-
tegorije kršćana 96 - Utvaranje i
sanje 100 - Djelo kršćanstva u po-
vijesti 100 - Mjesto lijeka otrov

103 - "Neka bude svjetlost!" 104.

SNAGA I VELIČINA KRŠĆANSTVA U UNUTRAŠNJE - MU ŽIVOTU 106

Potreba preporoda 106 - Razni ste-
peni čovjekova života 108 - Način
kako čovjek ulazi u vrhunaravni
red ili kako ostvaruje preporod
109 - Ostvarenje kršćanskoga živo-
ta ispunja čovjeka mirom 114 - Je-
đino dosljedan korak: Prigriliti o-
dlučno kršćanski život 115 - Nagra-
đena žrtva, koja se od nas traži
117 - Mysterium iniquitatis 119 -
Veza sa božanskim životom 121.

BOG NAS, RASIPNE SINOVE ČEKA KAO SAMA LJUBAV 124

Bog u krivoj predodžbi 124 - Pogan-
ski bogovi 126 - Naš Bog 129 - Kri-
stova nauka o Bogu 131 - Kristov
stav prema grješnicima 133 - Krist
i djeca 134 - Krist i naše zemalj-
ske radosti 136 - Vrhunac Božje lju-
bavi prema čovjeku 138 - Odgovor na
Božju ljubav prema nama 139.

VJEČNO TRPEĆI KRIST TRAŽI SVU OZBILJNOST KRŠĆANSKOGA ŽIVOTA 143

Teatralno dramatični prizor 143 -
Svršetak sretno odigranog igrokaza?
144 - Živa i najveća stvarnost u
pozadini križa Velikoga petka 146 -

Božanska sila trpećega Krista u njegovu Tijelu Crkvi 147 - Aplikacija stvarnost trpećega Krista 152 - Glumljenje ili igra - nje tragedije? 155 - Poruka braći 158.

BUDUĆNOST ILI POBJEDA KRALJEVSTVA BOŽJEGA ŽIVOM VJEROM I NADOM U KRISTA POBJEDNIKA...160

Uskrs simbol kršćanske nade 160
- Povijest ostvarenja vječnoga Božjeg plana 162 - Duh Sveti pokretna sila svega 163 - Knjiga Otkrivenja ukazuje na trijumf Crkve 164 - Sudbina Crkve do konačnoga njezina trijumfa 165 - Slutnje o raskršćavanju Evrope i svijeta 168 - Sve je mračno, ali duh nam svijetli 170 - Garancija pobjede: Srca prožeta snagom Uskrsnuloga 172 - Naša odgovornost u ovom povijesnom razdoblju 175 - Molitva Kristu pobjedniku 178.

KRŠĆANSKI POZIV MLADEĆI U NEKRŠĆANSKOM SVIJETU 181

Naš naoko paradoksalni položaj u radjanju novoga svijeta 181 - Dvije hiljadugodišnja mladost Crkve traži angažiranje mladih za nju 184 - Malen broj nema da oslabi našu vjeru i nadu 186 - Pobjeda osigurana, čas pobjede neizvjestan 189 - Sret-

ne šanse naše vjere i skrovitost Božjih planova s nama 191 - Gore srca! 194.

LITERATURA ..... 197.

o o o o o o

0

DJELA ISTOGA PISCA:

- 1.-De notione lucis et tenebrarum in Evangelio S Joannis, Dubrovnik 1943.
- 2.- Kristovih osam blaženstava, Zadar 1960.
- 3.- Djevojka na izvorima svijetla, Zagreb 1960.
- 4.- Mladoj zaručnici za upoznavanje duše zaručnika, Zagreb 1960.
- 5.- Žena i njezin poziv, Beograd 1962.
6. Marija naš Uzor i naša Zvijezda, Beograd 1962.

— • — • —

